

Nr. 13

## **Zitting van donderdag 8 september 2022**

Voorzitter: mevrouw R.W.J. Melissant-Briene, burgemeester.

Aanwezig zijn de leden: de heren B.C.S. Bahlmann en A. Boutachkourt, D.R.E. van Gammeren en J.P. van der Geest, de dames P. de Groot en E.W.H. Hamann, de heren W.G. den Hartog, M.C. Houtepen, A.C. van Houwelingen, J. Klein, A. Koçak en A. Krol, de dames W. Loderus en G. Metz, de heren T.I. van der Meijden en J.C. Oostrum, mevrouw J. van Oversteeg, de heer M. de Pagter, mevrouw L.P.W. Pellikaan, de heren N. van Santen en P.C.J. Schefferlie, mevrouw D. Stevens en de heren I. Tekir, D. van Veen en C. van Willigen.

Griffier: de heer H. Sepers.

Tevens aanwezig de heren M. de Boer, F. Polatli, mevrouw E.L. Dansen, mevrouw A. Mager en mevrouw M.J. Molengraaf (wethouders), alsmede mevrouw H. Kromkamp (gemeentesecretaris).

\*

|                                                                                                         |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Opening (19.30 uur).....                                                                             | 1  |
| 2. Vaststellen notulen voorgaande raadsvergaderingen en parallelsessies. ....                           | 3  |
| 3. Vaststellen van de agenda.....                                                                       | 4  |
| 4. Tijdelijke vervanging raadslid mevrouw-Alba Heijdenrijk.....                                         | 4  |
| 5. Hamerstukken. ....                                                                                   | 6  |
| 5.a Benoemen van vertegenwoordigers namens Gorinchem in algemeen bestuur van GR Avres. ....             | 6  |
| 5.b Benoeming eerste en tweede waarnemend voorzitter van de gemeenteraad, periode 2022-2026. ....       | 6  |
| 5.c Benoeming leden van de agendacommissie, periode 2022-2026.....                                      | 7  |
| 5.d Benoeming leden van de commissie klankbordgesprek burgemeester.....                                 | 7  |
| 5.e Benoemen leden van de werkgeverscommissie gemeenteraad 2022-2026.....                               | 7  |
| 6. Inhoudelijke bespreking Coalitieakkoord 2022-2026; Rvs Van coalitieakkoord naar ollegeprogramma..... | 8  |
| 7. Motie vreemd aan de orde van de dag. ....                                                            | 63 |
| 8. Sluiting.....                                                                                        | 63 |

### **1. Opening (19.30 uur).**

**De voorzitter:** Dames en heren, leden van de raad, goedenavond, ook zij die op de publieke tribune aanwezig zijn, het college en degenen die thuis naar deze raadsvergadering kijken: iedereen van harte welkom.

Beginnen wil ik met een heugelijk feit: mevrouw Paans is op 2 september in het huwelijk getreden, van harte gefeliciteerd! Zij heeft aangegeven vanaf 2 september te willen worden aangesproken als Willemijn Loderus, en dat zullen we overal aanpassen. Het zal even wennen zijn, dus als we het af en toe fout doen, vergeef ons, maar we zullen er echt moeite voor doen. Nogmaals van harte gefeliciteerd en veel geluk samen! (*Applaus*) Een mededeling ten aanzien van moties en amendementen. Zodra deze ontvangen zijn, zullen ze worden toegevoegd aan iBabs. U kunt ze sturen naar [griffie@gorinchem.nl](mailto:griffie@gorinchem.nl).

Mevrouw Van Oversteeg heeft laten weten iets later ter vergadering te zullen komen. Na het heugelijke bericht van zo-even wil ik kort aandacht besteden aan een vervelender bericht: de autobranden die onze stad teisteren. Ruim een halfjaar geleden heeft onze stad er ook al enorm last van gehad, daarna is het een tijdje rustig geweest, maar inmiddels hebben we alweer enkele autobranden achter de rug, wat hier en daar, heel begrijpelijk, tot angst en maatschappelijke onrust leidt. De politie is volop bezig met een onderzoek naar wat er precies is gebeurd en naar de sporen en indicaties die er zijn. Daarvoor worden allerlei opsporingstechnieken ingezet, maar u zult begrijpen dat ik die hier niet ga melden. Van een paar leden uit uw raad heb ik de vraag gekregen of wij en de politie hier bovenop zitten en het antwoord is: jazeker. Ik heb dagelijks overleg met de politie over de vorderingen, want we willen natuurlijk dat dit zo snel mogelijk stopt in onze stad. Tegelijkertijd zie je dat het fenomeen autobranden zich niet beperkt tot Gorinchem, er zijn meer steden die er regelmatig last van hebben en het zal duidelijk zijn dat ze een enorme impact hebben. Je zult maar degene zijn wiens auto in de brand vliegt. Menige stad is erdoor getroffen en het is best een lastig fenomeen om beet te pakken, maar weet dat er diverse opsporingstechnieken worden ingezet. Ik hoop dan ook dat ik u binnenkort goed nieuws kan melden, dan wel dat de politie via haar kanalen kan melden dat de dader, of daders zijn gepakt. We houden het in de gaten en u mag van mij verwachten dat ik er bovenop zal blijven zitten.

Het college heeft ten slotte nog een mededeling te doen over maatschappelijke ondersteuning en daarvoor geef ik graag het woord aan wethouder Dansen. Ik heb daarvoor toestemming gevraagd, en gekregen, in het fractievoorzittersoverleg, want het onderdeel “informatie vanuit het college” ontbreekt vandaag op de agenda, vandaar dat we het op deze manier doen. Wethouder Dansen heeft het woord.

**Wethouder mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil de raad graag informeren over de personeelstekorten die zijn ontstaan bij onze aanbieders van huishoudelijke ondersteuning. Op dit moment is een structureel tekort aan hulp ontstaan bij alle aanbieders van huishoudelijke ondersteuning die door Gorinchem samen met Molenlanden zijn gecontracteerd. Als gevolg daarvan kunnen zij noodgedwongen nauwelijks tot geen nieuwe cliënten aannemen. Hoewel het inmiddels een landelijk bekend probleem is – in Amsterdam en Rotterdam was het al veel eerder aan de orde – en bij veel gemeenten sprake is van een wachtlijst, speelde dit tot voor kort, behalve in vakantietijd, niet in onze gemeente. De oorzaken ervan zijn ten eerste een krappe arbeidsmarkt. Meer sectoren kampen met dit probleem. Iedereen vraagt op dit moment personeel. Enerzijds is het moeilijk aan personeel te komen, anderzijds is het ook een uitdaging om ze aan boord te houden, want er is een hoop concurrentie uit andere sectoren. Voorts neemt het aantal cliënten met een indicatie voor huishoudelijke ondersteuning toe, wat met name komt door de invoering van het abonnementstarief en de vergrijzing.

Wat betekent dit nu? Het betekent dat inwoners die voor het eerst in aanmerking komen voor huishoudelijke ondersteuning op dit moment niet direct de gewenste ondersteuning kunnen ontvangen, waardoor een beetje wachtlijsten ontstaan. Voor de huidige cliënten is het de vraag of zij even veel huishoudelijke ondersteuning kunnen blijven ontvangen als ze nu krijgen.

De volgende vraag is natuurlijk onmiddellijk: wat doen we daar dan aan? Zoveel mogelijk, dat zal duidelijk zijn. We zijn momenteel aan het inventariseren wat mogelijke oplossingen zouden kunnen zijn en wat de gevolgen voor huidige of nieuwe cliënten. Hierover zijn we van de week al in gesprek gegaan met onze aanbieders, en daarmee gaan we volgende week verder, want wij zien dit natuurlijk als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De aanbieders zijn al druk bezig met de werving van nieuw personeel, maar dat lukt niet op korte termijn; dat zal ook duidelijk zijn. Wij willen er in ieder geval voor zorgen dat de huishoudelijke zorg zoveel mogelijk in stand blijft, met name voor mensen die zelf geen enkele mogelijkheid hebben om eventueel aanvullende zorg te regelen. Met name voor de cliënten met de kleinste inkomens, die er de grootste moeite mee hebben, gaan wij ons heel hard maken.

Op dit moment is dit de informatie die ik voor u heb. Zodra er lijnen richting een oplossing zichtbaar worden, zal ik u daarover natuurlijk opnieuw informeren.

**De voorzitter:** Dank u wel. Een reactie van mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. Een aanvullende vraag: speelt deze problematiek ook bij de thuiszorg, bij de wijkverpleegkundigen?

**Wethouder mevrouw Dansen:** Dat is op dit moment iets minder dan met name de enkelvoudige huishoudelijke ondersteuning, gelukkig maar.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Hartelijk dank voor deze informatie. U had het zojuist over “een beetje wachtlijsten”. Kunt u daarover wat meer vertellen?

**Wethouder mevrouw Dansen:** Dat kan ik, ja. Er is op dit moment een wachtlijst van ongeveer 50 mensen, maar dat is niet echt een wachtlijst: het zijn de nieuwe inschrijvingen. We hebben in alle eerlijkheid ook wat met ons eigen personeel gezeten, waardoor we wat minder mensen hadden die de indicatie konden uitvoeren, maar dat probleem is op dit moment in ieder geval opgelost. Als iedereen die op de wachtlijst staat geïndiceerd is, is de verwachting dat 90% daarvan in aanmerking zal komen en dan wordt ons probleem met het geven van de zorg wel weer groter.

**De heer Koçak:** Wat is dan het effect op de wachttijden?

**Wethouder mevrouw Dansen:** Dat kan ik u nu niet zeggen, maar weet dat wij het heel erg belangrijk vinden dat mensen de zorg blijven krijgen die ze nodig hebben.

**De voorzitter:** Dank u wel.

## **2. Vaststellen notulen voorgaande raadsvergaderingen en parallelsessies.**

De notulen van de raadsvergaderingen van 23 juni 2022, 5 juli 2022 en 7 juli 2022, alsmede de verslagen van de parallelsessies 220630 I&O Perspectiefnota 2023 en 220630 I&O Stedelijke vernieuwing Gildenwijk, worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

### **3. Vaststellen van de agenda.**

**De voorzitter:** Dames en heren. Zoals u kunt zien, is aan de agenda een punt 4 toegevoegd, betreffende de tweede tijdelijke vervanging van raadslid mevrouw Alba Heijdenrijk door de heer Van der Meijden. De fractievoorzitters zijn hiervan op de hoogte gesteld in het overleg van 1 september. Verder is mijn vraag of nog moties vreemd aan de orde van de dag zullen worden ingediend.

**De heer Van der Geest:** Mede sprekend namens mevrouw Van Oversteeg, mevrouw Pellikaan, mevrouw De Groot, mevrouw Metz, mevrouw Loderus en mevrouw Stevens deel ik u mede dat een motie vreemd aan de orde van de dag zal worden ingediend.

**De voorzitter:** Ik stel voor dat bij agendapunt 7 te doen.

Aldus wordt besloten.

De agenda wordt aldus vastgesteld.

### **4. Tijdelijke vervanging raadslid mevrouw-Alba Heijdenrijk.**

**De voorzitter:** Dames en heren. Op 30 augustus jl. heb ik als voorzitter van de raad het verzoek ontvangen van mevrouw Alba Heijdenrijk om haar in verband met ziekte voor een tweede termijn tijdelijk ontslag te verlenen. Per donderdag 15 september 2022 start de vervangingsperiode van opnieuw zestien weken, waardoor de heer Van der Meijden tot 5 januari 2023 tijdelijk raadslid zal zijn namens D66. Zoals vermeld, heb ik de fractievoorzitters daarvan op 1 september op de hoogte gesteld. De commissie tot onderzoek der geloofsbrieven zal hiervoor opnieuw bijeen moeten komen. Ik verzoek die commissie haar werk te doen en schors zo lang de vergadering (19.44 uur).

### **Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (19.48 uur). Aan de orde is agendapunt 4. Voor een tweede periode is een open plek in de raad ontstaan, omdat mevrouw Alba Heijdenrijk per brief van 30 augustus 2022 heeft aangegeven dat zij langduriger van een operatie moet herstellen en daarom nogmaals voor een periode van zestien weken tijdelijk ontslag wil nemen. Ook in dit geval is een tijdelijke vervanging mogelijk. De heer Van der Meijden heeft aangegeven zijn benoeming te aanvaarden en de eed te willen afleggen. De commissie tot onderzoek der geloofsbrieven heeft de geloofsbrief onderzocht en ik geef de heer Koçak het woord om de bevindingen van de commissie mede te delen.

**De heer Koçak:** Dank je wel, voorzitter. De commissie uit de raad adviseert de raad de heer Van der Meijden, roepnaam Tom, geboren op 1 juni 1997, te benoemen als raadslid van de gemeente Gorinchem. De heer Van der Meijden voldoet aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen. De commissie baseert zich daarbij op de geloofsbrieven en de daarbij behorende stukken die hij heeft ingediend.

De commissie: de heer Schefferlie, de heer Houtepen, ik, de heer Vink.

Dank u.

**De voorzitter:** Ik heb het advies van de commissie inmiddels ook schriftelijk ontvangen. Het is nog niet ondertekend, maar dat komt na de vergadering wel!

Er ligt een positief advies van de commissie tot onderzoek der geloofsbrieven. Mag ik aannemen dat er vanuit de raad verder geen behoefte is om hierover te spreken en dat u unaniem kunt instemmen met het raadsvoorstel tot toelating? Dat is het geval. Aldus besloten.

Na dit raadsbesluit volgt de beëdiging door het afnemen van de eed. Ik verzoek u allen voor zover mogelijk te gaan staan. De heer Van der Meijden verzoek ik naar voren te komen.

**De heer Van der Meijden** legt hierna in handen van de voorzitter de bij de wet vereiste eed en gelofte af.

**De voorzitter:** Van harte gefeliciteerd. *(Applaus)*

Mevrouw Alba Heijdenrijk heeft gevraagd het woord te mogen voeren. Volgens het reglement van orde kan uw raad dat toestaan en ik vraag u dan ook dat te doen.

De raad besluit aldus.

**De voorzitter:** Het woord is aan mevrouw Alba Heijdenrijk.

**Mevrouw Alba Heijdenrijk:** Dank u wel, voorzitter. Een vreemdsoortige maidenspeech die net iets anders verloopt dan ergens ooit de bedoeling was. Zoals velen van u nu weten, heb ik het verzoek tot verlenging van mijn ontslag ingediend en ik wil dat graag kort even mondeling toelichten.

Hoewel ik na mijn ontslag uit het ziekenhuis fysiek goed herstel, heeft mijn mentale gestel een flinke klap gekregen. Ik hoopte na het zomerreces weer in te stappen, maar dat gaat niet zoals ik dat zou willen. Zo heb ik dat ook de burgemeester laten weten. Ik wil voorkomen dat ik mezelf, mijn fractie en de raad teleurstel doordat ik niet, in ieder geval nóg niet, aan de verwachtingen kan voldoen. Velen hebben mij alweer in de weer gezien, maar de nasleep van het doen van boodschappen, of uit eten gaan, ziet men over het algemeen niet, maar het kan wel tot aannames leiden. De komende tijd hoop ik mijn werkzaamheden langzaam aan weer te kunnen oppakken en dat zal, net als de afgelopen tijd, met de nodige hoogte- en dieptepunten gaan. Geduld is niet mijn sterkste eigenschap, dat heb ik wel gemerkt. Desalniettemin voel ik mij gesteund door mijn fractie en ik ben blij dat Tom ook nu mijn plaats weer inneemt.

Rest mij u allen te danken voor de vele bloemen, de kaartjes, de appjes en de belletjes die ik van velen van jullie heb mogen ontvangen. Het wordt wel niet na het zomerreces, maar naar alle waarschijnlijkheid na het kerstreces dat ik weer plaatsneem in de raad.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wij wensen u vanuit deze raad een voorspoedig herstel. Ik stel voor de heer Van der Meijden na afloop van deze raadsvergadering te feliciteren met zijn toelating tot de raad.

## **5. Hamerstukken.**

### **5.a Benoemen van vertegenwoordigers namens Gorinchem in algemeen bestuur van GR Avres.**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

### **5.b Benoeming eerste en tweede waarnemend voorzitter van de gemeenteraad, periode 2022-2026.**

**De voorzitter:** Naar aanleiding van de agendapunten 5.b t/m 5.e even het volgende. Na de verkiezingen is een groot aantal vacatures ontstaan die ingevuld moeten worden, uiteenlopend van de agendacommissie tot de werkgeverscommissie van de griffie, de leden van de klankbordgroep voor de burgemeester, en zo verder. Er heeft een uitvraag plaatsgevonden en vervolgens hebben de fractievoorzitters de gelegenheid gekregen om fractiegenoten aan te melden. Op 12 mei is in het fractievoorzittersoverleg het overzicht van aanmeldingen gepresenteerd en besproken. Vervolgens is de fractievoorzitters een voorstel aangereikt op basis van de afspraken en het besprokene op 12 mei, waarna dat voorstel is besproken op 1 en 6 september jl. Op basis daarvan liggen nu vier voorstellen aan de raad voor. In het fractievoorzittersoverleg op 1 september is de afspraak gemaakt om de verdeling van de mensen over de verschillende functies na een halfjaar te evalueren. Ten aanzien van het proces dat gevolgd is, is voorts de afspraak gemaakt dat, als de volgende keer opnieuw zo'n proces wordt doorlopen, aan de voorkant nog eens bekeken zal worden of dit opnieuw is zoals we het proces willen doorlopen, of dat we het anders vorm willen geven. Vanuit het fractievoorzittersoverleg worden u deze stukken aangeboden. Daarbij is de afspraak gemaakt dat ze in principe als hamerstuk zullen worden afgedaan.

**De heer Tekir:** Voorzitter, ik zou graag een korte reactie willen geven, die u ook als stemverklaring kunt beschouwen bij de voorstellen 5.b t/m 5.e.

**De voorzitter:** Ga uw gang.

**De heer Tekir:** D66 wil dit moment niet voorbij laten gaan zonder er kort iets over te zeggen. Er liggen vanavond, zoals u al memoreerde, een aantal voorstellen voor voor de bemensing van raadscommissies. D66 ziet dit traject als een gezamenlijke opgave, waar iedere fractie een verantwoordelijkheid in zou moeten nemen, bij voorkeur door een evenredige afspiegeling van de fracties in de verschillende raadscommissies. Nu is dat helaas niet het geval en dat heeft in de aanloop naar de vergadering her en der voor de nodige frustraties gezorgd. Een aantal fracties, waaronder die van D66, is in geen enkele commissie vertegenwoordigd. Om dit proces in de toekomst voorspelbaarder en transparanter te laten verlopen, hebben we in het fractievoorzittersoverleg naar onze mening twee belangrijke afspraken gemaakt, die u zojuist heeft bekrachtigd, waarvoor dank: het tegen het licht houden van het proces van benoemingen en de evaluatie over zes maanden. Het zal u, gelet op het bovenstaande, niet verbazen dat wij door deze uitkomst niet zullen instemmen met deze benoemingen. Daarbij wil ik nadrukkelijk aangeven dat we geen waardeoordeel uitspreken over de verschillende collega's, als wel over het

proces, zoals toegelicht. We hopen dat we dit in de toekomst in gezamenlijkheid beter kunnen inrichten.

**De voorzitter:** Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. Voor wat betreft het proces sluiten wij ons graag aan bij de woorden van de heer Tekir, maar wij stemmen nu wel in met deze benoemingen, want we zien in dat de commissies aan het werk moeten en dat we verder moeten. We willen graag snel, uiterlijk over een halfjaar, overleg in het fractievoorzittersberaad.

**De voorzitter:** Mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil me graag aansluiten bij mevrouw Hamann. We kunnen ons ook vinden in de bewoordingen van de heer Tekir, maar zullen wel instemmen met de voorstellen na de toezeggingen die wij hebben gekregen over de evaluatie over een halfjaar en een nieuw proces.

**De voorzitter:** Het voorstel onder agendapunt 5.b gaat over de benoeming van de heren Oostrum en Bahlmann tot respectievelijk eerste en tweede waarnemend voorzitter van de gemeenteraad. Ik stel vast dat met uitzondering van de fractie van D66 iedereen instemt met dit voorstel.

#### **5.c Benoeming leden van de agendacommissie, periode 2022-2026.**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de agendacommissie als volgt samen te stellen:

1. mevrouw R.W.J. Melissant, voorzitter
2. mevrouw W. Loderus, lid
3. de heer J.C. Oostrum, lid
4. de heer N. van Santen, lid
5. de heer C. van Willigen, lid,

onder aantekening dat de fractie van D66 geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

#### **5.d Benoeming leden van de commissie klankbordgesprek burgemeester.**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de commissie klankbordgesprek burgemeester als volgt samen te stellen:

1. de heer M. de Pagter, lid
2. mevrouw L.P.W. Pellikaan, lid
3. mevrouw J. van Oversteeg, lid
4. de heer D. van Veen, lid,

onder aantekening dat de fractie van D66 geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

#### **5.e Benoemen leden van de werkgeverscommissie gemeenteraad 2022-2026.**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de werkgeverscommissie griffie als volgt samen te stellen:

- de heer J.P. van der Geest

- de heer A. Krol
  - mevrouw W. Loderus,
- onder aantekening dat de fractie van D66 geacht wil worden tegen te hebben gestemd.

## **6. Inhoudelijke bespreking Coalitieakkoord 2022-2026; rvs Van coalitieakkoord naar collegeprogramma.**

**De voorzitter:** Het coalitieakkoord is voor de zomervakantie gepresenteerd en op 7 juli is dat in deze raad besproken, waarbij de afspraak is gemaakt om de bespreking van de inhoud van het coalitieakkoord voort te zetten na de zomervakantie, zijnde vandaag. Voor de zomervakantie is er bewust voor gekozen dat kort te doen, omdat op diezelfde avond de installatie van de wethouders op het programma stond en het anders heel erg zou kunnen uitlopen in de tijd. Daarnaast ligt vanavond een raadsvoorstel voor vanuit het college, waarin wordt aangegeven op welke wijze het coalitieakkoord zou kunnen worden vertaald in een collegeprogramma.

Alle fracties hebben zich aangemeld om hierover het woord te voeren en inmiddels is bekend dat ook de nodige moties en amendementen zullen worden ingediend. De fracties die voornemens zijn dat te doen zullen als eerste het woord krijgen. Het voordeel daarvan is dat andere fracties daarop dan kunnen reageren. Na de eerste termijn van de raad zal een schorsing worden ingelast, zodat het college zich kan beraden op de ingediende moties en amendementen. Ik laat het aan de raad over te bepalen of daarna opnieuw een schorsing is voordat de tweede termijn aan de orde wordt gesteld.

Het woord is allereerst aan de fractie van D66, de heer Tekir.

**De heer Tekir:** Dank u wel, voorzitter. In de aanloop naar de bespreking van het coalitieakkoord moest ik denken aan een recente uitspraak van Jan Terlouw in het AD. Zoals u weet, heeft Jan Terlouw inmiddels aardig wat gevleugelde uitspraken op zijn naam staan en daar past deze in mijn beleving ook wel bij. Hij constateert: “Politici zijn meer managers geworden dan leiders die zeggen waar het heen moet.” Met name dat laatste, “zeggen waar het heen moet”, spreekt de fractie van D66 zeer aan. Het coalitieakkoord zou bij uitstek duidelijk moeten maken waar het heen gaat met Gorinchem. Daar is ook alle reden voor. We worden immers geteisterd door een stapeling van crises: de inflatiecrisis, de energiecrisis, de wooncrisis, crises die de samenleving niet alleen in de portemonnee raken, maar ook uitdagen om een leefbare stad voor de volgende generaties na te laten. Het gaat hier dus om vrij fundamentele keuzes, die we niet vooruit kunnen schuiven. De inflatie is nú torenhoog, de energiearmoede is nú de dagelijkse praktijk en het woningtekort jaagt nú mensen weg uit Gorinchem. Bij deze stapeling van crises is het niet uit te leggen dat het coalitieakkoord op hoofdlijnen blijft en onvoldoende perspectief biedt. Er liggen cruciale vragen op tafel die wij, bestuurders van deze stad, moeten beantwoorden. Neem de inflatiecrisis. Het zal niemand zijn ontgaan: in augustus is in Nederland met 12% de hoogste inflatie ooit gemeten. Het leven wordt duurder, en niet zo’n beetje ook. De verwachting is dat hierdoor nog meer mensen betalingsproblemen zullen krijgen en nog moeilijker zullen rondkomen. Daar waar de hoge inflatie normaliter vooral de minima treft, is er nu nog een groep die steeds zichtbaarder in de knel komt: de middeninkomens. Die groep middeninkomens is in Gorinchem groot: de gewone, hardwerkende Gorcumse gezinnen die alles fors zien

stijgen, behalve het eigen salaris. Die groep Gorcumers is nu buiten zicht en daar wil D66 meer aandacht voor vragen, temeer omdat onlangs het Nibud, het CPB en de VNG ook nadrukkelijk hebben gewaarschuwd voor de ernstige financiële gevolgen voor deze groep mensen. Mensen met een laag middeninkomen vallen immers veelal buiten alle inkomensondersteunende regelingen, zoals toeslagen en minimaregelingen. Het verruimen van de inkomensgrens voor de minima van 120 naar 130% helpt zeker, maar gaat niet ver genoeg voor die groep middeninkomens. De inflatie stijgt immers zo hard, dat die verruiming naar 130% al is ingehaald door de prijzen in de supermarkt. Daarom dient D66 een motie in, met als titel “Ondersteun de middeninkomens”:

#### **Motie M1: Ondersteun de middeninkomens**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op donderdag 8 september 2022;  
verzoekt het college van B&W:

- te onderzoeken wat er extra gedaan kan worden om de Gorcumse huishoudens met een middeninkomen te ondersteunen en de financiële consequenties hiervan in beeld te brengen;
- daarbij specifiek te kijken naar wat er voor kinderen gedaan kan worden;
- voor de besluitvorming van de perspectiefnota 2024 hierover te rapporteren aan de raad.

Democraten Gorinchem dient deze motie mede in.

Wat betreft de minima, merken we dat de inkomensgrens voor 2022 nog niet is verruimd naar 130%. D66, maar ook Democraten Gorinchem, de SP en ChristenUnie/SGP roepen het college nadrukkelijk op om dit in 2022 alsnog te regelen, zodat de minima nog aanspraak kunnen maken op bijvoorbeeld de energietoeslag. Aangezien hiervoor voor de vakantie al een motie is ingediend, volstaan we nu met het verzoek om de toezegging dit in 2022 alsnog te regelen.

Dan de volgende energiecrisis: de energiecrisis. De fractie van D66 realiseert zich dat deze ongekende energiecrisis om fundamentele keuzes vraagt. Blijven we ons afhankelijk stellen van buitenlandse energiebronnen, of voeren we de alternatieve energieopwekking nog steviger op? D66 kiest dan voor het laatste. Dat betekent dat we geen enkele vorm van energieopwekking mogen uitsluiten, ook windenergie niet. Tegelijkertijd constateren we dat het coalitieakkoord hierover geen uitsluitel geeft. Het woord ‘herijking’ lijkt het toverwoord, maar laat geheel in het midden waar de coalitie nu daadwerkelijk voor kiest. Ondertussen lopen er allerlei onderzoeken, zoals onlangs gepresenteerd tijdens een gemeentelijke informatiebijeenkomst in hotel Gorinchem, die laten zien dat het technisch mogelijk is vier tot zes windmolens te plaatsen bij Avelingen. Als dat daadwerkelijk zo is, kunnen we windenergie bij Avelingen niet uitsluiten. Maar als de coalitie windenergie al heeft afgeschreven, is onze oproep om dat hele participatie- en onderzoekstraject meteen te staken. Het heeft geen zin om elkaar gevangen te houden in onzekerheid. Daarom dienen wij vandaag samen met de PvdA ook de motie in met de titel ‘Herijking is geen uitsluiting’:

#### **Motie M2: Herijking is geen uitsluiting**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op donderdag 8 september 2022;  
verzoekt het college van B&W:

- de mogelijke inzet van windenergie niet uit te sluiten in de herijking van de RES 2.0.

Dan de crisis die al langer speelt: de wooncrisis. Er is niet alleen een schreeuwend tekort aan woningen, de woningen die er zijn worden ook steeds onbetaalbaarder. Het helpt dan

ook absoluut niet dat de sociale-woningvoorraad de laatste jaren fors is afgenomen. De gemiddelde zoektijd bij POORT6 blijft maar stijgen. Inmiddels is het zo ver, dat steeds meer Gorcumers, onder wie veel starters – fijn dat dat daar ook een motie voor komt vanavond –, noodgedwongen de stad verlaten. Vorige week, heel toevallig, of niet, kreeg ik een mailtje van een oud-inwoner van Gorinchem die met liefst elf jaar wachttijd geen woning toegewezen krijgt en een raadslid de vraag stelt: hoe verder? Dat is toch niet acceptabel? Het coalitieakkoord staat dit oogluikend toe, aangezien we niet verder komen dan starten met iets als een stedelijke programmering. Voorzitter, in stedelijke programmering kun je niet wonen. Welk perspectief bieden wij al die starters en andere woningzoekenden die dolgraag in Gorinchem willen wonen, maar dat niet meer kunnen? Voor de verkiezingen werd nog van alles beloofd: meer starterswoningen, meer betaalbare woningen, of leuzen als ‘bouwen, bouwen, bouwen’. Wij missen die ambitiedrift nu er ineens een coalitieakkoord ligt. Daarom vragen wij om alsnog vóór de perspectiefnota inzicht te geven in de plancapaciteit, zodat die waar nodig opgeschroefd kan worden. Daarmee wordt het hopelijk mogelijk om concrete woningbouwprojecten naar voren te halen. Wij dienen hiervoor de derde en laatste motie in, met als titel ‘Bouwen aan Gorinchem’, en ook deze motie dient de Partij van de Arbeid mede in:

### **Motie M3: Bouwen aan Gorinchem**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op donderdag 8 september 2022;  
verzoekt het college van B&W:

- inzichtelijk te maken welke harde en zachte plancapaciteit ten aanzien van woningbouw beschikbaar is, voorzien van een planning met jaarlijks op te leveren woningen;
- daarbij na te gaan in hoeverre de plancapaciteit opgeschroefd kan worden en welke concrete projecten daarmee naar voren gehaald kunnen worden;
- voor besluitvorming van de perspectiefnota 2024 hierover te rapporteren aan de raad.

Tot slot. Aan de orde is vandaag ook een voorstel om te komen tot een collegeprogramma. Hoewel de verantwoordelijkheid daarvoor primair bij het college ligt, snappen wij vanuit D66 de wens om bepaalde onderwerpen met elkaar te bespreken. Dat is in het verleden niet anders geweest en onze vergaderstructuur leent zich ook goed voor dergelijke ontmoetingen, zoals informatie- en ontmoetingssessies. Wij roepen het college dan ook op om de onderwerpen die het wil bespreken aan te melden via de gebruikelijke procedures. Waar wij vanuit D66 wel aan hechten, is een scherp onderscheid tussen enerzijds het collegeprogramma en anderzijds de raadsagenda. Het collegeprogramma staat voor ons niet synoniem voor de raadsagenda en mag dus ook niet domineren in waar de raad wel en niet over spreekt. De raad gaat zelf over zijn eigen agenda. Om dat te bewerkstelligen, roepen wij alle fracties op om ook zelf actiever te agenderen, ook onszelf. Bij D66 zijn we dat al van plan, zoals we in de laatste vergadering voor de vakantie ook al hebben aangekondigd, en, zij het figuurlijk, elkaars handen hebben geschud. De eerste afspraken met de verschillende fracties worden ook gemaakt. We gaan daarbij geen onderscheid maken tussen coalitie- of oppositiefracties. De inhoudelijke overeenkomsten zijn daarin leidend en op basis daarvan zullen we de komende tijd hopelijk niet alleen moties, maar ook initiatiefvoorstellen aandragen, die we hier als raad kunnen bespreken.

Met de duiding die ik nu heb gegeven kunnen wij instemmen met het voorstel van het college. Ik dank u voor deze termijn.

**De voorzitter:** Dank u wel. De PvdA, de heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Namens de Partij van de Arbeid is in de afgelopen raadsvergaderingen door mij meerdere keren ongenoegen uitgesproken over het proces van coalitievorming. Het heeft geen zin om dat te blijven doen en daarom zetten we daar vanaf nu een punt achter, een streep eronder. Het is zo gelopen. Waar wij ons nu op willen richten, is de toekomst van de stad Gorinchem, in het belang van de inwoners en de ondernemers in onze stad, en op samenwerking met de omliggende regio. Er ligt een stevige basis voor die toekomst, vastgelegd in beleidsstukken die door het vorige college zijn opgesteld en door de gemeenteraad bekrachtigd. Bovendien ligt er een solide financiële basis die met de recente meicirculaire alleen nog maar steviger is geworden. Alle reden dus om nu snel een grote stap te zetten in het kader van het voorkomen van energiearmoede. We sluiten ons daarom van harte aan bij de oproep die zojuist door de heer Tekir van D66 is gedaan en zo meteen ook nog door de heer Schefferlie gedaan zal worden betreffende het toekennen van de energietoeslag over 2022. En dan kom ik nu bij het voorliggende voorstel van college en coalitie, een voorstel waarover ik wil opmerken dat het collegeprogramma niet wordt opgesteld door de gemeenteraad, maar dat is ook al eerder opgemerkt. Het collegeprogramma wordt opgesteld door het college, dat zegt woord immers al. Maar ik geef in mijn bijdrage namens de Partij van de Arbeid Gorinchem graag aan wat wij als PvdA terug willen zien in een relevant, ik noem het maar even: raadsprogramma.

Na de ruime voorbereidingsperiode vinden wij als PvdA het voorstel om te komen tot een programma in de vorm van een concept-hoofdstukindeling toch wel erg mager, ondanks dat deze indeling niet geheel toevallig overeenkomt met die van het coalitieakkoord. We missen echter vooruitlopend op zo'n programma een verklaring hoe de nieuwe coalitie wil omgaan met de verschillende standpunten van partijen zoals die tijdens de afgelopen verkiezingscampagne naar voren zijn gebracht, bijvoorbeeld hoe om te gaan met de regionale energiestrategie, met name het onderzoek naar de plaatsing van windturbines, of het huisvesten van asielzoekers en statushouders, of bijvoorbeeld het dossier van De Nieuwe Doelen. Stadsbelang, VVD, ChristenUnie/SGP, Gorcum Actief en SP verschilden toen nog stevig van mening en wij horen graag hoe het college en de coalitie hiermee de komende periode willen omgaan. Wij missen bovendien de urgentie, of beter gezegd: de prioriteiten, om stevige extra inzet te plegen op woningbouw, bijvoorbeeld door het ombouwen van bedrijfspanden, en op energietransitie, al dan niet met windturbines, zonnepanelen en warmtenet, maar ook extra inzet op energiebesparing, juist in deze tijd van stijgende energielasten en dreigende schaarste.

Voorzitter, we hebben voor beide punten, wonen en energietransitie, een motie voorbereid. Als suggestie geef ik nog mee dat het nog steeds mogelijk is om in het kader van de Crisis- en herstelwet projecten in te dienen waarin innovatie en duurzaamheid hand in hand gaan. Het grootste gemis in de voorliggende hoofdstukindeling vinden wij ook nog dat geen specifiek hoofdstuk is gewijd aan het sociale domein. Voor de Partij van de Arbeid is dat een eigen hoofdstuk waard en zoals in de afgelopen periode is gebleken, is dat ook keihard noodzakelijk. Hoe willen wij als gemeente omgaan met mensen die een steuntje in de rug nodig hebben? Overigens is het een hoofdstuk waarin ongeveer een derde van de gemeentebegroting omgaat, en dat schuif je niet zomaar onder

een willekeurig ander hoofdstuk, of misschien is het gewoon vergeten. Dat gemis willen wij vanavond in ieder geval door middel van een amendement herstellen. Daar kom ik later op terug.

Een specifiek onderdeel van het sociale domein betreft de armoedebestrijding, een onderwerp dat juist in deze tijd, maar ook al eerder, om aandacht vraagt. Een op de tien kinderen groeit op in armoede. Dat betekent bij een gemiddelde gezinsgrootte van twee kinderen dat een op de vijf gezinnen te maken heeft met armoede. Dat zijn niet alleen uitkeringsgerechtigden, maar vaak juist ook mensen met een baan die net niet in aanmerking komen voor huurtoeslag, kinderopvangregelingen of andere vangnetten – gezinnen waar de energietoeslag van 1300 euro bovendien niet eens kan worden bewaard om die energierekening te betalen, maar waar schoolgaande kinderen al direct extra kosten meebrengen. Die gezinnen verdienen net zo goed een steuntje in de rug en daarom vragen we het college om in die gevallen in ieder geval ook maatwerk te leveren. Laat die 130% van het bijstandsniveau dan vooral een richtlijn zijn, maar toon de bereidheid om waar nodig een armoedeval te voorkomen.

Voorzitter. Ik kom er niet aan toe om op elk hoofdstuk in te gaan, maar een paar korte opmerkingen per hoofdstuk wil ik toch wel maken. Als PvdA spreken wij in ieder geval de vurige wens uit dat dit gemeentebestuur, college en gemeenteraad, meer open en naar buiten gericht zal opereren dan – ik zeg het nog één keer – in de afgelopen periode helaas het geval was. Bespreek vooral grote onderwerpen met de hele gemeenteraad. Onze speerpunten daarbij zijn sociale woningen, energietransitie en armoedebestrijding.

Bij het hoofdstuk Financiën wil ik opmerken dat er een stevige financiële basis ligt, wat mogelijkheden biedt om forse investeringen te doen op het gebied van wonen, energietransitie, energiebesparing en in het sociale domein, met name op het gebied van armoedebestrijding. U hoort het: het zijn onze speerpunten.

Voor de mobiliteitsvisie en de mobiliteitsplannen zijn naast de reserve mobiliteit ook middelen aanwezig. Prioriteiten stellen is prima, maar laat de reeds vastgestelde plannen niet los. Laten we met elkaar het goede gesprek voeren over een slimme volgorde van uit te voeren plannen en in samenhang met andere stedelijke ontwikkelingen, zoals u noemt in hoofdstuk 6.

Bij duurzaamheid vragen wij ons af hoe we mensen kunnen enthousiasmeren om de energiebesparing actiever op te pakken. Bij de perspectiefnota hebben wij een motie ‘Bestrijding energiearmoede’ ingediend, die wij hebben aangehouden in afwachting van de begroting 2023. We zijn benieuwd naar de ontwikkelingen die de wethouder heeft toegezegd, juist nu de kosten van energie de pan uitrijzen. Daarnaast willen wij zelf zoveel mogelijk mensen stimuleren om zonnepanelen te installeren. Er is een Zonnekaart Nederland, die op internet te vinden is, waarop mensen kunnen zien wat zonnepanelen op hun dak kunnen opleveren, een heel stimulerende site, maar dan moet de gemeente wel deelnemen. Sliedrecht doet dat. Waarom doet Gorinchem dat niet? Het zou ongetwijfeld ook Gorcumse inwoners en ondernemers kunnen stimuleren, vandaar dat ik daarover een motie heb voorbereid.

Bij Cultuur en Toerisme moet nu met prioriteit worden doorgepakt op het dossier De Nieuwe Doelen. Wat de PvdA betreft past dat het best op de huidige locatie. Snel aanpakken nu! Maar er is nog meer te doen op het gebied van cultuur en toerisme, bijvoorbeeld het 50-jarig jubileum van Symposion in 2024. Gorinchem heeft een grote

hoeveelheid kunstwerken in de openbare ruimte, waaronder een aantal van beroemde beeldend kunstenaars, mede te danken aan het Symposium in 1974. Overigens missen wij het hoofdstuk Sport helemaal als onderdeel van het programma. Dat past niet bij een sportstad en verdient zeker onder dit hoofdstuk, of elders, een plaats.

Bij stedelijke ontwikkeling pleiten wij uiteraard voor voortzetting van de ontwikkeling van de vleugels van de stad. Nieuwe woningen zijn keihard nodig om tegemoet te komen aan de grote woningbehoefte. Maar ook moet worden gezocht naar creatieve oplossingen, zoals aangegeven in het rapport 'Beter benutten van bestaande woningbouw' van Platform 31. Het is toch wel bijzonder dat 40% van alle woningen in Nederland slechts wordt bewoond door één bewoner. Daar liggen kansen. Daarover dienen wij een motie in. Overigens is het prima om eens met elkaar van gedachten te wisselen over stedelijke programmering, maar besef dat dat niet verder gaat dan een globale samenhang van programma's en projecten, want er moet ruimte blijven voor nieuwe ontwikkelingen en kansen, zeker ook omdat we het hebben over een ontwikkeling van tientallen jaren, Gorinchem 2032 en later.

Bij het hoofdstuk Samenleving benoem ik nog een keer dat wij het hoofdstuk Sociaal domein echt missen, en dat we dat niet zien als een onderdeel van het hoofdstuk Samenleving, maar dat het een eigen hoofdstuk verdient. Er worden slechts een paar aspecten genoemd die wij onder het nieuwe hoofdstuk Sociaal domein willen zien uitgewerkt. Bijvoorbeeld: hoe kunnen we werken aan gelijke kansen voor iedereen, te beginnen bij de jongste kinderen? Wat gaan we extra investeren in jeugd en jongeren, bijvoorbeeld via de buurthuizen? Hoe zorgen we ervoor dat iedereen zichzelf mag zijn? Gorinchem als inclusieve stad. Hoe zorgen we voor een steuntje in de rug voor mensen die dat nodig hebben? Wat doen we aan armoedebestrijding? En ook de uitdaging om laaggeletterdheid en eenzaamheid aan te pakken past prima onder het sociaal domein.

Bij Economie, arbeidsmarkt en onderwijs missen wij het belang van investeringen die nodig zijn voor het Integraal Huisvestingplan, het Gilde Vakcollege Techniek, Beatrix de Burcht, De Regenboog, het Yulius Lingewaal College en het Omnia College en de bouwkundige aanpassingen van de J.P. Waaleschool. En wij missen de aanpak van jeugdwerkloosheid. Een plan van aanpak in regionaal verband zou daarin stappen kunnen zetten.

Als laatste punt. Bij Veiligheid vinden wij het prima om alledaagse ergernissen als hondenpoep, het bijplaatsen van afval naast containers en hufterig verkeersgedrag aan te pakken met de inzet van meer boa's, maar waar vind je die in deze tijd?

Voorzitter, ik rond af met het amendement en de moties.

#### **Amendement A1: Toevoegen hoofdstuk Sociaal Domein**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt het volgende amendement voor:  
aanpassen van punt 2 uit het raadsvoorstel:  
aan de onder punt 2 genoemde thema's 1 t/m 9 toe te voegen het thema 'Sociaal Domein'.

#### **Motie M4: Onderzoek gebruik bestaande woningvoorraad.**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op donderdag 8 september 2022;  
roept het college van B&W op:

- kennis te nemen van het rapport 'Beter benutten bestaande woningvoorraad' van Platform31 en de daarin genoemde veertig mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad intensiever

- te benutten;
- samen met Poort6 te onderzoeken welke van de in dit rapport voorgestelde mogelijkheden in Gorinchem kunnen worden toegepast.

#### **Motie M5: Stimuleren zonnepanelen.**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op donderdag 8 september 2022;  
roept het college van B&W op:

- als gemeente aansluiting te zoeken bij de Zonnekaart Nederland als middel om inwoners en ondernemers inzicht te bieden in de mogelijkheid van zonnepanelen op hun dak;
- om woningeigenaren en VVE bij gebleken geschiktheid van hun dak actief te ondersteunen bij het voorbereiden van de uitvoering van de aanleg van zonnepanelen;
- de betreffende woningeigenaren en VVE te ondersteunen.

**De voorzitter:** Dank u wel. CDA, de heer Van der Geest.

**De heer Van der Geest:** Dank u wel, voorzitter. Fijn dat we vanavond wederom spreken over het coalitieakkoord. We hebben er op 7 juli al een beetje ons licht over laten schijnen, dus het kan best zijn dat er een dubbeling in zit, maar dan heeft u die dubbel. Ik ga eerst even in op wat proceszaken en dan op de inhoud, of, zoals u zou kunnen zeggen: eerst het zuur en dan het wat zoetere.

Na een paar maanden een zeer rommelig proces in de achterkamers wordt nu toch een handreiking gedaan naar de niet-coalitiepartijen en de stad, met, het moet gezegd: best een slimme framing, want een handreiking kun je natuurlijk niet afslaan. Als CDA Gorinchem praten we ook graag mee, maar het gevoel van *too little, too late* speelt wel sterk bij ons. Het voelt ook gek om als raad – de heer Tekir zei het ook al – mee te praten over een collegeprogramma. Wij blijven worstelen met wat nu de meerwaarde is van dit raadsvoorstel. Wellicht kan het college daar nog wat meer duiding over geven. Wij zien het vooral als een spoorboekje met wat punten waarover het college wil spreken met ons als raad, en daarvoor kan het natuurlijk een verzoek doen bij de agendacommissie. De heer Tekir verwoordde het ook al als de best gebruikte werkwijze in elke raad. Waar wij in ieder geval fel tegenstander van zijn als CDA, is vergaderen buiten de donderdagavonden. Het is een nevenfunctie, we moeten al best veel in dit stadhuis zijn en we zijn liever in de stad. Dus plan het vooral op de donderdagavonden, college, met de agendacommissie, ga goed in overleg en dan zien we het graag tegemoet. Toch snappen we het zelf ook, de wens voor het collegeprogramma. Als we in de literatuur duiken, is de wens van het college heel logisch, want een collegeprogramma borduurt over het algemeen voort op de beleidsvoornemens die de coalitiefracties in het coalitieakkoord zijn overeengekomen. Dat akkoord is, zoals we op 7 juli ook al concludeerden, weinig vernieuwend en niet concreet. Dat ziet het college nu zelf ook, want van de 78 onderwerpen in de bijlage zijn er slechts 7 te scharen onder nieuw beleid. Veel loopt al, is al in ontwikkeling gezet, of dienen we in een volgende fase keuzes te maken. En, voorzitter, we ze zeiden het al eerder: dat er wordt voortgebouwd, is eigenlijk best goed: goed voor de continuïteit, goed voor de stad en de betrouwbaarheid van ons als overheid. Het blijft jammer dat op 7 juli niet een van de huidige coalitiefracties dat gewoon benoemde en erkende. Ondanks het gevoel van *too little, too late* willen wij graag het college helpen inspireren, helpen om er een mooi programma van te maken. U krijgt het voordeel van de twijfel, als u wilt, en kijk vooral even op onze website naar ons verkiezingsprogramma. Als CDA hebben we dat niet per se nodig om samen verder te

kunnen. Wat voor ons wel nodig is, is het nu eens uitspreken door de coalitiefracties dat ze er de afgelopen maanden procesmatig een zootje van hebben gemaakt. We hebben het eerder al aangegeven: er is bij ons echt wel flink wat beschadigd, over wat de waarde is van afspraken die we hier onderling hebben gemaakt, en nog gaan maken, over eerlijke en transparante communicatie en over hoe we als politici met elkaar omgaan, en misschien nog wel belangrijker, hoe we als mensen met elkaar omgaan, als Gorcumers onderling. Voor ons vertrouwen daarin, in de samenwerking in deze raad, moet echt nog flink wat gebeuren. Volgende week zitten we natuurlijk bij elkaar, maar dat gaat echt niet op één middag, of één avond, gerepareerd worden. Ook zelf zullen wij daar als CDA de nodige stappen in moeten gaan zetten, maar dat kunnen we niet alleen, daar hebben we elkaar voor nodig.

En dan het wat zoetere: de inhoud. Toen vorige week de wethouders Molengraaf en De Boer een toelichting gaven in het fractievoorzittersoverleg, gaven zij gelukkig ook aan dat het geen exclusieve lijst is waar we de komende tijd over gaan praten. We zullen ook geen amendement indienen op de lijst van het raadsvoorstel. Wanneer wij als fractie een onderwerp willen agenderen, zullen wij dat ook, net als het college, via de agendacommissie doen. Toch geven we voor de komende tijd drie prioriteiten mee.

Allereerst, het is niet uniek en dat had ik vanavond ook niet verwacht: de schuldenaanpak in het licht van de enorme inflatie en de stijgende energieprijzen. We hebben nu zelfs een wethouder armoede – ik moest het even nakijken, want na 7 juli zijn er toch wat wisselingen geweest, maar het is nog steeds wethouder Molengraaf – en wij verwachten best wel veel van haar op dit vlak. Als raadslid was ze al flink gemotiveerd op dit onderwerp en nu als wethouder, ook met het uitvoeringsapparaat Avres achter zich, moet het wel goed komen. Het kabinet laat helaas na om dit kalenderjaar nog wat te regelen, maar het worden schrijnende tijden, wie je ook spreekt. De heer Tekir gaf net al een voorbeeld en volgens mij kennen we die allemaal in onze omgeving, of uit de stad. Wij verwachten daarom echt dat deze wethouder op korte termijn met acties komt, aangemoedigd door de schriftelijke vragen van Democraten Gorinchem recent. Hoe gaan we ervoor zorgen dat mensen niet nog verder in de schulden komen, hoe voorkomen we schulden, hoe zitten we er bovenop en zorgen we ervoor – dat was een pushbericht vanmiddag – dat mensen niet van gas of elektra worden afgesloten? Wellicht komen daar niet vanavond al antwoorden op, maar die verwachten we dan wel op korte termijn.

Het tweede onderwerp is de jeugd, de jongeren. Al jaren neemt de druk op de mentale gezondheid van jongeren toe en de coronajaren hebben er ook bij hen flink in gehakt. Wij vragen hierin om een duidelijke focus en daadkracht in de uitvoering. School, sport en vrijetijd zijn daarbij drie belangrijke pijlers. Naast de kracht van sport zien we hierin ook graag de kracht van cultuur. Ook vragen we aandacht voor de groep die we minder goed bereiken en daardoor snel over het randje dreigt te vallen. De fractie van D66 stelde er recent nog vragen over en wij zijn met haar van mening dat we hier flink aan moeten werken. Daarom hebben we samen met D66 het initiatief genomen om ook de politie als partner aan tafel te vragen. Wij vragen het college te bevestigen dat deze groep dringend aandacht verdient en dat daarover met onder andere verenigingen, buurthuizen en andere de samenwerking zal worden gezocht.

Tot slot, voorzitter – ik zal het niet te lang maken want we moeten ook de heer Van der Meijden nog feliciteren aan het einde van de avond onder een borrel en het mag niet te

lang duren, heb ik al begrepen – de verenigingen en stichtingen. Hier zit wat het CDA betreft de kracht van de samenleving. Maar het woord ‘vereniging’ – dat zeiden we ook al op 7 juli – komt niet één keer voor in het coalitieakkoord en dat vinden wij echt onbegrijpelijk. We zullen zelf met diverse voorstellen komen deze periode, maar hier vragen we ook extra aandacht voor van dit college. Met vijf wethouders moet er toch wel één te porren zijn om het vrijwilligersbeleid en het verenigingsbeleid aan de hand te nemen. Ook voor de verenigingen stijgen de energieprijzen en de inkooprijzen voor het eten en drinken in de clubhuizen en de kantines. Ik heb er deze week een paar gesproken. De contributies dreigen omhoog te gaan, de prijzen in de kantine gaan omhoog en sommige – we zien het ook in Rotterdam, maar hier is het nog niet het geval, in ieder geval niet bij de verenigingen die ik gesproken heb – moeten het douchen beperken. Nu ben ik een hockeyer en is niet douchen niet zo heel erg voor mij, maar voor voetballers schijnt dat echt een ding te zijn, dus dat heb ik maar liever niet. Daarom dienen we samen met Democraten Gorinchem de motie in ‘Help de verenigingen de winter door!’. Einde van de middag hebben de fractievoorzitters een mail gehad van de besturen van GJS en Unitas en ik heb later begrepen dat ook Raptim, GKV, Rapid en Les Boulistes zich achter deze oproep scharen. Dus laten we ervoor zorgen dat we ook de verenigingen deze winter niet in de kou laten staan.

#### **Motie M6: Help de verenigingen de winter door!**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op donderdag 8 september 2022;  
constaterende dat:

- verenigingen en stichtingen een cruciale rol spelen in onze Gorcumse samenleving;
- de kracht van sport en cultuur van groot belang is;
- verenigingen en stichtingen ook geconfronteerd worden met stijgende energieprijzen en daardoor genoodzaakt zijn contributies en/of kantineprijzen te verhogen;

overwegende dat:

- verenigingen en stichtingen de kosten vaak moeten doorberekenen aan hun leden en/of onderhuurders;
- het onwenselijk is voor onze inwoners dat naast alle stijgende kosten, ook contributies of kantineprijzen flink omhoog gaan;
- dit ertoe kan leiden dat kinderen en/of volwassen dienen te besluiten hun lidmaatschap op te zeggen;
- sportverenigingen vaak willen verduurzamen, maar dat lokale regelgeving daarvoor soms in de weg zit;
- buitensportverenigingen gelukkig al deels geholpen worden door de versnelde aanleg van de ledverlichting;

roept het college op:

- zo snel mogelijk een inventarisatie te doen bij verenigingen over de impact van onder andere stijgende energieprijzen;
- elke extreme verhoging van onder andere de contributie proberen te voorkomen door een eenmalige compensatie voor de verenigingen;
- om blokkades bij verduurzaming in onder andere de lokale regelgeving zo snel mogelijk weg te halen;
- de gemeenteraad hierover uiterlijk bij de begroting 2023 over te informeren en/of met een voorstel te komen.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan Democraten Gorinchem, de heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. Ik kwam er net eigenlijk met een schok achter dat ik me bij wijze van spreken voor 90% had kunnen aansluiten bij D66; dan kun je toch zien dat

het ook democraten zijn! Maar goed, om de kijkers thuis niet teleur te stellen, doen we het eventjes dunnetjes over natuurlijk, al was het maar om die 10%!

Voorzitter. Het is altijd zo zwaar om mondiale dingen te betrekken in ons kleine Gorinchem, maar het is toch wel zo dat er na de Tweede Wereldoorlog eigenlijk nooit meer zo'n reden is geweest als nu om de rijen te sluiten in Gorinchem en samen de schouders onder de uitdagingen te zetten, want niet eerder is er zo'n groot risico geweest voor armoede onder gezinnen en bestaansonzekerheden voor verenigingen. We weten natuurlijk niet hoe lang de energiecrisis duurt, maar voor nu is het wel een bron van heel veel zorg en verdriet om ons heen. Zonder de woningnood, opvang, stikstofcrisis en noem-maar-op tekort te doen, deze energiecrisis springt er nu toch wel uit en is eigenlijk niets minder dan het gevolg van een oorlog, zij het dat die in ons deel van Europa alleen economisch wordt uitgevochten. Er is voor ons als Democraten Gorinchem dan ook geen tijd en ruimte om het omwille van de gewoonte de coalitie en het college zo moeilijk mogelijk te maken, omdat dat nu eenmaal een goede Gorcumse oppositiegewoonte was. Het doet ons dan ook goed dat de intentie van de coalitie om het samen te doen vandaag ook invulling krijgt door een gezamenlijke oproep aan het college van SP, ChristenUnie/SGP, D66 en Democraten Gorinchem, overigens enkel en alleen door deze en niet door anderen, omdat we dat in de snelheid deze week zo bij elkaar brachten, maar we roepen iedereen op om mee te doen en alles in het werk te stellen om nog in '22 de inwoners tot 130% van de bijstandsnorm toegang te geven tot die energietoeslag, om daar wat op te verzinnen – eerder al toegelicht door de heer Tekir. Misschien zal die oproep nog vorm krijgen in een motie via mevrouw Stevens, maar we proberen het eerst eens even zo, omdat we eigenlijk wel verwachten, en erop rekenen, dat iedereen de urgentie en het belang van deze poging begrijpt. Vooropgesteld zij dat deze doelgroep helaas maar een deel is van onze inwoners dat grote gevolgen ervaart van deze crisis. Daarom voegen wij er de oproep aan toe aan dit toch bijna kersverse college om in de lijn van de al door Democraten Gorinchem gestelde vragen in de breedte goed de effecten van de energiecrisis in beeld te brengen en voorstellen te doen om onze lokale invloed zo goed mogelijk te benutten. Op het gebied van sport en cultuur dienen we in die geest een motie van het CDA mede in, zoals al verteld is. Vandaag zijn we nog gebeld door Unitas, die aankondigde samen met de andere verenigingen die net al zijn genoemd de urgentie hiervan graag aanhangig te willen maken. Op verschillende momenten gaan ze daar volgens mij de komende tijd invulling aan geven, juist omdat die nood zo hoog is. Het is een vervelende, keiharde realiteit, die misschien wel bindend kan werken in onze eigen geledingen; er is alle reden voor. Wat ons betreft dient een offensief tegen de energiearmoede de allerhoogste prioriteit te krijgen van het college. We hopen dat u met alle ambities die er zijn, en die we vandaag nog graag toevoegen, echt in mega rap tempo een offensief daarvoor bedenkt en ons daarover het een en ander gaat voorleggen. Kijkt u daarbij s.v.p. ook naar de goede voorbeelden in bijvoorbeeld Leiden, waar het minimabeleid tijdelijk wordt uitgebreid tot 150% van de bijstandsnorm, en de gemeente die bijvoorbeeld de Stichting Urgente Noden inzet – die hebben we hier nog niet, maar het zou mooi zijn als die ook actief werd, want die helpen gemeenten vaak om op een hele praktische in plaats van een bureaucratische manier toegang tot de regelingen te bieden. En zie s.v.p. ook toe op extra intensieve communicatie, ook onder anderstaligen,

want wij horen heel veel dat mensen toch nog onbekendheid hebben, of het moeilijk vinden om de regelingen die er wel zijn te gebruiken.

Voorzitter. Ondanks deze situatie begrijp ik dat u reikhalzend uitzielt naar onze verdiepende reactie op het coalitieakkoord. U noemt het een akkoord op hoofdlijnen, maar wij zien het vooral als een samenvatting van bestaande hoofdlijnen, met een snufje nieuw. Positief zijn – ik val hier en daar af en toe even in herhaling om het weer op te frissen sinds juli – het versterken van het zicht op de GR'en, de samenwerking in de raad die we met elkaar gaan nastreven, het afschaffen van de hondenbelasting – we gaan ervan uit dat dat ook in '23 gebeurt via de aanstaande begroting –, de fietsroutes en openbaar vervoer meer impulsen geven, versnellen van de duurzaamheid en de binnenstadsdistributie. Zegt u het maar als er nog andere belangrijke zaken in staan qua vernieuwing, maar voor zover wij het hebben kunnen beoordelen was dat de oogst in het coalitieakkoord. We zijn geroerd door de hartstochtelijke wens van de coalitie om het samen te doen. Samenwerking is natuurlijk mooi, maar dat moet je dan ook laten zien in daden. Ook wij zitten in dat verwerkingsproces en laten we eerlijk zijn: het wegspoelen van de afspraken over coalitievorming en het lange, gesloten proces om tot een samenvatting te komen stonden wel haaks op de schone intenties die we nu horen. In het hier en nu legt u ons vandaag een procesvoorstel voor om via het coalitieakkoord naar een collegeprogramma te komen. Ook dat voorstel is eigenlijk slechts door uzelf opgesteld, niet met een I&O of een gezamenlijke voorbereiding. Het is ons deze week een stukje toegelicht, maar als je zoiets samen wilt gaan doen, moet je het misschien ook samen opbouwen. Kortom, het samen doen is prachtig om te belijden, maar daarmee zit het nog niet in de genen. Er is echter hoop, van alle kanten, kijk maar naar de gezamenlijke oproep voor de energietoeslag die we daarnet deden en het bewustzijn dat er volgens mij breed is dat we het in deze crisis echt wel samen moeten willen doen. Wij ervaren overigens ook oprechtheid in de wil tot samenwerken als het gaat om alle individuele ontmoetingen die wij hebben met leden van de coalitie. Dat is dus een mooi vooruitzicht. Zie de volgende kritische noten dan ook vooral als een aanmoediging van ons om het goede ook echt te gaan doen, samen natuurlijk.

Pijnpunt blijft dat u de lange formatie niet heeft benut om een gezamenlijke lijn te bepalen over de thema's waarmee de kiezer in het bijzonder naar de stembus is gelokt. 'In het bijzonder' noemen wij de starterswoningen en de windturbines. Het kan echt niet wat ons betreft dat een nieuwe coalitie niet eens probeert over zulke dominante thema's een glashelder, gezamenlijk vooruitzicht te bieden. Want kijk, het gaat natuurlijk niet alleen maar om het vormen van een groepje dat je het leukste lijkt, of anders samengestelde groepjes je minder leuk lijken. Na verkiezingen moet er echt wel iets gedaan worden om de kiezer te laten zien dat ze niet voor niks naar de stembus zijn gegaan en dat er een verscherping komt, juist op de thema's die belangrijk zijn. Dat hebben we echt gemist. U weet, denk ik, nog wel dat de stad vol hing met spanborden met 'Meer starterswoningen!' Waarom heeft Stadsbelang de verkiezingswinst dan niet verzilverd door zeker te stellen dat er snel geld vrijkomt en een actieplan naar voren komt? U schrijft nu slechts dat u de behoefte gaat monitoren en daar worden de mensen echt niet vrolijk van. Die behoefte kennen we. Ik zou zeggen: kom op! Een herziening van de woonvisie is zelfs niets te vinden in uw raadsvoorstel met de lijst voor nieuw beleid. Daarom zullen wij een amendement indienen om te bewerkstelligen dat op het punt van de woonvisie, toegespitst

op de starterswoningen, op korte termijn een uitspraak zal worden gedaan, zodat we de stad kunnen laten zien dat het niet alleen leuke verkiezingspamfletten waren, maar dat ook echt een boost zal worden gegeven aan meer starterswoningen in Gorinchem.

Even pijnlijk blijft de wazigheid over de windturbines. Gorcum Actief was er dag en nacht mee bezig om het idee te bestrijden en nu lijkt uitgerekend de wethouder van Gorcum Actief de komst van deze turbines keurig gestaag voor te bereiden. U geeft zelfs op uw lijst aan dat het een onderwerp is waarop geen nieuw beleid nodig is. Voorzitter, laten we voorkomen dat de stad vol loopt met verwarde Gorcum Actief-kiezers en zo spoedig mogelijk duidelijkheid scheppen over de lijn die deze coalitie gaat uitzetten als het gaat over die windturbines. Hier had u echt elkaars nieren mogen/moeten proeven in die lange formatietijd.

Voorzitter. Onze verwondering over de VVD en het plotseling inslikken van de OZB-verlaging gaan we niet uitvoerig herhalen. Wel vragen we de VVD, nu we vandaag de dag weten hoe erg het gesteld is met de koopkracht en het overeind blijven van de financiële huishoudens in onze stad, om er toch nog eens een keer goed over na te denken of die hardnekkige, jarenlang gedane belofte, nu het financieel kan, niet toch gestand zou moeten worden gedaan. Alle gezinnen in Gorinchem zitten er niet op te wachten om nu ook nog eens vanuit de gemeente een onnodige OZB-verhoging te krijgen, met dank aan de VVD.

Voorzitter. Ik zie geen reden om verder inhoudelijk te reageren op de samenvatting, omdat die zaken gewoon vastgesteld beleid zijn vanuit de vruchtbare, vorige raadsperiode.

Dan het raadsvoorstel. Dat vond ik een worsteling, Van coalitieakkoord naar collegeprogramma. Doorgaans is een collegeprogramma gewoon een uitvoeringsroute waarin het college laat zien dat het de kaders goed heeft begrepen en dat daaraan op een bepaalde manier handen en voeten zal worden gegeven. Het is meestal ook een product dat vrij snel opgeleverd wordt, nadat die kaders in zo'n coalitieakkoord, of een raadsbreed akkoord, tot stand zijn gebracht. Bij ons is dat eigenlijk niet gebeurd, omdat we weten dat dit akkoord niet echt die vernieuwingen biedt. Daarvan zegt u: nee, maar dat gaan we heel graag samen doen, en met de stad. Op zich kan het mooi zijn om zaken verder uit te werken en er is ook zoveel, dat het best allemaal wat organisch en dynamisch mag, met uitzondering van uw verkiezingsthema, waarvan ik zeg: nou, daar had u die maanden voor kunnen gebruiken. Wat wij echter wel belangrijk vinden, is dat het college de collegedingen blijft doen en dat het college verantwoordelijk is voor het maken van het collegeprogramma, als wij dat willen, en dat de raad over de eigen agenda gaat. Misschien is het ook wel mooi en hip dat zo'n collegeprogramma niet één keer gemaakt wordt en er dan voor vier jaar ligt, maar dat het dynamisch wordt, zodat we er telkens op kunnen inspelen en ook het collegeprogramma verfrist kan worden met wat in die raadsagenda allemaal naar voren komt. Het is een heel charmant punt van de nieuwe coalitie om ook bij het uitvoeringsprogramma van het college inwoners en anderen goed te betrekken, zodat niet alleen bij het bedenken van de kaders, maar ook bij het uitvoeren ervan participatie een plek wordt gegeven en kennis uit de samenleving wordt opgehaald. Er zitten dus wel mooie dingen in, maar wij dienen een amendement in om ervoor te zorgen dat wat een raad hoort te doen en wat een college hoort te doen goed gescheiden worden

gehouden, zodat een mooie vorm van dualisme in stand blijft waarin iedereen goed betrokken wordt en de raad z'n eigen agenda bepaalt.

Dank u wel.

#### **Amendement A2: Vergroten aanbod starterswoningen**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt het volgende amendement voor:

- beslispunt 3 om te nummeren naar beslispunt 4;
- als beslispunt 3 op te nemen: In bijlage 1, in de groene kolom(8) onder thema 'stedelijke ontwikkeling' het onderwerp 'vergroten aanbod starterswoningen' toe te voegen.

#### **Amendement A3: Onderwerp 25 bijlage 1, 'RES Alblasserwaard. Herijken windonderdeel in RES 1.0'**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt het volgende amendement voor:

- beslispunt 3 om te nummeren naar beslispunt 4;
- als beslispunt 3 op te nemen: Onderwerp nummer 25 uit bijlage 1: 'RES Alblasserwaard. Herijken wind-onderdeel in RES 1.0' te verplaatsen van 'oranje' (kolom 7) naar 'groen' (kolom 8).

#### **Amendement A4: Coalitieakkoord en raadsagenda**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt het volgende amendement voor:

het dictum te wijzigen in:

1. Het college de opdracht te geven het coalitieakkoord 2022-2026 met de stad uit te werken tot een collegeprogramma.
2. Waarbij de gesprekken met de stad zo georganiseerd zijn dat een zo breed mogelijk groep kan meedoen, het proces zo transparant mogelijk is, de doelgroep zo representatief mogelijk is.
3. De raad een raadsagenda opstelt.
4. De thema's voor deze agenda te baseren op de input van de raad en de griffie te verzoeken hiervoor een bijeenkomst te organiseren.
5. De raad te laten besluiten over de concrete aanpak en de griffie te verzoeken hiervoor een voorstel te doen.

**De voorzitter:** Dank u wel. Stadsbelang, de heer Klein.

**De heer Klein:** Bedankt, voorzitter. Ik had een heel mooi pleidooi, maar zal het nu iets aanpassen omdat er inmiddels heel veel input bij is gekomen – blijkbaar zijn er op donderdag ook mensen met heel veel vrijetijd.

Anyway, ik zal eerst even ingaan op een aantal opmerkingen die zijn gemaakt over het niet erkennen dat er veel goede plannen zijn. Ik denk dat ik dat meermalen heb gedaan, maar vanaf deze plek nogmaals: er zijn heel veel mooie plannen en ik denk dat het nu vooral tijd is om ze te laten landen.

Beginnen wil ik met een stukje waarin ik inga op het plan dat er ligt vanuit het college. Voor het zomerreces heb ik uitgebreid gesproken over de inhoud van het coalitieakkoord, dus ik ga ervan uit dat een verdere toelichting daarop nu niet nodig is. Vanuit Stadsbelang hebben wij meermalen benadrukt dat dit een uitgestoken hand is. Die uitgestoken hand naar de stad, de belanghebbenden en de leden van deze gemeenteraad is volgens mij juist waar het raadsvoorstel voor staat. Dit is een eerste stap om gezamenlijk die uitgestoken hand te gaan aanpakken.

Vanuit Stadsbelang kan ik zeggen dat we blij zijn met dit voorstel, dat een structuur biedt om ter aanvulling op het gemaakte coalitieakkoord een raadsbreed stadsprogramma hieraan toe te voegen waaruit uiteindelijk een collegeprogramma zal voortvloeien. Meteen wil ik nu reageren op de opmerking van de heer Schefferlie dat het dynamisch zal moeten zijn. Ik denk dat het altijd dynamisch zal moeten zijn, omdat je moet kunnen inspelen op actualiteiten. Daarnaast biedt deze structuur misschien wel een belangrijker aspect, namelijk dat wij als gemeenteraad de kans krijgen om vroegtijdig, en misschien wel continu, prioriteiten te blijven stellen voor de inzet van middelen, financiën en de aanpak van verschillende onderwerpen. Vanuit Stadsbelang zijn wij erg benieuwd naar het verloop van deze gesprekken. We kijken ernaar uit om met elkaar in gesprek te gaan over deze verschillende onderwerpen. Een aantal onderwerpen waar wij misschien wel met name naar uitkijken, naast de grote, belangrijke onderwerpen die al eerder zijn genoemd, is het werken vanuit de wijken, het vinden van de juiste gesprekspartners in de stad – ik denk dat het daaraan de afgelopen jaren misschien wel heeft ontbroken –, het investeringsprogramma, het herijken van de plannen om de juiste investeringen te doen en juist ook het kijken naar creatieve, nieuwe oplossingen voor diverse uitdagingen – ik noem een aantal mobiliteitsknelpunten in de stad, alsook het elektrisch laden.

Er zijn echter ook onderwerpen waarbij we niet de luxe hebben om rustig te plannen. Stadsbelang zou dan ook graag van het college vernemen wat de vorderingen zijn, en wanneer we die kunnen verwachten, op onderwerpen als energiearmoede bij de inwoners van Gorinchem, waarvan de groep gedupeerden groter en groter wordt door stijgende prijzen, en de overlast in de stad door bijplaatsingen, asociaal rijgedrag en vandalisme, want we willen uiteindelijk toch allemaal wonen in een veilige en schone stad.

In deze termijn zal ik niet op alle moties en amendementen reageren, ik wil daarop vooral het college zijn input laten leveren. Waar op een gegeven moment werd gezegd dat wind niet mag worden uitgesloten, wijs ik erop dat dat ook niet wordt gedaan. Wij willen wind niet uitsluiten, maar wij willen het herijken. Laat vooral duidelijk zijn dat wij vanuit Stadsbelang niet willen dat er windturbines bij Avelingen komen. Dat betekent niet dat we wind uitsluiten, maar we willen wel op zoek gaan naar alternatieven, zoals in het coalitieakkoord staat.

De wens om voor het sociaal domein een apart hoofdstuk op te nemen kan ik me voorstellen, maar zoals de heer Oostrum ook al aangaf, valt dat in de hoofdstukkenstructuur onder Samenleving. Ik denk dat we het daarmee juist breder trekken en het effectiever maken om het op die manier te behandelen.

De verschillen bieden ruimte voor discussie. De vraag werd gesteld hoe het kan dat we daar nu over gaan praten. Ik denk dat het juist het mooie is van deze nieuwe structuur dat we de verschillen gaan bespreken als gehele raad. Dat is juist onderdeel van die handreiking.

Voor nu wil ik het hierbij even laten, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. VVD, de heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Toen ik jong was, waren dingen anders. Smartphones bestonden nog niet, iedereen rookte in restaurants of in discotheken en een scooterbewijs was niet nodig. Sommige dingen, zoals het kunnen candy crush'en in de trein of het facetimen met je kinderen als je voor een opdracht elders bent, zijn wij wat mij betreft een verrijking

van onze samenleving. Van andere zaken heb ik genoeg leed gezien om te weten dat het goed is dat we het nu anders doen. Maar goed dus dat dingen veranderen. Zelf ben ik in Gorinchem opgegroeid, net als een groot aantal van jullie meegegroeid met de stad als het ware, want een stad verandert en ontwikkelt zich ook. Stilstaan is immers achteruit gaan. Zo werkt het in het bedrijfsleven ook. We moeten blijven doorontwikkelen. Een stad die meegaat met z'n tijd, zodat al onze kinderen kunnen blijven opgroeien in een mooie en leefbare stad. Tegelijkertijd moeten we ook zorgen voor een stad waarvan de steunpilaren overeind blijven, kernwaarden behouden van onze samenleving, die wat ons betreft aardig overeenkomen met de kernwaarden van onze partij: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, gelijkwaardigheid en sociale rechtvaardigheid. Kort vertaald: een stad waar inwoners met plezier wonen, waar mensen zich vrij voelen en waar ze hun eigen leven vorm kunnen geven. Het bewaken en ontwikkelen daarvan is de belangrijkste inzet van onze fractie voor de aankomende tijd.

Voor ons ligt het raadsvoorstel om gezamenlijk te komen tot die fijne stad, een collegeakkoord als uitwerking op basis van het coalitieakkoord. Het plan om met de raad als geheel deze uitwerking te kunnen oppakken, om zoveel mogelijk draagvlak met elkaar te vinden, lijkt ons goed. Wij gaan graag de gesprekken aan op al deze belangrijke onderwerpen om, op basis van goede argumenten, gedachten uit te wisselen. Hoe kunnen we de stad blijven ontwikkelen voor iedereen met zoveel mogelijk draagvlak? De bijlage bij dit raadsvoorstel, die jullie allen hebben gezien, neem ik aan, is een indeling en een eerste aanzet van het college om daartoe te komen.

Er zijn veel punten waarmee de VVD erg tevreden is, zoals ook de vorige keer door onze fractie aangegeven. Vanavond wil ik er twee kernpunten uit halen die voor onze fractie van belang zijn voor de aankomende periode en die ook de doorslag gaven om onze handtekening op dit akkoord te zetten. Deze kernpunten zijn, met alle grote uitdagingen en verantwoordelijkheden die je als gemeente hebt, voor ons ook steunpilaren om verder te bouwen aan die stad, nodig als basis om een mooie stad te kunnen blijven bieden voor de toekomst van onszelf en onze kinderen.

De eerste is veiligheid, want voor de komende jaren is wat de VVD-fractie betreft veiligheid prioriteit. Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in zijn of haar omgeving, op straat, thuis, in het verkeer en in het onderwijs. Voor ons is het belangrijk dat toezicht en handhaving op orde zijn, dat we ondermijning verder aanpakken en ook dat we meer inzetten op verkeersveiligheid. Gelukkig zien we dat ook terug in het lopende beleid en in de plannen. Een tweetal open eindjes op dit punt. Hoe staat het met het cameratoezicht? De antwoorden op onze recente vragen zorgden eigenlijk alleen voor nog meer vragen. Is het een idee om hiervoor – en dan kijk ik naar jullie allemaal – binnenkort, puur op dit onderwerp, cameratoezicht in Gorinchem en hoe we hiermee om willen en moeten gaan, een sessie met de raad te organiseren? Het belang is groot. Eerder zei u iets over de autobranden en daar werd ook de oproep gedaan om camerabeelden te delen. Het belang van camera-inzet is dus vrij groot. Een vraag aan het college en aan de collega's.

En ook fietsveiligheid. Wij willen graag dat de knelpunten snel aangepakt worden, ook in het kader van de ontwikkeling Gorinchem-Noord en onze onderwijshuisvesting. Wat ons betreft kan dit niet snel genoeg opgepakt worden. En misschien een detailvraag: wordt het niet eens tijd om goed te overwegen om die fietspaaltjes weg te halen en daar een

andere oplossing voor te bedenken? Onlangs werd door Veilig Verkeer Nederland nog geroepen dat dit best een gevaar op de weg is en dat het wachten is op ongelukken.

Het tweede kernpunt voor ons is zorg voor iedereen. In de vorige periode hebben we ons, met succes mag ik wel zeggen, hard gemaakt voor bijvoorbeeld het behoud van de bloedbank, de inzet van de dierenambulance, het voorkomen van problemen bij onze jeugd met lachgasperikelen of gehoorschade. Hoe kunnen we blijven waarborgen dat onze inwoners gezond kunnen blijven leven? Een paar highlights daarin. De VVD Gorinchem is groot voorstander van behoud van onze spoedeisende zorg. Gorinchem heeft een belangrijke regiofunctie. Hierover voert onze fractie gesprekken met collega's van provincie, Tweede Kamer en buurgemeenten en met elkaar moeten we hiervoor blijven opkomen. Ik zag dat een aantal andere fracties dat gelukkig ook doen. Ook onze huisartsen krijgen hierin een goed vestigingsbeleid. De druk op deze groep, in werk en in ruimtegebrek, is ongekend. Zonder goede zorg dichtbij en met alle opvang van dien in de wijken is het nodig om hier een goed strategisch beleid op te voeren. Laten we de zaken meer van bovenaf bekijken en daar als gemeente meer de regie op pakken. Verder wil ik de zorg voor dieren noemen, met een dierenwelzijnsplan. Dieren zijn wat ons betreft een integraal onderdeel van de samenleving. Ze horen net zo goed op de wereld als wij en dus moeten wij ervoor zorgen dat ze niet de dupe worden van ons beleid. Fijn dat we in deze periode ook een groot aantal nieuwe beleidsstukken gaan opstellen die zorgen voor een veilige en zorgzame stad.

Ik wil nu even reageren op wat de heer Schefferlie net zei. Hij wil de OZB verlagen en die ambitie hebben wij ook. Daarin kunnen we elkaar vinden, dat is hartstikke mooi. Maar mede door uw partij zijn de afgelopen jaren heel veel plannen bedacht die nog tot uitvoering moeten komen. U zegt dat er heel veel geld over is, dat is logisch als je een heleboel dingen niet uitvoert, maar om die pot nu maar te gaan verteren terwijl je als stad in een totaalplaatje nog heel veel moet doen, doorontwikkelen, gaat ons te ver en helpt onze inwoners niet-

**De heer Schefferlie:** Voorzitter-

**De heer Van Santen:** Maar als u wel kansen ziet, horen wij dat graag en ben ik ook benieuwd wat u daar structureel tegenover stelt.

**De voorzitter:** De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Ja, graag een interruptie. Het kan toch niet zo zijn dat de heer Van Santen dit niet wist toen hij het veelbelovende verkiezingsprogramma van de VVD opstelde? Toen wist hij toch welke plannen er waren en wat de financiële vooruitzichten waren? Sterker nog: ze zijn nu veel gunstiger dan toen u dat opschreef. Dus u hebt als VVD de kiezer voor de zoveelste keer in het ootje genomen. U kunt dit gewoon niet zeggen, u wist het toen al.

**De heer Van Santen:** Ik vind het mooi dat de heer Schefferlie dat zegt, maar hij doet nu net alsof we al vier jaar verder zijn en we hebben nog een aantal jaren de tijd om samen tot goede plannen daarin te komen. Dit is er eentje van, die we samen verder zouden kunnen oppakken. Daarom zeg ik tegen u: als u een structurele oplossing heeft,

bijvoorbeeld het liberaliseren van iets, dan kijken we graag naar het totaalplaatje en dan wil ik graag met u meedenken over dat plan.

**De heer Schefferlie:** Als u gewoon goed kijkt naar de meerjarenbedragen, die merkwaardig hoog zijn vanuit het uitkeringsfonds, kunt u gewoon heel makkelijk die OZB bevrozen, of zelfs verlagen. U *wilt* het gewoon niet meer, maar dan moet u het ook niet meer opschrijven voortaan.

**De heer Van Santen:** Zoals gezegd: wij gaan niet de pot verteren. Wij gaan voor een gezond financieel beleid, ook op lange termijn, en voor een structureel plan daarin. Dat gezegd hebbende, denken wij ook dat het qua tijdslijn in het procesvoorstel goed is om vaart te maken met de lopende zaken en met de grote dossiers die nog voor ons liggen op het gebied van inderdaad bijvoorbeeld wonen en duurzaamheid, maar zeker ook op de onderwerpen zorg en veiligheid. Onze fractie vindt het belangrijk om juist in deze fase de nodige aandacht te geven aan deze punten. Wij zijn bereid daarvoor een stapje harder te lopen, door te pakken met elkaar. Met een goede fundering en solide basis bouw je aan een stabiele groei. Laten we niet proberen elkaars blokkentorens om te gooien, maar doorbouwen aan deze stad. Bouwen onze collega's met ons mee, of blijven we mokken en morren? We horen graag waar we elkaar deze periode kunnen vinden.

**De voorzitter:** Dank u wel. ChristenUnie/SGP, de heer De Pagter.

**De heer De Pagter:** Dank u wel, voorzitter. het nieuwe collegeakkoord staat. Het is wat ons betreft een prima akkoord met concrete punten per hoofdstuk voor beleid dat moet worden uitgevoerd, beleid waar we als raad nog op kunnen inspelen en nieuw beleid dat we als raad met elkaar kunnen vormgeven. Het collegeakkoord bevat ook de diverse uitvoeringen van ambities uit het vorige college, vastgelegd in raadsvoorstellen en beleidsplannen, waar zowel financiën als de benodigde capaciteit bij komen kijken voor de uitvoering. Het zal dan ook een periode worden waarin de ambities daadwerkelijk worden omgezet in uitvoeringen en concrete acties gerealiseerd worden. Daardoor is er ook beperkt ruimte voor nieuw beleid en ook beperkt ruimte voor financiën. We zullen de komende jaren scherp aan de wind moeten sturen waar het gaat om de besteding van de financiën, want we kunnen het geld immers maar één keer uitgeven en er liggen grote opdrachten voor de komende vier jaar waaraan invulling gegeven moet worden en waarvoor ook reserveringen moeten worden gedaan voor de langere termijn, over acht of twaalf jaar.

Al met al is het een positief en concreet akkoord, met daarbij de ruimte om met elkaar verder in gesprek te gaan. Daarom steunen wij ook het raadsvoorstel, met de uitnodiging om met elkaar in gesprek te gaan en met elkaar inspraak te hebben, waarbij het mogelijk is nieuwe onderwerpen te bespreken, waar het gaat over het bespreken van knelpunten die kunnen opkomen vanuit een mobiliteitsvisie die wellicht nog niet voorzien zijn en welke budgetten we hieraan koppelen, het versnellen van verduurzaming van woningen, vanavond al vaker gehoord, beleid omtrent het plaatsen van laadpalen in onze stad, het ontwikkelen van een vestigingsbeleid voor huisartsen, maar ook toerisme: hoe gebruiken we de aantrekkingskracht van onze vestingstad? Allemaal positieve punten waarmee we aan de slag kunnen gaan. We staan als Gorinchem goed in de marketing, we hebben niet voor niets het predicaat 'aantrekkelijkste vestingstad van Nederland' gekregen. Daarnaast

gaat het bijvoorbeeld ook om het herinrichten van het Gorcums Museum, als we het hebben over cultuur. Kortom, er is sprake van ambitie, zeker ook daarvan.

Bij veel concrete punten die uitgevoerd gaan worden is er ook ruimte om inbreng te leveren. Meerdere malen is de uitgestoken hand aangeboden en het is nu zaak om die uitgestoken hand ook op te pakken. Daarbij geldt wel ook de kanttekening dat niet alles kan. Wellicht kunnen sommige zaken helemaal niet vanwege beperkt budget of beperkte capaciteit. De vraag is hoe we met elkaar dit proces gaan invullen. Waar gaan wij met elkaar de prioriteiten leggen? In onze fractie liggen de aandachtspunten bij verduurzaming, windenergie en de discussie daaromtrent, de regels die daar gelden op klimaat, en daarnaast zeker ook de zorg voor armen in onze samenleving, armoede in het geheel en ook de zorg voor anderen in onze samenleving. Met de coalitiepartijen is ervoor gekozen om niet alle verenigingen en maatschappelijke instanties vooraf te benaderen, of te noemen in het akkoord, maar het akkoord is duidelijk en heel helder, dat we samen met deze verenigingen en maatschappelijke organisaties, inwoners en ondernemers aan de slag willen gaan, bijvoorbeeld door echt werk te maken van uitdaagrecht en participatie verder vorm te geven. Hierover is ook duidelijk met elkaar te communiceren, hoe procesinhoudelijk een en ander gaat verlopen en waar uitdaagrecht en participatie mogelijk zijn en volgens welke kaders dit moet gaan passen. Het kan nimmer een vrijbrief zijn zonder kaders.

Zoals we al zeiden: het coalitieakkoord en het raadsvoorstel zijn een handreiking en ik verzoek u ook om deze te steunen, want het is de lakmoesproef om zaken anders te organiseren in Gorinchem en met het college, de fracties en alle anderen, zoals eerder genoemd, aan de slag te gaan. Het is een open en democratisch proces, waardoor ruimte wordt geboden om goede ideeën te concretiseren in heldere acties en plannen.

Daarnaast zien we ook grote opgaven voor onze stad, en dan gaat het over het stellen van prioriteiten. Dat is niet te vermijden. Opgaven als de mobiliteitsvisie, het uitvoeren van structureel onderhoud aan bruggen, andere infrastructurele onderwerpen die er zijn en onze aandacht vragen, bestrijding van armoede, opvang van vluchtelingen en asielzoekers, het veiliger maken en verbeteren van het fietsverkeer en doorstroming in Gorinchem, het onderhouden ook van betrekkingen met de regio en de noodzaak om op het juiste moment en op de juiste plekken lobbywerk in te zetten. Vaart is zeker wel vereist.

Voorzitter. Ik heb er vertrouwen in dat de uitgestoken hand ook wordt opgepakt. Juist wanneer er sprake is van polarisatie in de samenleving, is het, denk ik, onze taak om te laten zien dat we juist heel veel overeenkomsten hebben en hierin samen optrekken.

Als laatste een punt dat zeer urgent is en waarvoor we onze ogen niet kunnen sluiten. We hebben vanavond een gedachtewisseling over het proces om te komen tot verdere concretisering van het collegeprogramma. Het is best interessant om het spectrum tussen raadsbrede inbreng en gebrek, of juist wel aanwezigheid van ambitie verder te verkennen. Maar onze zorg gaat nu eigenlijk vooral uit naar de vele huishoudens in onze gemeente die het water aan de lippen staat als gevolg van de stijgende prijzen, in het bijzonder de ontketende energieprijzen. Het doet ons dan ook goed dat meerdere partijen, zowel coalitie als oppositie, met elkaar gesproken hebben over de wens om de eenmalige energietoeslag van 1300 euro in 2022 in de komende maanden ook beschikbaar te stellen voor mensen met een klein inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Andere ideeën,

ook door andere partijen genoemd, kunnen we verder uitwerken. De Stichting Urgente Noden is een particulier initiatief, dat meestal ook wordt ondersteund door diaconieën van kerken. Maar gesterkt door de ambitie in het coalitieakkoord om het minimabeleid uit te breiden, de raadsbreed gesteunde motie van D66 van 7 juli jl., die tot hetzelfde opriep, en de recente vragen van Democraten Gorinchem over de energiarmoede, voorzien wij een brede raadssteun voor urgente actie door het college. We horen graag of het college bereid is met de grootste urgentie de energietoeslag voor de grote groep lage inkomens beschikbaar te stellen.

Ik wens een ieder in deze raad en ook het college veel wijsheid toe in de komende periode. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Gorcum Actief, mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. Wij zijn hartstikke trots op het coalitieakkoord voor Gorinchem. Het akkoord op hoofdlijnen biedt ruimte voor nieuw beleid en nieuwe ideeën. Een van de grootste daarvan is een andere bestuurscultuur: niet langer denken in wij/zij. Een aantal belangrijke dossiers willen we samen uitwerken. Dat kost tijd, ja, maar het brengt ook heel veel, namelijk meer draagvlak voor de besluiten. Wij moeten hier het dualisme, een nieuwe werkwijze, eigenlijk nog een beetje gaan uitvinden, en dat is een grote uitdaging op zich. De helft van deze gemeenteraad is nieuw. Hoe gaan zij het vak van raadslid leren en hoe gaan wij, de beetje oudere garde, dat doen? Wij doen nu in ieder geval een handreiking en ik verwacht dat het gezonde verstand hierin leidend zal zijn. Het is niet de bedoeling “u roept, en het college moet maar gaan draaien”, of voor de Bühne allemaal leuke voorstellen te gaan doen; dat is niet het idee. Het is wel de bedoeling om te overleggen. Te allen tijde zal het akkoord de onderliggende basis zijn. Die basis ligt er dus wel.

Voorzitter. Wij moeten het allemaal nog leren: gezond dualisme en betere democratische processen. We werken er graag aan mee, maar *it takes two to tango*: de handschoen moet wel worden opgepakt. Daarbij moeten we rekening houden met het volgende. De gemeente Gorinchem heeft te maken met beperkte financiële middelen en beperkte capaciteit. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden, soms vast wel pijnlijke. Dat willen we dus in gezamenlijkheid gaan doen. We pleiten voor een investeringsagenda waarin we prioriteiten aangeven. We kunnen immers niet alles tegelijk. Ook stedelijk programmeren op de keuzes die we moeten maken op het gebied van ruimtelijke ordening lijkt ons een raadsbrede zaak. En natuurlijk het IHP, het Integrale Huisvestingsplan voor scholen, dat schreeuwt om aandacht. Veel schoolgebouwen zijn er heel slecht aan toe, en dat in een tijd dat juist een gezond binnenklimaat zo belangrijk is.

Maar er zijn ook zaken die wat ons betreft niet langer mogen wachten. Voor De Nieuwe Doelen bijvoorbeeld verwachten wij nu voorstellen, besluiten en uitvoering. We moeten wel iets doen. Heel urgent zijn nu armoedebeleid en klimaatadaptatie en de energiestrategie. Iedereen heeft ze al wel genoemd vanavond en daarop ga ik nu niet te diep meer in. Deze zomer zijn we allemaal met de neus op de feiten gedrukt. Het was snikheet en er was allemaal onrust met betrekking tot de energiecrisis en de grote inflatie. We hebben al vaker aangegeven in relatie tot de energietransitie: ga nou eerst eens die woningen en bedrijven isoleren en zonnepanelen plaatsen. Dat kan gewoon nu al. Waarom is daar nog nooit wat aan gedaan? En waar blijft POORT6 nu eigenlijk? Huurders

komen allemaal in de knel de komende winter met de huidige energieprijzen en de inflatie. Ik zou zeggen: ga nou maar eens aan de gang! Het mes snijdt in dit geval aan twee kanten: armoedebestrijding en energiebesparing tegelijk. De vorige wethouder beloofde stevast dat besparingen ook meetellen in de RES. Dus daar kunnen we alvast mee beginnen. Doén, zeggen we weer: gewoon doen. Dat is namelijk al lang niet gebeurd. We zullen ook energie moeten opwekken. In de RES 1.0 zijn samen met onze collegagemeente Molenlanden de verschillende mogelijkheden verkend, onderzocht en er zijn besluiten genomen. Zoals bekend, zijn voor ons, Gorcum Actief, windturbines op Avelingen een 'no go'. Een windpark binnen de bebouwde kom van Gorinchem, we hadden er nooit aan moeten beginnen. We zouden wat ons betreft beter kunnen stoppen met al die onderzoeken en peperdure toestanden. Daarover ben ik het helemaal eens met de heer Tekir. Voor de Rijkspilot Windpark Avelingen is onlangs een goedbezochte informatiemarkt gehouden. De heer Tekir had het er ook al over; hij was er ook, net als wij. Maar inhoudelijke vragen van ongeruste inwoners werden daar helemaal niet beantwoord. Wij vinden dus dat deze pilot maar meteen moet stoppen. Is Gorcum Actief dan mordicus tegen alle vormen van windenergie? Ik zie meneer Schefferlie al kijken, hij wil het nú horen. Nee hoor, natuurlijk niet, dat is niet zo, lekker puh. Dat hebben wij ook nooit beweerd, ook niet in verkiezingstijd. We hebben altijd gezegd dat het ánders kan, namelijk in samenwerking met onze buurgemeente – sowieso samenwerking, dat ontbreekt nu ook al –, zodat inwoners en bedrijven ook kunnen deelnemen en ook de lusten kunnen delen, en niet alleen de lasten krijgen. Het laatste woord zal hierover nog niet gesproken zijn, maar ondertussen dienen zich nog andere zaken en alternatieven aan. Als alternatief willen wij graag eens goed kijken naar geothermie. Het warme water zit hier wel diep, maar na twintig jaar, sinds het vorige onderzoek, zijn er heel veel nieuwe technieken ontwikkeld en wellicht zijn er nu wel mogelijkheden. Daar zien wij kansen. Dus dat willen we onderzoeken. Voor de rest: 2.0. Eventueel zullen wij hiervoor op een later tijdstip een motie indienen.

We vragen ook aandacht voor de luchtkwaliteit van Gorinchem. We liggen in de fijnstof-fall out van twee drukke Rijkswegen en scheepvaart. Velen zullen in de komende winter vast wel als alternatief hun kacheltjes gaan opstoken. Dat geeft een heleboel fijnstof en kan ook gevolgen hebben voor de luchtkwaliteit in de stad en de gezondheid van onze inwoners. We willen het graag in kaart brengen en dienen ook daarvoor eventueel op een later tijdstip een motie in. We vragen nu de wethouder daarop te reageren.

Ten slotte vragen wij met klem aandacht voor klimaatadaptatie: watergangen in de binnenstad upgraden, bomen planten, nog eens bomen planten en nog eens bomen planten. Oftewel: hittestress bestrijden. Het is heel hard nodig, hebben we gemerkt. Zorgen dat er in de wijken genoeg oppervlaktewater is voor opvang van hoosbuien, want heus: die gaan ook komen, stoepen en tuinen vergroenen, nou ja: we hebben het allemaal al gezegd. Er is veel werk te doen en we moeten het nu eens gewoon gaan doen. Hoe ver is de wethouder hiermee?

Voorzitter. Dit zijn ongeveer onze belangrijkste punten. Resumerend hebben wij de directe vragen aan het college: wat is de stand van zaken met betrekking tot het isoleren van woningen en bedrijven, wat is de stand van zaken met betrekking tot zonnepanelen op daken, onderzoek naar geothermie, onderzoek naar luchtkwaliteit en maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie?

Dit was onze bijdrage. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan de SP, mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Dank u wel, voorzitter. Het reces is duidelijk weer achter de rug en vanaf vandaag start de raad met een nieuw coalitieakkoord en een nieuwe bestuurscultuur. Zoals we allemaal wel weten, heeft de politiek in de maatschappij al lange tijd een vies en onbetrouwbaar imago, dat eerder slechter wordt dan beter. Daarin moeten wij als gemeenteraad, of onze rol nu groot of klein is, ook onze verantwoordelijkheid nemen, om het te herkennen, te erkennen en te veranderen. Voor onze politieke veranderingen is een frisse blik noodzakelijk, met nieuwe ideeën, nieuwe processen en nieuw handelen. En ik begrijp: dat is eng en onwennig. We zijn allemaal mensen en veranderen is nou eenmaal niet gemakkelijk, maar wanneer we echt willen, kunnen we samen de richting weer de goede kant op draaien. Uiteraard zal dat niet zonder fouten gaan, maar zonder fouten kan men niet leren. En om nog maar eens een credo te herhalen uit het akkoord: een goed idee is een goed idee.

Vanuit deze gedachte is de SP blij met het voorstel van het college. Het is eens wat anders: geen pasklaar ontwerp dat tijdens de onderhandelingen door een paar mensen in elkaar is gezet en voor jaren mee moet gaan, dit is een boek waar we allemaal aan mee kunnen schrijven, raadslid, inwoner en iedereen die betrokken is bij onze stad. Want politiek gaat over ons allemaal. Daarom wil de SP nog maar eens benadrukken dat de wijkgerichte insteek een goede vernieuwing is, waar Gorinchem aan toe is. Ook juicht de SP de aanwezigheid van de wethouder armoedebeleid van harte toe, want wethouder: u bent ontzettend nodig. De kosten blijven maar stijgen, zonder einde in zicht, van essentiële levensbehoeften, zoals energie en voedsel, naast al die andere vaste lasten, zoals voor wonen en zorg. Grote groepen mensen raken hierdoor in armoede, en een nog grotere groep kinderen, met alle gevolgen van dien voor hun toekomst. De grens van minimaregelingen in Gorinchem wordt verhoogd van 120% naar 130% van het sociaal minimum, en dat is goed nieuws. In een aangenomen motie en de presentatie van het coalitieakkoord werd overduidelijk dat deze vraag gelukkig unaniem en raadsbreed is. Voor de SP is duidelijk dat in een tijd als deze, waarin steeds meer mensen problemen krijgen om rond te komen, deze verhoging meer dan noodzakelijk is voor de meest kwetsbare huishoudens. Om nog maar eens terug te komen op de grootste oorzaak van de huidige inflatie: de energierekening, die drastisch blijft stijgen. Het Rijk heeft daarom voor 2022 een eenmalige energietoeslag geïntroduceerd van inmiddels 1300 euro, die kan worden aangevraagd bij de gemeente. Voor de SP is dit een doekje voor het bloeden, maar goed, het is beter dan niets. Alleen wil ik, samen met D66, ChristenUnie/SGP en Democraten Gorinchem, en inmiddels vele anderen, een pijnpunt op tafel leggen. Hoewel de verhoging van het sociaal minimum een fantastisch begin is, dreigen er mensen tussen wal en schip te vallen, en dat zijn de mensen die in de 130% van het sociaal minimum vallen, maar op dit moment nog geen recht hebben op de eenmalige energietoeslag. Als het beleid sneller gemaakt kon worden, of de energietoeslag niet alleen in 2020 kon worden aangevraagd, zou het probleem wat beter te overzien zijn, maar dat is niet het geval. Deze huishoudens kunnen, ondanks de aangenomen motie en het coalitieakkoord, straks niet op tijd deze eenmalige 1300 euro aanvragen, en dat is meer dan ongelukkig. Daarom wil de SP samen met D66, ChristenUnie/SGP, Democraten Gorinchem en de niet

genoemde partijen die inmiddels duidelijk hebben laten weten zich hierin te kunnen vinden, de wethouder oproepen: geef het minimabeleid alle voorrang die het nodig heeft. En wanneer het inderdaad zo mocht zijn dat het beleid niet altijd af kan komen, zoek dan naar een financiële oplossing voor de huishoudens die deze eenmalige toeslag wel hadden mogen aanvragen als de datum van de kalender wat gunstiger voor hen was gestemd. Want ook deze categorie heeft de eenmalige toeslag echt ontzettend hard nodig, zoals de wethouder straks waarschijnlijk ook zal beamen. Wat wij de wethouder ook willen vragen, is: wanneer een oplossing gevonden is, wat voor velen een pak van hun hart zal zijn, licht deze mensen dan zo goed en zo helder mogelijk in: wanneer ze er recht op hebben, maar ook hoe ze het moeten aanvragen. In de media is namelijk nu al te horen dat de groep die er nu recht op heeft ook al moeite heeft om de juiste weg naar de toeslag te vinden. Dus we hopen dat de wethouder wil kijken hoe de kennisgeving en de actieve deelname vanuit de gemeente verbeterd kunnen worden. We horen graag het antwoord van de wethouder.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik constateer dat alle fracties het woord hebben gevoerd in eerste termijn. U zult begrijpen dat het college zich graag wil beraden op de opmerkingen die zijn gemaakt en de moties en amendementen die zijn ingediend. Ik schors daarom de vergadering voor een halfuur (21.18 uur).

### Schorsing

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (22.02 uur). In eerste termijn hebben de fracties hun zienswijze gegeven op het coalitieakkoord 2022-2026 en het raadsvoorstel 'Van coalitieakkoord naar collegeprogramma'. Er zijn ook een aantal moties en amendementen ingediend en nu is het college aan zet. Graag wil ik allereerst wethouder Molengraaf het woord geven.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Ja, voorzitter, en ik doe dat als eerste omdat ik bestuurlijke verhoudingen in mijn portefeuille heb en wij vonden dat het procesvoorstel van het college om te komen van coalitieakkoord naar collegeprogramma toch wel heel veel te maken heeft met bestuurlijke verhoudingen en met de bestuurscultuur. Ik heb me overigens voorgenomen om het woord 'bestuurscultuur' zo min mogelijk te gebruiken, want we kunnen eindeloos gaan beppen over bestuurscultuur, maar het is vooral iets wat we willen gaan dóen, wat we willen laten zien aan u, en ik hoop ook met elkaar.

Voorzitter. Het college is blij met de vooral positieve insteek van de verschillende raadsfracties op het raadsvoorstel. We zijn ons ervan bewust dat we iets anders doen dan we gewend waren en dat dat best wat hersengymnastiek heeft gevraagd, van u, maar ook van ons, en dat het voor ons allemaal, college en raad, zoeken is naar "en hoe gaan we hier nu verder invulling aan geven, wat is van het college en wat is van de raad?" We zijn het eens met de scherpe splits die de heer Schefferlie voorstelt tussen wat van de raad is en wat van het college is. Kijk ik dan naar het vijfpunten-amendement dat de heer Schefferlie namens Democraten Gorinchem heeft ingediend, dan kunnen we daar volledig mee instemmen. De punten 1 en 2 zijn van het college en de andere punten zijn van de raad. Het is úw proces en het gaat wat ons betreft vooral om de beweging die we

ermee willen inzetten: de beweging om met de hele raad tot verrijking te komen, ruimte te bieden om invloed uit te oefenen op het product, het collegeprogramma, en natuurlijk gaat het college dat schrijven, sowieso; dat is niet optioneel. Het is niet zo dat, als u hier gezegd zou hebben “we doen niet mee”, er dan geen collegeprogramma zou komen. Dat gaan we dus sowieso schrijven, en zo snel mogelijk. En de suggestie om van dit programma een dynamisch stuk te maken, vindt het college een hele mooie. Het hoé van dat proces is aan u. Natuurlijk reiken we u graag ideeën aan, een avond met thema's, of misschien een soort teambuilding-dag met de hele raad waarop heel veel voorstellen langs kunnen komen. Dat is aan u. Het lijkt ook een mooie kans om als raad – er zitten veel nieuwe raadsleden in – met elkaar aan de slag te gaan.

Vanavond zijn heel veel interessante onderwerpen genoemd, fietsveiligheid en heel veel dingen die zeker een plek in uw agenda moeten gaan vinden en daar dan ook inhoudelijk besproken zullen gaan worden. We zien uit naar het samenspel waardoor we onderwerpen op een goede manier kunnen aanvliegen en tot betere voorstellen kunnen komen.

Dan wil ik nu ingaan op de moties die over mijn portefeuille zijn ingediend. D66 heeft een motie ingediend over de middeninkomens. Wij hopen en verwachten, met veel hoop, dat op Prinsjesdag, 20 september, het een en ander aan reparatie voor middeninkomens gedaan gaat worden, ook al omdat het – heel eerlijk – ons vermogen als gemeente te boven gaat. Het zijn de minima, de middeninkomens, de bedrijven, de verenigingen, álles staat onder druk. Het wordt voor de gemeente een haast onmogelijke taak om dat allemaal te gaan compenseren. Daarnaast moet je je als gemeente ook afvragen in hoeverre je aan inkomenspolitiek kunt doen. Hier moet echt ‘Den Haag’ uitkomst gaan bieden. Natuurlijk zullen we die ontwikkeling goed in de gaten houden en daarop inspelen. Wat de middeninkomens betreft, want daar vraagt u naar, kunnen we onderzoeken wat de mogelijkheden zijn op het gebied van vroegtijdiger ondersteuning bij schuldhelpverlening. De verbreding die u bij de perspectiefnota hebt afgesproken om de minimaregelingen tot 130% uit te breiden gaat daar natuurlijk ook wel ietwat bij helpen. De motie vraagt in beeld te brengen wat de mogelijkheden zijn en zelf zou ik dat ook willen verbreden naar in kaart brengen om hoeveel mensen het dan gaat, want dat is ook wel belangrijk. Verder is het in lijn met het integraal sociaal beleid en de voorgenomen uitbreiding van de kans die in dat integraal sociaal beleid zit van integrale aanpak schulden naar bestaanszekerheid. Dus een prima motie. Bij die kans ‘integrale aanpak schulden’ willen wij in het bijzonder kijken naar de armoede bij kinderen. Op 22 september wordt u over dat integraal sociaal beleid en de kansen daarin in een I&O bijgepraat. Wij blijven dus extra aandacht geven aan de huidige problematiek rond schulden en armoede, zeker ook de energiearmoede. Daar heb ik heel veel fracties over gehoord en u kunt ervan verzekerd zijn dat het ook in het college een grote zorg is. We zien hoe urgent die situatie is en zodra we weten hoe de septembercirculaire uitpakt, zullen wij bij u terugkomen met een afgewogen pakket. Tegelijkertijd proberen we heel goed te monitoren, om te kunnen inspelen op schrijnende gevallen, zodat er in Gorinchem geen grote ongelukken gaan gebeuren.

De motie menstruatiearmoede vind ik een hele mooie-

**De voorzitter:** De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Nog even over de motie middeninkomens. Dank voor de uitgebreide reactie daarop. Ik probeer even goed te begrijpen wat mevrouw Molengraaf nu voorstelt. Wij zien ook hoe het leed zich verplaatst naar de middeninkomens en ik begrijp heel goed dat de gemeente niet alles kan oplossen. Het zal een totaalpakket moeten zijn waarmee vooral het Rijk aan zet is. De motie vraagt echter te onderzoeken wat we aanvullend kunnen doen en wat er mogelijk is binnen onze regelingen, en niet per definitie het optuigen van nieuwe regelingen, juist omdat de armoedegrens zo aan het opschuiven is en vandaag of morgen misschien zelfs die 130%-grens niet meer voldoet om de minima op te vangen. Kortom, wij pleiten voor een inventarisatie, of een onderzoek – hoe u het noemen wilt –, om na te gaan of we die middeninkomens nog iets meer kunnen ondersteunen in de bestaande regelingen. Eigenlijk is de motie er dus op gericht om binnen de huidige regelgeving te kijken wat er mogelijk is, specifiek ook voor kinderen, omdat die vaak in de knel komen in kansarme gezinnen.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Helder. Ik heb in mijn antwoord al aangegeven, maar misschien niet duidelijk genoeg, dat we het daarmee eens zijn, dat we dat onderzoek ook willen doen en dat armoede bij kinderen onze speciale aandacht heeft.

**De heer Tekir:** Dan begrijpen we elkaar. We snappen heel goed dat wij niet alles kunnen oplossen.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Het is vervelend, maar waar.

Als de motie menstruatiearmoede niet is ingediend – ik had hem wel op mijn lijstje staan – heb ik niet goed opgelet, en dan is dit mijn beantwoording tot nu toe.

**De voorzitter:** De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Ik weet niet welke wethouder het beantwoordt, maar wij hadden nog een vraag gesteld over de fietspaaltjes.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Ik heb het zo begrepen dat u de fietsveiligheid, en de vraag wat we met de fietspaaltjes doen is daar weer een onderdeel van, hebt willen aandragen als een onderwerp dat u wilt meenemen in de raadsagenda. We willen een beetje voorkomen dat we vanavond tot half één bezig zijn met allerlei antwoorden op dat soort heel specifieke vragen. Het idee is echt dat u zelf bij elkaar een beeld krijgt van wat de verschillende fracties belangrijk vinden. Op een aantal onderwerpen tekent zich een beeld af, armoede, duurzaamheid, tegengaan van energiearmoede door én ondersteuning én isoleren – daarover zal mijn collega De Boer nog het een en ander zeggen –, en dat helpt u ook om te zien wat de onderwerpen worden.

**De heer Van Santen:** Ik begrijp dat het een detailvraag is, en het is inderdaad iets wat we bij het vraagstuk mobiliteit verder moeten meenemen, maar het ging ons erom dat onlangs door Veilig Verkeer Nederland bekend is gemaakt dat het misschien meer gevaar oplevert dan veiligheid, en dan is het logisch om daar eens goed naar te kijken.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Natuurlijk gaan we daar naar kijken. Ik had dat onderzoek ook gezien, want u had het me toegestuurd.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Dank u wel, voorzitter. U verzekerde ons dat er in het college grote zorgen bestaan over energiearmoede. Betekent dit dat het college hiervoor in de komende periode met concrete voorstellen zal komen?

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Het is een hele lastige afweging, want het gaat best om een fiks bedrag. En zal dat eenmalig zijn? Als we heel eerlijk zijn, is dat maar de vraag. Tot hoe ver kun je als gemeente mensen gaan compenseren, waar leg je dan precies de grens en hoe gaan we dat financieel inrichten? Het zijn allemaal vragen waarmee we bezig zijn, maar de wil is er om daar met urgentie heel serieus naar te kijken, dus daarover zijn we in gesprek en daarop komen we zo snel mogelijk bij u terug.

**De heer Krol:** Voorzitter, ik zou graag aan mevrouw Molengraaf willen vragen wat de definiëring is van ‘zo snel mogelijk’. Uitvoeringstechnisch zal het best wat vragen van Avres als we de verruiming van die regeling gaan krijgen en mevrouw Stevens heeft terecht al aandacht gevraagd voor het communicatieaspect, dat ook tijd zal vragen. Dat alles roept de vraag op hoeveel tijd we hebben om er dit jaar nog stappen in te zetten.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Dat snap ik en dat zullen de mensen die het betreft ook graag willen weten. Ik kan natuurlijk niet zeggen “het is zoveel weken”, of zo. Ik heb de vraag uitgezet of Avres dat eventueel kan doen dit jaar; hebben ze daar de handjes voor? Daarop is het antwoord: ja, dat zou mogelijk moeten zijn. We zien dat de energietoeslag tegelijkertijd iets van duizend extra huishoudens in beeld heeft gebracht. Er is wel gezegd, ik weet niet meer door wie, dat mensen die er recht op hebben de weg niet weten te vinden, maar iets van duizend extra huishoudens hebben die wel gevonden, mensen die eerder nog niet in beeld waren bij Avres. Er is dus heel veel in beweging daarin en daarmee moeten we vooral ook verder gaan. Als u een termijn wilt horen, ja: zo snel mogelijk is zo snel mogelijk. Het college gaat er de komende week over spreken, we hebben ook nog de tweedaagse van het college en dan kunnen we er ook nog over spreken. Ik hoop daarover eind van de maand, begin oktober, toch echt wel duidelijkheid over te kunnen verschaffen.

**De heer Krol:** Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Ik zou het toch nog iets scherper willen stellen. De wethouder geeft aan dat ze gaat kijken wat mogelijk is en of het uitvoerbaar is. De SP heeft ook aangegeven dat er een motie achter de hand is voor het geval er geen volwaardige toezegging komt. Ik zou daarom graag van de wethouder willen weten of dit nu de toezegging is om het te gaan doen, of heeft ze toch nog twijfels?

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Ik heb in die zin twijfel, dat weliswaar de wil er is om het te gaan doen, maar dat we moeten kijken hoe we dat gaan financieren.

**De heer Van der Meijden:** Helpt het dan als er een uitspraak ligt van deze raad dat hij dit wil, waarmee u mag veronderstellen dat u de financiën vrij mag maken om dit te gaan uitvoeren?

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Ik heb genoeg fracties gehoord die vinden dat we hier werk van moeten maken., dus ik heb die motie niet nodig.

**De voorzitter:** Mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Dank u wel, voorzitter. Eind deze maand is er nog een raadsvergadering en ik vroeg me af of u dan, net als mevrouw Dansen dat eerder deed, aan het begin van de raadsvergadering even een update kunt geven, zodat we weten waar we aan toe zijn.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Dat kan altijd.

**Mevrouw Stevens:** Hartstikke fijn, dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Ik heb er begrip voor dat de uitvoerbaarheid sowieso een grote uitdaging zal worden, maar ik hoorde u ook zeggen dat het wel eens veel kosten met zich kan brengen. Ik was in de veronderstelling, en die wil ik graag toetsen, dat, als wij die norm oprekken, het grootste deel van de kosten uiteindelijk gewoon vanuit de Rijksregelingen vergoed wordt. Weet u hoe dat zit? Misschien helpt het ons ook om de kansrijkheid ervan in te schatten.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Wij krijgen tot 120% voor de minimaregelingen en de toeslagen vergoed. Alles daarboven betalen we zelf. Uw motie bij de perspectiefnota is opgenomen in de begroting en dat kost, uit mijn hoofd gezegd, iets van 83.000 euro voor de minimaregeling, dus Stichting Leergeld en dat soort dingen meer. Voor de toeslagen komen we in de buurt van een half miljoen, als we dat met terugwerkende kracht voor dit jaar zouden willen doen, en dat komt voor eigen rekening, tenzij het kabinet iets anders zou besluiten. Dus iedereen die een lijntje met Den Haag heeft: go for it!

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Onze wethouder zegt enerzijds dat de wil er is, maar dat er anderzijds ook twijfel is over de uitvoering. U hebt net gehoord dat er instemming is van de raad, de meerderheid in ieder geval, dan verwacht ik ook van het college, zoals ook in het programma is aangegeven, dat het met scenario's zal komen voor het financiële kader, waarna wij als raad kunnen besluiten wat we willen en hoe we dat gaan doen.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Ja, helemaal eens.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan wethouder Polatli.

**Wethouder Polatli:** Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik opmerken dat ik de motie 'Help verenigen de winter door' heel sympathiek vind. We maken ons allemaal zorgen

over hoe de verenigingen deze winter door komen. We hebben nauw contact met de Gorcumse verenigingen, vandaag nog hebben we contact gehad met een aantal sportclubs, vooral voetbalverenigingen, en de hockeyvereniging. In de culturele sector wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de veelal gemeentelijke panden. Verenigingen maken zich inderdaad zorgen, en we maken ons allemaal zorgen; de motie is hiervan een bevestiging. Op Prinsjesdag, 20 september a.s., zal het Energieplan gepresenteerd worden en wij willen afwachten welk steunpakket hieruit zal komen. Het is niet ondenkbaar dat maatschappelijke ondernemingen ondersteuning krijgen. Daarom wil ik voorstellen deze motie aan te houden. Natuurlijk komen we kort daarna bij de raad terug, om u verder te informeren. Ondertussen kan ik de blokkades op het gebied van regelgeving uitzoeken.

**De voorzitter:** De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Bij wijze van interruptie, en vooral bedoeld ter verheldering. Toen deze problematiek een aantal weken geleden al speelde vanwege de exorbitante huurverhogingen bij instellingen lag er een toezegging om bij excessen de tekorten op te lossen. Uit de beantwoording van de wethouder nu begrijp ik dat dat niet mogelijk is. Hoe moeten we nu die toezegging zien die er lag om de tekorten op te lossen in het licht van deze motie om deze tekorten dan niet op te lossen?

**Wethouder Polatli:** Ik heb het niet over niet oplossen, maar vraag even de tijd om af te wachten wat er uit Prinsjesdag komt. Daarmee hebben we niet gezegd dat, als daar niet voldoende uit komt, de gemeente niets zal doen. We hebben allemaal een warm hart voor de verenigingen.

**De heer Tekir:** Maar kunnen we er nog steeds van uitgaan, zoals een aantal weken geleden is toegezegd, dat verenigingen bij excessen ondersteund zullen worden, ook financieel, om te voorkomen dat ze kopje onder gaan?

**Wethouder Polatli:** Ik denk dat u daar wel van uit mag gaan, want we willen als college natuurlijk geen enkele club verliezen door de crisis waarin we nu zitten.

**De heer Tekir:** Helder.

**De voorzitter:** De heer Van Houwelingen.

**De heer Van Houwelingen:** Dank u wel. Ik heb de motie ook gelezen en ik heb een vraag over zowel de motie als de beantwoording van de wethouder. Het feit dat lokale regelgeving bij verduurzaming de verenigingen nogal in de weg zit is een punt van aandacht. De belangrijkste vraag daarbij is eigenlijk: waar lopen ze tegenaan? Vanmiddag kregen we een mail van Unitas en uit die noodoproep begrijp ik niet dat die lokale regels in de weg zitten, maar dat ze vooral gemiste kantine-inkomsten door corona hebben en dat de kas leeg is. Uit de jaarstukken 2021 concludeer ik dat daar besloten is tot kwijtschelding van de huurlasten en dat de buitensportverenigingen gecompenseerd zijn. Ik vraag me af of het dan mis gegaan is met die compensatie, want als die compensatie is gekomen en de huurlasten zijn kwijtgescholden, dan houdt je geld over om op dat moment de lopende energierekeningen te betalen. En in de noodoproep zie ik niet welke lokale regels nu op de weg liggen. De vraag is dus eigenlijk tweeledig.

**Wethouder Polatli:** We zijn op dit moment vier weken na de vakantie bezig, we hebben contacten en we hebben ook een aantal verenigingen bezocht. Vooral op cultureel gebied is het al begonnen, maar we moeten echt stappen zetten. We gaan proberen hen te helpen, op wat voor manier dan ook. Ook hier is de wil dat we geen vereniging in de kou laten staan, vooral niet door de stijgende energieprijzen, want iedereen, elke club, maakt zich hierover zorgen. Ik heb echter begrepen dat op dit moment geen van hen een direct probleem heeft.

**De heer Van Houwelingen:** Wat ik hoor, is dat u verenigingen niet laat vallen, maar mijn vraag ging meer over de compensatie waartoe in 2021 is besloten. Ze hebben namelijk compensatie gekregen voor gemiste inkomsten, maar is die wel aangekomen? En ten tweede: wat is die regelgeving waar ze nog steeds tegen aanlopen wat betreft verduurzaming?

**Wethouder Polatli:** Duidelijk. Ik heb me vooral gericht op de motie die er lag, maar het antwoord hierop moet ik schuldig blijven.

**De voorzitter:** Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Ik heb een heel andere vraag. We hebben begrepen dat het Caribabad ongeveer een halfjaar geleden als gevolg van de stijgende energiekosten met een extra kostenpost van een miljoen is geconfronteerd, alleen voor het verwarmen van het bad. De wethouder, destijds de heer Van Zanten, zei dat ook het college zich daarover zorgen maakte, maar op dat moment was nog niet bekend wat de gevolgen waren voor alle sportaccommodaties van de Stichting Sportaccommodaties Gorinchem. Dat zou in kaart gebracht worden, maar dat is nog niet gebeurd. Misschien is het handig om ook eens in kaart te brengen of SGS dit gaat doorberekenen aan de verenigingen, want dan wordt het, denk ik, een heel ander verhaal.

**Wethouder Polatli:** Natuurlijk zijn we daarmee bezig. In dat geval betreft het gemeentelijke panden en staan wij voor de energiestijging.

**Mevrouw Hamann:** Hebt u er enig idee van wanneer de uitkomst van dat onderzoek bekend zal zijn?

**Wethouder Polatli:** Dat kan ik u nu niet vertellen.

**Mevrouw Hamann:** We houden een vinger aan de pols.

**De voorzitter:** De heer Van der Geest.

**De heer Van der Geest:** Om met het laatste te beginnen: volgens mij is het een belangrijke toezegging van de wethouder dat, als er stijgende energielasten zijn in het gemeentelijk vastgoed, wat drie sporthallen zijn en het zwembad, die niet zullen worden doorbelast aan de verenigingen, maar door de gemeente zullen worden gedragen. Die toezegging zou ik graag genoteerd zien, want dit is een belangrijke die aan mevrouw Hamann gedaan wordt.

Met betrekking tot de motie reageer ik zowel op de heer Van Houwelingen als op de wethouder. Mijnheer Van Houwelingen, dit betreft vooral wat ik afgelopen week

terugkeeg rond de molenbiotoop, dat een paar centimeter zonnepaneel niet mag omdat de molenbiotoop op Molenvliet zit die zonnepanelen op daken- Volgens mij hebben we daar een rol in als gemeente om dat samen met de provincie mogelijk te maken, dus als die locaties er zijn, kunnen we daar volgens mij wat aan doen. De wethouder hoorde ik zeggen dat hij graag de tijd wil hebben tot Prinsjesdag, dat is twaalf dagen vanaf nu. Volgens mij is dan een inventarisatie best mogelijk. Neem dan gewoon Prinsjesdag mee als input om tot een voorstel te komen. Ik hoop dat we dan elkaar tegemoet kunnen komen en dat u dan positief kunt adviseren over de motie.

**Wethouder Polatli:** Ik heb er erg veel moeite mee om u te verstaan, meneer Van der Geest. Dat zal misschien komen omdat ik er nog niet aan gewend ben om u via de speaker te horen. Het zijn inderdaad nog twaalf dagen en de vraag is of we ‘m kunnen aanhouden en kunnen kijken wat er met Prinsjesdag uit gaat komen.

**De heer Van der Geest:** Ik zal proberen iets langzamer te praten, want daar zit vaak het probleem krijg ik van meerdere kanten thuis en op het werk te horen. U zegt dat u graag de input van Prinsjesdag wilt meenemen, wij zeggen: dat is prima – ik kijk ook even naar de mede-indieners aan de overkant, maar volgens mij is dat prima. Dan kunt u die twaalf dagen tot aan Prinsjesdag gebruiken om die inventarisatie te doen, dan kunt u de input daarvan meenemen en daarna gewoon met een plan komen. Volgens mij komen we elkaar dan prima tegemoet en kunt u positief adviseren over de motie.

**Wethouder Polatli:** Ik kan u niet beloven dat dat binnen die twaalf dagen echt afgerond is, maar we gaan echt opschieten. We hebben al wat vergelijkende lijstjes met welke kant we uitgaan met de stijging en hoe dat eruit ziet.

**De heer Van der Geest:** Tot slot merk ik ter geruststelling op dat in de motie staat dat we uiterlijk bij de begroting een voorstel verwachten. Dat is in november, dus dan heeft u de tijd.

**Wethouder Polatli:** We zullen er zo snel mogelijk op terugkomen, en dat kan ook eerder zijn dan de datum die u stelt. Mijn vraag is, nogmaals, om deze motie, die ik hartstikke sympathiek vind, even aan te houden, maar ik sta er ook helemaal achter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Mager.

**Wethouder mevrouw Mager:** Dank u wel. Ons coalitieakkoord voor Gorinchem is natuurlijk mijn leidraad voor de komende vier jaar, het is ónze leidraad voor de komende vier jaar. Bij de concrete voornemens voor de stedelijke programmering heb ik op een van mijn eerste werkdagen opgeschreven: stand van zaken, samenhang, uitvoeringsplan. Derhalve was ik eigenlijk best blij met het amendement van Democraten Gorinchem en de motie van D66 ‘Bouwen aan Gorinchem’ hangt hier nauw mee samen. De uitbreiding van het aanbod aan starterswoningen zal hier ongetwijfeld een onderdeel van zijn. Met elkaar hebben we de afgelopen vier jaar veel visies geformuleerd, veel ruimtelijke trajecten gelopen en de omgevingsvisie is in de maak. En ja, zeker – ik kijk toch even naar rechts, maar eigenlijk ook dié kant op, en ik denk eigenlijk naar de hele raad –: wij snappen uw ongeduld, we snappen uw drive en we zijn blij met zowel de motie als het

amendement. Mede naar aanleiding hiervan zullen we op korte termijn – volgens mij staat dat ook nog te lezen in uw motie voor de perspectiefnota, dus ik denk dat dat helemaal goed gaat komen – een sessie inplannen waarin we inzetten op scenariodenken, uiteraard op realiteitszin en ook de sociale afwegingen een plaats zullen krijgen. Op die manier willen we ook de integraliteit in beeld brengen tussen “waar gaan we bouwen, wat is de bereikbaarheid en hoe stellen we ons de leefbaarheid voor?” Dus van hieruit zou ik zeggen: dank voor de motie, dank voor het amendement-

**De heer Schefferlie:** Voorzitter, bij wijze van interruptie-

**De voorzitter:** De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Ik heb, denk ik, een heel teleurstellende winstwaarschuwing. Eerder heb ik mevrouw Molengraaf horen zeggen dat ze positief staat tegenover ons amendement waarin een scheiding wordt aangebracht tussen het collegeprogramma dat u zelf gaat opwerken en de raadsagenda, waar de raad over gaat. Het treurige effect is: als de raad dat ook vindt, en dat hoop ik maar na de aanbeveling van mevrouw Molengraaf, zijn de andere twee amendementen, waarin wij voorstellen om de lijst op weg naar het collegeprogramma te amenderen, eigenlijk niet meer van toepassing, omdat we er dan niet meer over gaan. Vanuit uw enthousiasme zal ik in ieder geval proberen, als wij de raadsagenda gaan opstellen, om diezelfde urgentie over windmolens en over de starterswoningen opnieuw op te voeren, maar de amendementen moeten helaas ingetrokken worden als het eerste amendement over het collegeprogramma en de raadsagenda wel doorgaat. Maar dat hoeft u er natuurlijk niet van te weerhouden om dit ook in het collegeprogramma bovenaan de lijst te zetten.

**Wethouder mevrouw Mager:** Het is goed te horen dat u zo enthousiast bent over zowel het collegeprogramma als de raadsagenda. In onze optiek kunnen die twee heel goed naast elkaar bestaan, sterker nog: elkaar op een enorme manier aanvullen. Als we op die manier met elkaar in gesprek blijven, niet op basis van het één of het ander, maar de zaken met elkaar samen brengend, denk ik dat we een heel eind komen. Dank u wel!

**De voorzitter:** Toch nog een mooie avond!

**De heer Oostrum:** Voorzitter-

**De voorzitter:** U gaat dat hopelijk niet bederven?

**De heer Oostrum:** Ik heb een vraagje aan mevrouw Mager. Ik mis namelijk een reactie op de door ons ingediende motie om de bestaande woningvoorraad aan een onderzoek te onderwerpen, om eens te kijken of de maatregelen die in het rapport van Platform 31 staan ook in Gorinchem van toepassing zouden kunnen zijn.

**Wethouder mevrouw Mager:** Dat gaat helemaal goed komen, die zijn we echt niet vergeten. Ik heb een collega die dadelijk ook nog wat gaat zeggen. Mevrouw Dansen neemt deze motie voor haar rekening. Overigens ben ik blij dat ik toch nog even teruggekomen ben, want ik bedenk me opeens dat ik nog wat vergeten ben, en dat betreft het integrale huisvestingsplan met betrekking tot scholen waaraan mevrouw Hamann

refereerde. Het was verder geen motie of iets van dien aard, maar ik werd toch wel even getriggerd, mede door het verloop van de perspectiefnota in juni. Ook dit onderwerp gaan we binnenkort agenderen en op een aanschouwelijke manier tot u brengen, zodat we met vernieuwde inzichten de begroting in kunnen gaan.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder De Boer.

**Wethouder De Boer:** Het is even wennen, voorzitter. Het is ook wel bijzonder om hier voor het eerst bij u aanwezig te zijn. Dank voor de vele vragen die zijn gesteld over mijn portefeuille en de moties die zijn ingediend. Ik zal proberen er themagewijs doorheen te gaan.

Het eerste onderwerp: wind op Avelingen. Ik snap dat de raad en de stad snel duidelijkheid willen hebben over wat er gaat gebeuren op Avelingen. Er zijn verkiezingen geweest, we hebben vorige week een debat gehad, en komen ze nou wel of niet? Het is misschien goed voor u het proces te schetsen dat wij als college voor ogen hebben. In de RES zijn de wind-zoekgebieden opgenomen, waaronder Avelingen, en op dit moment wordt het proces doorlopen om te kijken wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn van wind op die specifieke locatie. Dat doen we niet alleen, maar met allerlei partners, en soms bepaald niet de minsten. De tussentijdse resultaten staan inmiddels online en zijn ook gepresenteerd op de informatieavond en op een avond voor bewoners van de Parallelweg. Op dit moment druppelen de definitieve resultaten binnen. We verwachten begin oktober alles binnen te hebben en er dan als college een standpunt over te kunnen innemen. Begin oktober weet u dus meer. We zullen de raad dan ook graag uitgebreid bijpraten over de uitkomsten van al die onderzoeken en hoe wij tot ons standpunt zijn gekomen in I&O en, als er behoefte aan is, wellicht in B&A of in de raad. In november komt de stuurgroep Avelingen, waarin al onze samenwerkingspartners zijn vertegenwoordigd, bij elkaar om een besluit te nemen over een 'go' of 'no-go'. Dat is het proces dat we nu doorlopen en we gaan als college daarover in oktober heel graag met de raad in gesprek. Ik wil u dus nog een week of drie, vier geduld vragen.

**De voorzitter:** De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Dank aan de wethouder voor zijn toelichting op het proces, die we eigenlijk ook al hadden vernomen op 25 augustus, met een tijdlijn, die ik helaas thuis heb gelaten, maar u kent 'm: hij loopt van '21 t/m '26, het begin van de verkenning en uiteindelijk de plaatsing van windmolens. De motie, die erop is gericht om hier een raadsuitspraak te doen, is eigenlijk ontstaan vanuit de aanleiding dat we nu met elkaar een fors traject ingaan, en eigenlijk midden in dat traject zitten, met allerlei onderzoeken die lopen en participatietrajecten die worden opgestart, waar we als gemeenschap tijd, geld en energie in steken. Ik hoor echter nu al verschillende fracties uitspreken dat windenergie op Avelingen helemaal niet wenselijk is. Als we dat met elkaar nu al constateren – en de raad gaat daarover –, dan is de opdracht aan het college toch heel duidelijk om daar nu mee te stoppen? Dat is de uitspraak waar de motie om vraagt en ik ben benieuwd hoe u daar zelf tegen aankijkt in het licht van de tussentijdse resultaten, die mede door het college zijn gepresenteerd op 25 augustus en waarin u zelf stelt dat het mogelijk is op Avelingen vier tot zes windmolens te plaatsen, en die zijn tot simulaties aan toe uitgewerkt.

**Wethouder De Boer:** Voorzitter. De heer Tekir schetst het beeld alsof we midden in een proces zitten, maar we zijn dat proces juist aan het afronden. De raad is ooit akkoord gegaan met een onderzoek naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van windenergie op Avelingen. Daarvoor is een heel zorgvuldig traject doorlopen, met een heel participatietraject, er zijn avonden over georganiseerd en heel veel onderzoeken uitgevoerd, die op dit moment eigenlijk allemaal worden afgerond. Het is dus ook niet een kwestie van een stekker die ergens uit valt te trekken. Het wordt nu afgerond, alle stukken worden finaal gemaakt en druppelen binnen. Daarom zullen we als college over een paar weken, als alles rond is, op basis van die totale informatie een afweging maken.

**De heer Tekir:** Dan ben ik benieuwd hoe de wethouder de opdracht vanuit de raad zou interpreteren als de motie die vanavond voorligt om windenergie niet uit te sluiten, vanuit de aanleiding op Avelingen, wordt aangenomen. Wat betekent dat dan voor u in dat hele proces? Want daarmee zegt de raad dat we het op Avelingen uitsluiten, en dan gaat u door met onderzoeken en participatietrajecten. Hoe valt dat te rijmen?

**Wethouder De Boer:** De motie had ik zo meteen in RES-verband wat breder willen bespreken, maar ik wil er ook nu wel op antwoorden. De motie vraagt volgens mij aan het college om in het vervolgproces, als we gaan nadenken over een RES 2.0 – want je gaat herijken en het lijkt me goed eens in de zoveel tijd opnieuw samen met je partners te kijken hoe we in het huidige tijdsgewricht het beste die opgave te lijf kunnen gaan – alle opties op tafel te hebben. Het lijkt me vanzelfsprekend om dat te doen. Wij werken samen met partners en zijn niet de enige partij die daarin de agenda kunnen bepalen. We gaan met elkaar kijken wat de opgave is: we hebben die ooit bepaald op basis van het energieverbruik in onze regio, maar is die nog hetzelfde, of hebben we meer, of minder, nodig? Die puzzel moet je soms met elkaar leggen. Dat gaan we doen en wat mij betreft zijn daarbij alle onderwerpen bespreekbaar. Vervolgens is het aan de raden en aan Provinciale Staten en de andere bevoegde gezagen om daarover een uitspraak te doen.

**De heer Tekir:** Dat vind ik geruststellend, want daaruit begrijp ik dat ook de wethouder windenergie op Avelingen niet uitsluit. Klopt dat?

**Wethouder De Boer:** Ik lees de motie zó, dat in het proces naar een RES 2.0 over alle onderwerpen gesproken mag worden. Wat mij betreft is dat ook zo en daarmee is de motie ook overbodig. Natuurlijk moeten alle onderwerpen daar besproken kunnen worden. De opgave is gigantisch, dus er kan ook over wind gesproken worden. Wat ik er nog wel aan wil toevoegen is het volgende. In de toelichting op uw motie gaat het over Avelingen: dat is eigenlijk uw motivatie om de motie in te dienen en daarmee loopt u wel vooruit op die keuze over Avelingen. Wij hebben nu bijna zicht op alle informatie, over enkele weken gaan we daarover een besluit nemen, ook gehoord alles wat hier gezegd is, en dán komt het besluit over Avelingen. Het lijkt me gek om dat via de band van een motie te doen.

**De heer Tekir:** Dat snap ik, maar daarmee zegt u toch-

**De voorzitter:** Het lijkt mij nu-

**De heer Tekir:** Nog even, voorzitter-

**De voorzitter:** Het gaat nu voortdurend heen en weer en volgens mij hebt u uw punt nu wel gemaakt.

**De heer Tekir:** Maar ik zou een snel antwoord willen, als dat mag.

**De voorzitter:** Ik ga nu naar de heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Dan ga ik het ook proberen via een andere band, als we het daarover hebben. De toelichting van de wethouder wekt bij mij de indruk alsof het stokje gewoon is overgenomen van de vorige wethouder en dat nu wordt doorgegaan alsof er niks gebeurd is, alsof er geen verkiezingen zijn geweest. Ik vraag me eigenlijk af of het college het niet veel fijner zou hebben gevonden wanneer gewoon klip-en-klaar duidelijkheid was gegeven over dit thema door de coalitie, zoals wij eigenlijk ook bepleiten. Kom daar nu mee, anders bent u bezig met iets richting uw partners, alle geïnteresseerden en belanghebbenden, terwijl er eigenlijk een politieke realiteit lijkt te zijn waarmee u sowieso, ongeacht al die uitkomsten, helemaal niet uit de voeten kunt. Met andere woorden: snakt u er zelf ook niet naar dat deze raad bepaalt hoe hiermee moet worden omgegaan, en niet alleen uw onderzoeken?

**Mevrouw Hamann:** Voorzitter, mag ik daarop reageren?

**De heer Schefferlie:** Nou, nee, het is een vraag aan het college.

**De voorzitter:** De wethouder.

**Wethouder De Boer:** Ik weet niet of het college die aansporing per se nodig heeft. Over drie, vier weken gaan wij met elkaar om de tafel zitten om dat besluit te nemen en die duidelijkheid te geven. Wij zullen dan een afweging gaan maken aan de hand van wat hier gezegd is en van hetgeen wij op papier hebben gekregen van alle onderzoeken.

**De heer Schefferlie:** Ik vind dit echt het negeren van de vraag. Het gaat mij er helemaal niet om dat u een besluit neemt. U bent gewoon bezig alsof er niks gebeurd is; dát is mijn punt. U zou zich ook wat moeten aantrekken van de politieke realiteit, namelijk dat volgens mij het grootste deel van uw eigen coalitie heeft aangegeven dit niet te willen. U kunt dan toch niet blind doorgaan in de richting van allerlei partners, buurgemeenten en noem-maar-op alsof er niks aan de hand is en gewoon gaan kijken of het wel kan? Het gaat niet over uw besluit als college, het gaat over uw bewustzijn van wat de politieke realiteit nu is. U zou eigenlijk de behoefte moeten hebben om daar scherp te komen in te krijgen. Dát is mijn vraag, die u eigenlijk niet beantwoordt.

**De voorzitter:** Volgens mij heeft de wethouder net uitgelegd hoe hij er namens het college in staat. Ik geef nu mevrouw Hamann het woord.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel. De heer Schefferlie is zélf buitengewoon onduidelijk, net als sommige andere partijen, door zich niet uit te spreken over de hele kwestie. Er wordt nu een motie geformuleerd waarin twee verschillende dingen op één lijn worden getrokken, namelijk het aspect wind in een RES, wat veel breder is dan de Rijkspilot voor alleen Avelingen. De inhoud van de motie is dat wind niet moet worden uitgesloten. In mijn betoog heb ik al heel duidelijk aangegeven dat dat het geval is en dat het daarom

eigenlijk een volstrekt overbodige motie is. Natuurlijk moeten we ook voor de RES 2.0 samenwerking met buurgemeenten blijven zoeken, dat is heel normaal. Maar de vorige coalitie – en daar zal de heer Schefferlie zich zeker van bewust zijn – heeft besloten tot deze pilot en dan moet je – helaas – die rit uitzitten totdat de onderzoeken binnenkomen. Het is heel vervelend, maar zo is het, ik kan het ook niet helpen.

Nog even over de verkiezingen, waarover de heer Schefferlie het vanavond al wel tien keer heeft gehad. Ik kan me een avond herinneren in theater Peeriscoop, voor de verkiezingen, waar de vraag werd gesteld of het bod van de RES 1.0 van tafel moest. In reactie daarop konden wij rode of groene blokjes laten zien en ik kan me herinneren dat Democraten Gorinchem toen wél duidelijk was over de vraag hoe ze dachten over wind op Avelingen.

**De voorzitter:** Dank u wel.

**De heer Van der Meijden:** Voorzitter, zou ik ook nog een vraag mogen stellen aan de wethouder?

**De voorzitter:** Ga uw gang.

**De heer Van der Meijden:** De RES gaat uit van een bepaald ambitieniveau, een vrij hoog ambitieniveau als ik het zo begrijp. Is de wethouder van oordeel dat zonder windmolens op Avelingen nog steeds voldaan kan worden aan dat ambitieniveau, of komen we dan in de problemen?

**De heer De Pagter:** Bij wijze van interruptie, voorzitter: wij hebben het over een motie over het uitsluiten van windenergie en niet over een inhoudelijke behandeling van de RES en uitspraken daaromtrent. Kunnen we deze discussie nu niet stoppen en erop terugkomen in een volgende raadsbijeenkomst waarin de RES wel op de agenda staat? Deze motie gaat puur over het uitsluiten van windenergie en volgens mij zijn wij daar als coalitie heel duidelijk over: windenergie kan niet uit de RES gehaald worden. Volgens mij is dat het antwoord op de motie en dat maakt de motie eigenlijk ook overbodig.

**De heer Van der Meijden:** Mag ik daarop reageren? Het is tenslotte onze motie.

**De voorzitter:** De motie staat in een bepaalde context en daarover mag wel gesproken worden in deze raad. Ik ben het wel met u eens dat we een en ander ook weer niet te gedetailleerd moeten bespreken, anders zitten we hier, om een andere wethouder te citeren, nog tot vanavond half één. Ik geef voor een korte reactie het woord aan de wethouder en dan gaan we over naar een volgend punt.

**De heer Van der Meijden:** Voorzitter, de heer De Pagter heeft een vraag gesteld over onze motie. Hij vindt dat het buiten de orde is om deze vraag te stellen en daar mag ik dan toch wel op reageren voordat u de wethouder weer het woord geeft?

**De voorzitter:** Dat kan. Ik heb ook niet gezegd dat dat niet kon. Ik heb alleen als voorzitter, omdat ook ik aangesproken werd, even uit willen leggen waarom ik aan de ene kant ruimte bied en aan de andere kant ook wel weer begren. Ga uw gang.

**De heer Van der Meijden:** Dank u wel. In reactie op wat de heer De Pagter heeft gezegd, zou ik willen verwijzen naar de motie, waar de RES 2.0 ook in het dictum staat. De RES 2.0 is degene die u gaat herontwikkelen, de herijking, en daar zal dus ook een ambitieniveau in zitten. Mijn enige vraag is of het ambitieniveau in het huidige voorstel wordt aangepast door die herijking. Krijgen we zonder windenergie op Avelingen het ambitieniveau nog voor elkaar? Ik ben van mening dat dit binnen de orde valt en zou die vraag daarom toch willen stellen aan de wethouder.

**De voorzitter:** Wethouder De Boer.

**Wethouder De Boer:** Dank u, voorzitter. De RES is een som van alle projecten, ideeën en plannen die in de RES 1.0 zijn geformuleerd. In het verleden is in dit huis een motie aangenomen over een afstandsnorm voor windmolens, waardoor bijvoorbeeld effectief de locatie A15-oost is afgefallen. Als ergens iets afvalt, zul je weer met elkaar om de takentafel moeten om te kijken of er misschien iets anders voor in de plek moet komen. Als bij Oost een aantal molens is afgefallen, is het logisch dat men weer met elkaar om de tekentafel moet. Dat is nu precies de systematiek die je volgens mij met de RES'en hebt: dat je eens in de twee jaar opnieuw met elkaar om de tafel gaat over 'wat moeten we onderzoeken, welke nieuwe technieken zijn er en wat is de opgave op dit moment?' Dat moeten we continu blijven herijken en dat gesprek zullen we volgend jaar met elkaar gaan voeren richting de RES 2.0, samen met onze partners in de regio, met Molenlanden, met de provincie en waterschappen.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan gaan we nu verder met wethouder Dansen.

**Wethouder De Boer:** Nou, voorzitter...

**De voorzitter:** Hebt u nog meer punten? Ik dacht dat u klaar was met uw beantwoording.

**Wethouder De Boer:** Nee, ik heb zelfs nog aardig wat dingen, maar ik zal proberen er kort en bondig in te zijn.

**De voorzitter:** Ga uw gang.

**Wethouder De Boer:** Door Gorcum Actief is een vraag gesteld over geothermie. In het verleden is daarnaar onderzoek gedaan en ik heb begrepen dat geothermie hier zeker kansrijk is. In de opstartfase van het warmtenet is er niet voor gekozen, omdat geothermie eigenlijk pas interessant wordt, ook vanwege de kosten, bij een grote afname – denk aan meer dan vierduizend woningen gelijk. Voor volgende fases van het warmtenet is het zeker een van de elementen waarnaar zal worden gekeken.

Door de Partij van de Arbeid is een motie ingediend over zonnepanelen. Ik deel de wens om het leggen van zonnepanelen zo gemakkelijk mogelijk te maken. Het is volgens mij op dit moment de meest renderende investering die je als particulier kunt doen. Soms vraag ik me ook af waarom niet iedereen ze al heeft.

De PvdA vraagt vervolgens de Zonnekaart te gaan gebruiken. Dat is heel sympathiek, maar we hebben al zoiets, namelijk de Zonatlas, die ook via de gemeentelijke website toegankelijk is. Het lijkt er heel erg op en biedt eigenlijk dezelfde oplossing. In het verlengde hiervan vraagt u ook om woningeigenaren en VVE's goed te ondersteunen, en

dat doen wij op die manier ook via de wooncoaches, het Nieuwe Wonen en het Regionaal Energieloket. Dat soort tools bieden wij aan bewoners en VVE's.

**De heer Oostrum:** Het frappante is dat ik 'm op de website van de gemeente Gorinchem niet kan vinden en dat, als ik op internet willekeurig ga zoeken, de Zonnekaart als eerste tevoorschijn komt en dat ik dan wel de gemeente Sliedrecht tegenkom, maar niet de gemeente Gorinchem. Vandaar de motie. Maar ik ga me nog een keer oriënteren. Dank u.

**Wethouder De Boer:** Daarnaast zijn in het algemeen vragen gesteld door mevrouw Hamann. Ja, we zijn vanavond ook een beetje aan het oefenen met het nieuwe dualisme. Terecht geeft u aan dat zonnepanelen en isoleren dingen zijn waar je direct mee aan de slag kunt, en dat doen we ook. Op 26 september is er een radenbijeenkomst, ook met de gemeenteraad van Molenlanden, waarin heel specifiek op al die elementen van de RES zal worden ingegaan. Ik zal vragen daar de sheets goed klaar te zetten met alle ins en outs over wat we nu doen op het gebied van zonnepanelen en isoleren, en waar we nu staan. We kunnen volgens mij mooie dingen laten zien en ik zal zorgen dat het dan naar u toe komt.

Door de fractie Gorcum Actief is ook een vraag gesteld over klimaatadaptatie. Volgens mij heb ik u begin juli, in de allereerste week dat ik wethouder werd, een raadsinformatiebrief toegezonden waarin ik heb aangegeven dat wij hard werken aan een lokale adaptatiestrategie. Ook voor Gorinchem is een lokale klimaatstresstest uitgevoerd; die zat bij de stukken en maakt enkele kwetsbaarheden in onze gemeente zichtbaar op het gebied van hitte en op het gebied van wateroverlast. Daar schrijven we nu een aanpak op en die komt over enkele maanden naar u toe.

Tot slot nog een vraag over luchtkwaliteit, ook van mevrouw Hamann. Op zichzelf is het terecht dat u aandacht vraagt voor dat onderwerp, want schone lucht is heel belangrijk voor een goed leefklimaat, voor kinderen in het bijzonder. Uiteindelijk moeten we natuurlijk wel kijken wat we als gemeente kunnen doen en hoeveel invloed we daarop hebben als gemeente, maar het lijkt me een heel goed onderwerp om te agenderen op de raadsagenda.

Dat was 'm, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Dansen.

**Wethouder mevrouw Dansen:** Dank u wel. Ik mag namens het college nog iets zeggen over een motie en een amendement van de PvdA. De motie betreft de bestaande woningvoorraad. U maakt zich zorgen over de woningnood en vraagt zich af of wij wel genoeg naar alle mogelijkheden kijken om deze woningnood op te lossen. Ik kan beginnen met een geruststelling. We kijken al goed naar kansen, zowel in de bestaande woningvoorraad als naar kantoren en winkels. Daarin maken we echt mogelijk wat we mogelijk kunnen maken. Platform 31, ook in de motie genoemd, wordt nu al ambtelijk gevolgd, maar ik ben het met u eens dat het helemaal geen kwaad kan om ook als college kennis te nemen van het genoemde rapport en hierover mogelijk nogmaals in gesprek te gaan met de partners. We kunnen positief zijn over deze motie.

In het amendement wordt voorgesteld het thema sociaal domein aan de onder punt 2 van het raadsvoorstel genoemde thema's toe te voegen. Ik kan me voorstellen dat u op het

eerste gezicht het sociaal domein mist in het akkoord, maar dan moet je goed gaan lezen. Het toevoegen van een hoofdstuk over het sociaal domein hoeft helemaal niet, want het sociaal domein is volgens ons heel erg op z'n plaats in het hoofdstuk over de samenleving. Daar hoort het sociaal domein ook thuis. Een nieuw hoofdstuk lijkt ons geen goed idee. Zoals wethouder Molengraaf zojuist al zei, zal de raad binnenkort helemaal worden bijgepraat over het integraal sociaal beleid. Ik zeg met nadruk '*integraal*', want dat is wat we willen. We willen er integraal naar kijken en dan wordt het hopelijk nog duidelijker waarom wij het sociaal domein ook echt integraal willen zien. Dit amendement raden we dus af, maar het is natuurlijk aan de raad om hierin keuzes te maken.

**De heer Oostrum:** Voorzitter. Wij zijn tot dit amendement gekomen, omdat we hadden gehoopt en verwacht dat in het coalitieakkoord veel meer concrete punten over het sociaal domein zouden zijn terug te vinden. In eerste termijn heb ik concreet een aantal punten genoemd die wij missen in het akkoord. Die punten bij elkaar verdienen naar onze mening alleen al een afzonderlijk hoofdstuk. Niet voor niets heb ik eraan herinnerd dat ongeveer een derde van de gemeentebegroting met het sociaal domein gemoeid is. Als dat geen apart hoofdstuk verdient, weet ik het niet meer.

**Wethouder mevrouw Dansen:** Ik ben me er terdege van bewust dat er een groot deel van de gemeentebegroting mee is gemoeid. Wij vinden het sociaal domein heel belangrijk, daarin moet u zich niet vergissen, je kunt er alleen op verschillende manieren naar kijken. Wij hebben ervoor gekozen om het op deze manier te doen. Ik zou zeggen: geef ons nou de kans, kom naar die bijeenkomsten binnenkort en hopelijk begrijpt u het dan beter.

**De heer Oostrum:** Ik kom er straks nog even op terug.

**De voorzitter:** Ik zal nu zelf het woord voeren en verzoek de waarnemend voorzitter van de raad, die we vanavond hebben gekozen, het voorzitterschap over te nemen.

*(Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de heer Oostrum)*

**De burgemeester:** Ik ga niet reageren op een motie want ik heb geen motie, bijna jammer! Maar nee hoor, een andere keer, ik gun het graag mijn collega's.

Wel wil ik graag reageren op een paar opmerkingen die zijn gemaakt over punten waarmee ik regelmatig te maken heb. Allereerst het cameratoezicht, en dan kijk ik meteen naar de heer Van Santen, die daar via verschillende kanalen regelmatig aandacht voor vraagt. Over het cameratoezicht Buiten de Waterpoort heb ik deze week een besluit genomen. Volgende week zal ik het college daarover informeren, aansluitend daarop wordt het gepubliceerd en uiteraard informeer ik ook heel snel de raad over mijn besluit. Ook in het coalitieprogramma wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor cameratoezicht. Verzocht is daarover ook eens in de gemeenteraad van gedachten te wisselen en het lijkt me heel goed dat te doen. Dat kan prima binnen het proces van het Integraal Veiligheidsplan dat de komende weken gaat lopen.

De spoedeisende hulp heeft twee kanten. Vanuit de volksgezondheid werkt wethouder Dansen er heel actief aan en uiteraard ook ik als burgemeester, omdat de spoedeisende hulp natuurlijk een buitengewoon belangrijke voorziening is voor onze stad. Zoals

bekend, zitten wij in de kopgroep van gemeenten die een streekziekenhuis hebben en een warm pleidooi houden voor behoud van de spoedeisende hulp in die regionale ziekenhuizen. Recent hebben we daarover ook weer een overleg gehad. Wij zijn volop bezig met die gemeenten, waarvan wij met vier gemeenten in totaal in de kopgroep zitten, om allerlei acties uit te zetten. We hebben ook een lobbyist ingehuurd die ons daarbij helpt. Een van de activiteiten zal op heel korte termijn plaatsvinden tijdens de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer. Er is dan ook altijd een soort informatiemarkt en daar zal ik, Gorinchem representerend, aanwezig zijn, samen met de burgemeester van Doetinchem en een arts/specialist, om actief onze zaak te bepleiten. Daarnaast doen we nog verschillende andere dingen, maar het lijkt me goed om u daar binnenkort over te informeren. Ik weet dat verschillende fracties, waaronder die van D66, er actief mee bezig zijn, dat geldt mogelijk ook voor andere fracties, en ook Democraten Gorinchem is heel actief. Het lijkt me sowieso erg goed om met z'n allen op het vinkentouw te zitten en lobbykracht, ook vanuit deze raad, uit te oefenen richting de fracties in de Tweede Kamer, want we zullen echt met elkaar aan de bak moeten. Op korte termijn hoop ik u te informeren over de laatste ontwikkelingen, uiteraard in samenspraak met wethouder Dansen.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Ik wil even terugkomen op veiligheid. U had het over het Integraal Veiligheidsplan, dat we in het jaar 2019 hebben vastgesteld en loopt tot en met 2022. Bent u het met onze fractie eens dat de tijd rijp is om het plan te herzien, of te herijken?

**De burgemeester:** Voor de zomervakantie hebben we in de gemeenteraad het procesvoorstel behandeld en vastgesteld over hoe te komen tot een nieuw Integraal Veiligheidsplan. Dus het proces hebben we vastgesteld met elkaar, het is uitgelijnd en de komende tijd zult u diverse uitnodigingen ontvangen om samen met u, maar ook met de stad, te komen tot een Integraal Veiligheidsplan.

**De voorzitter:** De heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Dank u wel, voorzitter. Een opmerking daarover. Het proces is inderdaad geschetst, maar inmiddels heb ik wel gezien, omdat ik samen met het CDA aan de agendacommissie een voorstel heb gedaan om iets te betrekken bij die behandeling, dat de behandeling van het Integraal Veiligheidsplan vertraagd is, zelfs naar in 2023. Via u, voorzitter, zou ik de leden van de agendacommissie willen laten weten dat ik dat onwenselijk vind. Ik wil hen daarom verzoeken na te gaan of het mogelijk is om die sessies gewoon in 2022 af te ronden.

**De burgemeester:** We hadden een heel traject uitgewerkt, volgens hetwelk het Integraal Veiligheidsplan in december van dit jaar in de raad behandeld zou kunnen worden. Doordat er een aantal punten tussen zijn gekomen, moest het traject van het Integraal Veiligheidsplan opschuiven met twee maanden, zodat we in januari en februari ook nog een aantal besprekingen hebben. Ik wacht even af hoe de agendacommissie er tegenover staat. Wat mij betreft prima. De oorspronkelijke planning vanuit het Team Veiligheid voorzag in afronding in december en om politieke redenen is het wat verschoven. Uw

uitspraak richting de agendacommissie zal zijn gehoord en de griffie heeft het ongetwijfeld genoteerd, dus dan komt het daar aan de orde.

**De heer Krol:** Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen over de spoedeisende hulp?

**De voorzitter:** De heer De Pagter.

**De heer Krol:** Krol!

**De voorzitter:** Krol. Neem me niet kwalijk. U lijkt een beetje op elkaar.

**De heer Krol:** We zien er allebei heel degelijk uit! Ik heb begrepen dat in oktober de houtskoolschets in de Tweede Kamer aan de orde is, waarin over de toekomst van de SEH besloten zal worden. Bent u bereid als boegbeeld van onze gemeente nogmaals de oproep te doen aan burgers die de petitie nog niet hebben ondertekend, om dat alsnog te doen? Laten we in ieder geval ook een krachtig signaal afgeven langs die route.

**De burgemeester:** Geen enkel probleem. Alles wat maar helpt om te strijden voor deze goede zaak moeten we doen.

**De heer Krol:** Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel, burgemeester.

*(Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de burgemeester)*

**De voorzitter:** Daarmee hebben we de termijn van het college gehad. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik zie van diverse zijden instemmend geknik. Wenst u nog een schorsing?

**De heer Klein:** Een korte schorsing van een minuut of tien zou prettig zijn, ja.

**De voorzitter:** Goed. De vergadering is geschorst (23.08 uur).

### **Schorsing**

**De voorzitter:** Ik heropen de vergadering (23.29 uur). Aan de orde is de tweede termijn van de raad. Ik wijs erop dat het in de tweede termijn gebruikelijk is te focussen op de moties en amendementen. Het woord is allereerst aan de fractie van D66, de heer Tekir.

**De heer Klein:** Voorzitter. In eerste termijn hebben we een volgorde aangehouden waarin eerst degenen die een motie of amendement wilden indienen het woord kregen, maar ik vraag me af of we dat ook in tweede termijn op die manier moeten doen.

**De voorzitter:** Nee, ik kan het ook doen door degene het woord te geven die het snelst reageert. Meestal is dat namelijk het systeem in de tweede termijn en doen we dat niet qua grootte van fractie. Dat doen we eigenlijk alleen bij de behandeling van de begroting of de perspectiefnota. Ik heb u nu genoteerd als tweede spreker.

**De heer Klein:** Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Kijk, zo'n interruptie helpt toch! Het geheim, meneer Klein, is dat ik voor de vergadering aan het joggen was. Ik was dus getraind om pijlsnel te reageren. Ik zag u laatst trouwens ook joggen; misschien kunnen we dat een keer samen doen.

Ik zal het nu over de moties hebben, mede op advies van de voorzitter, en om ons te beperken qua spreektijd.

De moties M1, M2 en M3 hebben we zelf ingediend. Aan het ondersteunen van niet alleen de minima, maar ook de groep daarboven, is ook breed aandacht geschonken door de raad en het is fijn dat het college daarmee aan de slag wil. Fijn dat dat inzicht wordt geboden, zodat we daar keuzes in kunnen maken en eventueel de regeling kunnen oprekken, om ook die groep te ondersteunen. Het verwachtingenmanagement dat daarbij is gegeven door wethouder Molengraaf vinden wij zeer terecht. Het is iets waarin we, denk ik, als gemeente moeten laveren. Dank bovendien voor de toezegging die is gedaan om nog dit jaar te regelen dat de norm van 130% ook voor Gorinchem wordt geëffectueerd. Persoonlijk heb ik daar alle vertrouwen in, gelet op de acties die u hebt uitgezet door ook Avres daarop te bevragen en capaciteitsvragen te laten uitzoeken. Wat in dat verband nog niet was genoemd, waren de schriftelijke vragen van de Partij van de Arbeid, waarin zij vroeg ook de studenten daaraan toe te voegen. Die zou ik nog eens willen onderstrepen, om ook de groep studenten in Gorinchem, mede namens de PvdA zie ik, want er wordt geknikt, gebruik te laten maken van de energietoeslag.

Dan de motie 'Bouwen aan Gorinchem'. Er zijn een aantal moties ingediend op dit thema, wat geen verrassing is, want ook dit was een van de belangrijkste verkiezingsitems. Volgens mij sluiten de verschillende moties en oproepen mooi op elkaar aan. Daarmee zeg ik ook meteen dat wij de motie van de PvdA mede indienen, omdat die uitgaat van het beter benutten van de bestaande woningvoorraad en de motie die wij indienen om door te bouwen aan Gorinchem vraagt om de plancapaciteit tegen het licht te houden, waar nodig op te schroeven en te zorgen voor starterswoningen en betaalbare woningen. Dank voor de bewoordingen vanuit het college daarvoor.

Straks kom ik terug op wind, omdat ik dat het belangrijkste onderwerp vind waarin we nog iets meer scherpte kunnen krijgen.

De overige moties ga ik even heel snel langs. Over het algemeen was er wel consensus, en dat was mooi om te zien.

De motie 'Stimuleren zonnepanelen' zullen we steunen, omdat die in lijn is met de afspraak die we hier hebben gemaakt om die doelgroep te blijven ondersteunen. Dat hoeft in deze tijd overigens geen geld te kosten, want zonnepanelen zijn intussen zo rendabel dat ze – en dan sluit ik aan bij de woorden van de wethouder – door iedereen gerealiseerd zouden moeten kunnen worden.

Vervolgens kom ik bij de motie 'Herijking is geen uitsluiting'. Ik snap de worsteling van de wethouder op dit punt. Het is ook precies de aanleiding waarom wij deze motie indienen, want de worsteling van de wethouder vertaal ik als: er is nog geen heldere raadsuitspraak op dit punt. Het coalitieakkoord blijft er vaag over. Er wordt weliswaar gesproken over een herijking en hoezeer verschillende coalitiefracties daar ook duidelijk over zijn – Gorcum Actief, maar ook Stadsbelang; overigens is mevrouw Hamann daar altijd klip-en-klaar over, dus dat is een compliment waard –, het coalitieakkoord blijft er

onduidelijk over. Tegelijkertijd zijn wij wel uitgenodigd om op 25 augustus een bijeenkomst bij te wonen waarin we zijn bijgepraat over vier tot zes windmolens die op Avelingen geplaatst kunnen worden. De vraag die ik aan de fracties van Gorcum Actief en Stadsbelang, maar ook andere coalitiefracties, wil stellen is dan ook: als u windenergie in z'n algemeenheid niet wilt uitsluiten, maar alleen op Avelingen, waar ziet u dan wél mogelijkheden voor windenergie in Gorinchem? Mijn tweede vraag is: als u windenergie toch uitsluit op Avelingen, bent u het dan met mij én mevrouw Hamann eens dat het traject dat we nu aan het doorlopen zijn, en dat veel geld, tijd en energie kost, onmiddellijk gestaakt zou moeten worden?

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Klein, Stadsbelang.

**De heer Klein:** Voorzitter. Ten eerste moet mij van het hart, en misschien komt dat een beetje door de wereld waar ik uit kom, waardoor het voor mij nog elke dag wennen is om me ook in een ambtelijk apparaat te bewegen, dat ik het gevoel heb dat we vanavond weer de nodige non-discussies hebben lopen voeren. Ik zou daarom iedereen willen oproepen om, als op een gegeven moment een antwoord gegeven is, eventueel nog een verduidelijkingsvraag te stellen, maar als een antwoord een tweede keer gegeven wordt, en een derde keer, dat toch ook een keer te accepteren.

Dan de amendementen en moties. Allereerst heb ik een verduidelijkingsvraag aan Democraten Gorinchem over haar amendement 'Coalitieakkoord en raadsagenda'. Ik hoop dat de heer Schefferlie in tweede termijn iets meer kan toelichten hoe hij dit voor zich ziet, zeker ook omdat de heer Schefferlie aangaf dat de andere twee amendementen ingetrokken zouden worden als we dit zouden steunen. Daarnaast zei ik ook al in eerste termijn dat het amendement op het sociaal domein, zoals uiteindelijk ook de wethouder adviseerde, geen toegevoegde waarde heeft op het raadsvoorstel.

De moties waarop positief geadviseerd is door het college – 'Ondersteun de middeninkomens', 'Bouwen aan Gorinchem' en 'Onderzoek gebruik bestaande woningvoorraad' – zullen wij steunen.

De motie 'Herijking is geen uitsluiting' vind ik nog steeds overbodig, aangezien nergens in het akkoord is geschreven dat wind wordt uitgesloten. De wethouder heeft ook aangegeven dat we in een afrondende fase zitten met betrekking tot de onderzoeken. Het zou dus een rare keuze zijn om de stekker uit de onderzoeken te trekken, nu we de uitslagen al zo goed als op tafel hebben liggen. De heer Tekir heeft gevraagd waar dan eventueel nog wel opties liggen. Volgens mij is in het verleden sowieso een toezegging gedaan voor windenergie in Noord.

**De heer Tekir:** Pleit de fractie van Stadsbelang er nu voor om, als we straks mogelijk geen windmolens plaatsen op Avelingen, de verkenning te verplaatsen naar Gorinchem-Noord en daar een windmolenpark neer te zetten?

**De heer Klein:** Ik zeg niet dat ik daar per definitie een voorstander van ben., ik zeg dat er windmolens vergeven zijn op Noord en dat we kunnen kijken wat we met die zaken zouden kunnen doen.

**De heer Tekir:** Volgens mij kunnen we daar niets meer mee doen, want die besluitvorming is al achter de rug: die twee windmolens in Gorinchem-Noord komen er. Wat voor ons echter onduidelijk is, en nogmaals: het coalitieakkoord is daar ook vaag over, is het volgende. U zegt met heel veel woorden dat windenergie niet wordt uitgesloten, vandaar die herijking, maar dat u het niet wilt op Avelingen. Maar waar wilt u het dan wel?

**De heer Klein:** Op een andere plek dan Avelingen, en dan staat nog steeds ter discussie of die plek een geschikte plek is voor windmolens. Gorinchem is een drukbezette gemeente, zoals u weet, dus lang niet alle plekken bieden daarvoor een optie. Zo hebben we recent helaas moeten besluiten dat er aan de A15 geen plek is voor windmolens. We hebben echter ook te maken met een RES, zodat we met onze partner in de regio ook zullen moeten bekijken hoe we daaraan vorm kunnen geven.

**De heer Tekir:** Ik dank de heer Klein oprecht voor dit antwoord, want ik ben blij dat nu ook vanuit Stadsbelang wordt gezocht naar mogelijkheden om windmolens te plaatsen in Gorinchem, en als dat op Avelingen niet lukt wel op andere plaatsen. Daarmee houden we de RES-ambities in stand. Ik ben oprecht blij met die beweging van Stadsbelang richting D66.

**De heer Klein:** Dat vind ik een verkeerde interpretatie van mijn woorden. Ik ben van mening, en dan kom ik weer bij mijn eerste punt, dat we nu een beetje in cirkels aan het draaien zijn, waarmee dit een non-discussie wordt. Ik heb aangegeven dat we kunnen kijken naar wat we met ‘geen windmolens op Noord’ zouden kunnen doen, want daar is in het verleden regelgeving voor gegeven, en voor de rest kunnen we nagaan wat de mogelijkheden zijn binnen het RES-gebied. Daarmee ga ik geen locatie aanwijzen waarvan Stadsbelang zou vinden dat ze daar zouden kunnen. Wij vinden het vooral belangrijk dat gekeken wordt naar de leefbaarheid van Gorinchem en wat de impact is van windmolens op die leefbaarheid.

**De heer Tekir:** Dank voor de reactie. Wellicht kan het college al reageren op de suggestie ten aanzien van Gorinchem-Noord en wat de mogelijkheden daar zijn. Die zouden we graag willen meenemen in de herijking van de RES.

**De heer De Pagter:** Bij wijze van interruptie: ik heb nog steeds de indruk dat we hier gedwongen worden om een uitspraak te doen over iets wat binnenkort op de raadsagenda staat. Ik pleit ervoor nu te stoppen met de discussie over wind op een bepaalde locatie in Gorinchem. Volgens mij is de motie heel duidelijk: het gaat over het uitsluiten van windenergie bij een herijking van de RES, en niet over uitsluiting van wind op een locatie.

**De heer Tekir:** Daar wil ik toch iets over zeggen, voorzitter, want woorden als “we worden gedwongen om een uitspraak te doen” begrijp ik niet en vind ik zelfs kwalijk, want waartoe zijn wij als raad aangesteld als wij geen uitspraken zouden mogen doen over dit soort zaken, die tot verkiezingsitem nr. 1 behoren? De stad wil hier duidelijkheid over en wij als bestuurders van deze stad doen daar uitspraken over.

**De heer De Pagter:** Dat klopt en wij doen daar zeker uitspraken over volgens de agenda van de raad. Volgens mij worden eind oktober resultaten gepresenteerd en kunnen we dan

een besluit nemen. Volgens mij zal ons dan worden gevraagd om een ‘go’ of een ‘no go’ te geven, en niet vandaag.

**De voorzitter:** Dat is de lijn van het college. Vervolgens is het aan de fracties in deze raad om daarin een versnelling aan te brengen, of om er iets van te vinden, om uitspraken te ontlokken. Zo vindt het politieke debat hier plaats. Indien fracties daar niet op wensen in te gaan, is het hun vrijheid om dat te doen, en ik constateer dat hier en daar wel uitspraken worden gedaan. Het is dus aan de raad waarover men al dan niet wenst te spreken. De heer Klein vervolgt zijn betoog.

**De heer Klein:** Dank u wel. Zoals de heer De Pagter al aangeeft, zal hierover binnenkort verder worden gesproken. Als ik me goed herinner, zullen begin november definitief uitspraken kunnen worden gedaan.

De motie ‘Stimuleren zonnepanelen’. Volgens mij heeft de wethouder aangegeven dat dat in Gorinchem al gedaan wordt, maar dat het blijkbaar onvoldoende vindbaar is. Het ligt mijns inzien dan ook meer in de rede de oproep te doen om dit beter vindbaar te maken, bijvoorbeeld door op de website van de gemeente Gorinchem aan te geven wat de mogelijkheden zijn en welke ondersteuning geboden wordt, in plaats van een motie om exact hetzelfde te gaan doen wat we al doen.

Rest de motie ‘Help verenigingen de winter door’. De wethouder heeft geadviseerd hiermee in ieder geval te wachten tot Prinsjesdag, om dan alle ingrediënten te hebben om de juiste stappen te kunnen ondernemen. Deze lijn willen we graag volgen, in de hoop dat voor de raadsvergadering van 29 september meer duidelijk zal zijn over dit onderwerp. Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van der Geest.

**De heer Van der Geest:** Ik zal echt proberen rustig te praten. Mocht dat niet zo zijn, dan word ik graag gecorrigeerd.

Allereerst vroegen wij om een toelichting van het college over wat nu te doen met het raadsvoorstel. Het moet gezegd: wethouder Molengraaf heeft helder de intentie toegelicht van het college hoe daarmee om te gaan. Daar zijn we tevreden over, dus dank daarvoor. Tussendoor gaf de wethouder ook nog aan dat de extra energietoeslag voor dit jaar om en nabij 500.000 euro zou kosten. Volgens mij is hier best een brede steun om daar toch naar te kijken. Wat ons betreft: ga ermee aan de slag en kom met een voorstel zodra het kan, want volgens mij is het hard nodig om dat te doen.

Geadviseerd is onze motie ‘Help verenigingen de winter door’ aan te houden. Volgens mij was er een soort verwarring, en dat wijt ik dan toch maar aan mijn onverstaanbaarheid, over per wanneer dat dan zou moeten. De heer Klein hoorde ik al zeggen dat dat de 29<sup>ste</sup> zou moeten zijn. Als deze gemeente het voor elkaar krijgt om alle Prinsjesdagdingen door te rekenen voor de 29<sup>ste</sup>, kunnen we goud geld verdienen voor andere gemeenten denk ik...

**De heer Klein:** Ik neem aan dat er dan in ieder geval meer duidelijkheid zal zijn over waar we heen kunnen gaan.

**De heer Van der Geest:** Wij vragen om een inventarisatie waarbij ook de uitkomsten van Prinsjesdag moeten worden betrokken. Ik kom dan uit bij de begroting, dat is in november, en dat lijkt me best wel een klus. Over de eerdere toezegging van de wethouder aan mevrouw Hamann ten aanzien van de binnensportverenigingen, was ik zeer te spreken, dus dat is mooi.

Bij de andere moties en amendementen zal ik vanwege de tijd niet meer stilstaan, behalve bij die over het niet uitsluiten van windenergie bij de herijking. De RES is breder dan alleen maar Gorinchem en we moeten vooralsnog ook alleen maar bewezen technologieën inbrengen. Je kunt er van alles van vinden, maar we moeten met wind en zon aan de slag. Wij zullen die ook steunen. De rest zult u zo zien.

Voorzitter, dank.

**De voorzitter:** De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Voorzitter. Vanavond heb ik een aantal positieve geluiden gehoord en ik vind het fijn dat voor veel punten draagvlak bestaat, ook richting het coalitieakkoord. ‘Op hoofdlijnen’ was de bedoeling en dan kunnen we samen met elkaar dat draagvlak en het voorgestelde proces verder uitbouwen en naar elkaar toe groeien. Daar zijn we ontzettend blij mee. Content zijn we ook met de toezegging die is gedaan met betrekking tot het cameratoezicht. We hopen dat dit ook de nodige aandacht zal krijgen binnen het veiligheidsplan en dat we dan eens goed zullen stilstaan bij de vraag wat we als raad nodig hebben en waarop we moeten inzetten. Met de heer Van der Meijden ben ik het eens dat we dit zo snel mogelijk moeten doen, want dit zijn de dingen die binnenkort geëvalueerd worden, dus laten we dat dan ook snel oppakken met elkaar.

**De heer Van der Meijden:** Tijdens de schorsing heb ik toevallig van een lid van de agendacommissie gehoord dat het al gelukt is. Zo ongelooflijk proactief waren ze, dus daar mag u op rekenen.

**De heer Van Santen:** Kijk aan, hartstikke goed!

De motie ‘Help verenigingen de winter door’ vinden wij ontzettend sympathiek, maar tegelijkertijd roept ze ook veel vragen op, zoals: hoe definieer je dat dan, en inderdaad de toeslagen. We zijn ook erg benieuwd hoe het Rijk hiermee omgaat, want het is natuurlijk wel een landelijke problematiek waarover we het hier hebben. We willen allemaal de winter door en we zijn ook erg benieuwd naar structurele oplossingen. Een van de punten in de motie gaat bijvoorbeeld over de blokkades bij verduurzaming, en wat zijn dan die blokkades? Tegelijkertijd is het ook een landelijk probleem en zullen we even geduld moeten oefenen om het goed te bekijken met elkaar.

Naar aanleiding van de motie ‘Herijking is geen uitstel’ is door de heer Van der Geest al opgemerkt dat de RES een groter gebied beslaat dan alleen Gorinchem. Binnen de RES kan windenergie volgens mij ook niet uitgesloten worden, want het is juist onderdeel van die RES. Tegelijkertijd vind ik de constatering omtrent de windmolens bij Avelingen vrij kort door de bocht, als het alleen gaat om de vraag of het technisch kan of niet, want het gaat natuurlijk ook over draagvlak, en er zijn veel meer factoren. We hebben ook over kleine windmolens gesproken in Molenlanden en de twee windmolens die in Gorinchem-Noord gaan komen zijn ook onderdeel van de RES, dus het is sowieso onderdeel van de RES. In dat kader volg ik de redenering van de wethouder.

De motie ‘Ondersteun de middeninkomens’ roept op tot een onderzoek. Daarbij vraag ik me af of we nu weer iets moeten gaan onderzoeken wat we al weten. Laten we het gewoon oplossen, of komen met heel concrete ideeën. Dat mis ik een beetje in deze motie.

De motie ‘Bouwen aan Gorinchem’ bevat een idee dat redelijk vergelijkbaar is met dat in de motie ‘Woningbouw versnellen’. Volgens mij kwam dat vandaag in de beantwoording ook voorbij, waarin werd gewezen op de integraliteit met infrastructuur, want woningbouw en bereikbaarheid gaan wat ons betreft hand in hand. In dat opzicht is de intentie van de motie prima. Eigenlijk zou het gewoon tot het takenpakket van de wethouder moeten behoren. Enige moeite heb ik wel met de term ‘opschroeven’, want er zijn ook veel marktafhankelijkheden en dan lijkt het ons wel handig om daarover een sessie te organiseren, zoals de wethouder suggereerde.

**De heer Tekir:** Voorzitter, een korte duiding van die term. Ik heb me verdiept in deze materie, want die was voor mij ook nieuw, en daarbij is mij gebleken dat de term ‘opschroeven van plancapaciteit’ heel gebruikelijk is in de woningbouwplanning. Gemeenten worden namelijk geacht meer te programmeren dan ze eigenlijk aan kunnen, omdat er altijd sprake is van uitval van plannen. Als er dan een keer enkele plannen sneuvelen, hebben de gemeenten altijd nog andere plannen achter de hand om uit te voeren.

**De heer Van Santen:** Gelukkig, want aanvankelijk kwam de term bij ons wat hard over. Ook dat is natuurlijk een landelijk probleem waarnaar we met z’n allen moeten kijken. Er zitten gewoon heel veel marktafhankelijkheden in. Wat ons betreft is daar geen motie voor nodig, het kan ook gewoon een verzoek zijn om het snel te agenderen, want het is juist een onderwerp waarover we veel in gesprek moeten gaan en blijven.

In motie M4 van de PvdA wordt het college opgeroepen onderzoek te doen naar gebruik van de bestaande woningvoorraad. Ik heb het desbetreffende rapport gelezen, maar dat gaat volgens mij niet over de bestaande woningvoorraad, maar over de bestaande woningbouw. Het rapport is ook niet alleen van toepassing op de huurders, het past gedeeltelijk ook in de lijn van ombouwen, verbouwen en nieuwbouwen.

**De heer Oostrum:** Ik wil u niet op woorden gaan vangen, maar volgens hebt u een ánder rapport gelezen.

**De heer Van Santen:** Nou, dan is het een goed idee om ook dat rapport eens een keer mee te nemen, zou ik zeggen! Laten we dat dan ook maar onderzoeken.

Over het stimuleren van zonnepanelen is volgens mij al het nodige gezegd vanavond. Ik had dezelfde vraag als mijn collega van Stadsbelang richting de heer Schefferlie, namelijk: wat bedoelt u nou precies? Want uw beantwoording richting het college lag toch wel in een andere lijn dan ik zelf voor ogen had daarmee. Ik ben dus benieuwd wat u daarmee precies bedoelt.

Hier laat ik het bij. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** Voorzitter. In de eerste termijn heb ik geprobeerd aan te geven dat wij zeker bereid zijn om samen de uitdagingen op te pakken waar we als raad voor staan.

Dat mag als positief gezien worden, denk ik. Daarbij heb ik ook de speerpunten benoemd die voor ons gelden: wonen, energietransitie en armoedebestrijding. Ik kan nu meteen overstappen naar de moties die daarover gaan. Die moties zullen we uiteraard ondersteunen.

Belangrijk punt voor ons blijft het sociaal domein. Reagerend op het antwoord van mevrouw Dansen, zeg ik dan: het integraal sociaal beleid is juist in de afgelopen periode als een samenhangend beleid vormgegeven. Het was echt nodig om daar heel samenhangend naar te kijken. In het akkoord komt nu op één plaats de term ‘integraal sociaal beleid’ voor, namelijk onder ‘Economie, arbeidsmarkt en onderwijs’. Is dat de plaats waar het integraal sociaal beleid moet plaatsvinden? Laten we er dan asjeblieft een apart hoofdstuk van maken. Het is bovendien vigerend beleid en het lijkt me heel handig om het als samenhangend vigerend beleid te blijven behandelen. Als het amendement van Democraten Gorinchem om het collegeprogramma en de raadsagenda te splitsen wordt aangenomen, zullen we daar bij de raadsagenda op terugkomen. Het college zou er verstandig aan doen om daar ook iets van over te nemen.

Wij steunen amendement A2, maar als amendement A1 wordt aangenomen, gaat dat inderdaad ook naar de raadsbehandeling.

De motie over het stimuleren van zonnepanelen trekken wij in. Ik heb de Zonatlas gevonden. Hij is weliswaar minder helder en minder handig te hanteren dan de Zonnekaart, maar hij is er en is voor alle Gorcumers toegankelijk.

Motie M6 over het steunen van de verenigingen zullen wij ook zeker steunen.

In de beantwoording van het college viel mij op dat mevrouw Molengraaf heel positief was over de bestrijding van energiearmoede. Gehoord de manier waarop zij dat vorm gaf, denk ik dat het bij haar in vertrouwde handen is. Wij zien met belangstelling tegemoet wat de antwoorden daarop zullen zijn.

Hierbij kan ik het laten, voorzitter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Dank u wel, voorzitter. Ten eerste wil ik een kleine mededeling doen. Misschien hebt u zich vanachter de schermen afgevraagd waarom al die raadsleden en wethouders een lintje dragen. Dat heeft te maken met World Suicide Prevention Day a.s. zaterdag, ook wel Wereld Zelfdodingspreventiedag. Namens de Stichting 113 is ons, raadsleden, gevraagd om aandacht te geven aan dit belangrijke onderwerp. Praten over zelfdoding is jammer genoeg nog steeds een taboe, terwijl het voor het voorkomen van zelfdoding juist noodzakelijk is dat het onderwerp bespreekbaar is. Door onze lintjes nu al te dragen, attenderen we vast op zaterdag en hopen we het gesprek op gang te brengen. De kleur, geel, is gekozen, omdat het de internationale kleur is voor hoop.

Terug naar de vergadering. Wethouder Molengraaf wil ik graag bedanken voor haar beantwoording van de vraag over de 130% voor de eenmalige energietoeslag. Wij waarderen het dat de wethouder ons op 29 september een update zal geven. Mocht een motie tegen die tijd de wethouder nog kunnen helpen aan concreet draagvlak vanuit de raad, dan kunnen we die natuurlijk alsnog indienen.

Ook de raad wil ik vandaag bedanken voor zijn constructieve houding en fijne samenwerking. De heer Schefferlie dank ik voor de erkenning dat wij een hand hebben

uitgestoken. Dank daarvoor. Het is een hoopvolle vergadering voor de toekomst en we kijken ernaar uit om nog veel meer van dit soort vergaderingen te hebben.

De moties en amendementen. Over het amendement van Democraten Gorinchem heb ik dezelfde vraag als anderen al eerder hebben gesteld. Dat zal u waarschijnlijk niet verbazen.

De SP vond de wethouders in de beantwoording erg zinnige dingen zeggen. In grote lijnen kunnen we die dus volgen.

De motie ‘Herijking is geen uitsluiting’ vinden we op dit moment erg lastig vanwege het feit dat daarover binnenkort uitgebreid gesproken gaat worden. Vanuit de SP kan ik wel zeggen dat wij Noord wel als een optie zien om over na te denken en verder over te spreken.

Dat het CDA de motie ‘Help verenigingen de winter door’ niet wil aanhouden, vinden wij een beetje jammer, want het lijkt ons toch wel handig als de informatie van Prinsjesdag erbij komt.

**De heer Van der Geest:** Dan wil ik graag proberen nog wat duidelijker te zijn. Ik heb nu volgens mij al vier keer gezegd dat het prima is om de informatie van Prinsjesdag af te wachten en te verwerken in de plannen, om die uiterlijk bij de begrotingsbehandeling te presenteren. Daarvoor hoeven we de motie niet aan te houden. Die informatie kan gewoon gebruikt worden. Overigens – dat ben ik zonet nog vergeten te zeggen – mag daar waar in de oproep aan het college ‘verenigingen’ staat wat ons betreft ook veel breder gekeken worden naar maatschappelijke instellingen en andere stichtingen.

**Mevrouw Stevens:** Dat is in ieder geval fijn om te weten.

Ik ben positief over veel dingen, dus ik houd het hier even bij.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Voorzitter. Ik ken mevrouw Stevens als een aimabele collega en ik wil proberen haar te verleiden om afwijkend te stemmen ten aanzien van onze motie ‘Sociaal domein’. U zei dat u in grote lijnen het college volgt. Mijn fractievoorzitter heeft duidelijk uitgelegd dat hier sprake is van vigerend beleid, van 2019 tot 2024, dat 1/3<sup>de</sup> van het budget onder het sociaal domein valt en dat er heel veel grote maatschappelijke problemen en aspecten zijn onder het sociaal domein. Zeker voor een fractie als de SP is dit ook evident. Ik ken u als een open en hartelijke collega die echt voor haar mening opkomt. Hoe kan het dan dat het sociaal domein niet op die lijst komt? Bent u het met mij eens dat het evident is dat dit op die lijst moet komen?

**Mevrouw Stevens:** Ten eerste bedankt dat u mij een aimabel persoon noemt! Ik hoor wat u zegt en ik begrijp ook wat u zegt, maar ik meen zojuist ook van de wethouder te hebben gehoord dat zij het heel serieus neemt en dat het nu alleen op een andere manier verwoord wordt in deze specifieke sessies. Het integraal sociaal domein is echter een vaststaand iets dat niet zomaar ineens weg kan zijn en ook niet losstaat van hoe deze sessies gaan verlopen. Daar hoeft u zich volgens mij geen zorgen over te maken.

**De heer Koçak:** Voorzitter, het lukt me niet haar te verleiden, dus dan houdt het op!

**De voorzitter:** Het is te laat volgens mij!

**Mevrouw Stevens:** Het is wel aan de late kant, ja, daarom hou ik er nu ook mee op.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Voorzitter. Mijn buurman zegt “het is al laat”, en dat is ook zo, daarom houd ik het erg kort.

De collegeleden dank ik voor hun antwoorden. Ik wil heel kort reageren op de moties. Met de motie voor het bouwen voor starters en de doorstroming zijn wij het van harte eens.

Dat wind en soortgelijke discussies voorrang moeten krijgen in de agenda, vinden wij ook.

Wat betreft de motie ‘Coalitieakkoord en raadsagenda’ merk ik op dat wij er als gemeenteraadsleden voor zijn om die agenda’s te maken.

Een onderzoek zoals bepleit in de motie ‘Ondersteun de middeninkomens’ vinden wij goed, maar wij kunnen het niet allemaal gaan betalen. Wij hopen dan ook een beetje op Prinsjesdag, zoals de wethouder ook al aangaf.

Over het al dan niet uitsluiten van Avelingen voor wind durf ik het bijna niet meer te hebben, want dan gaan we weer een hele grote discussie krijgen. Dus ik zeg er niets meer over...

**De heer Tekir:** U was er eerder al heel duidelijk over, dus dat is prima.

**Mevrouw Hamann:** Ik ga er in ieder geval geen discussie meer over beginnen.

**De heer Tekir:** Ik had u juist gecompimenteerd voor de duidelijkheid!

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel.

Met ‘Bouwen aan Gorinchem’ zijn wij het eens. Onderzoeken van de woningvoorraad vinden we ook goed. Een groot probleem voorzie ik met de sportvoorzieningen, maar binnenkort krijgen we uitsluitsel van de wethouder hoe het zit en dan gaan we het erover hebben.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer De Pagter.

**De heer De Pagter:** Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van mijn interruptie van zo-even wil ik nog even terugkomen op de motie ‘Herijking is geen uitsluiting’ – kort, want het is laat. Sprekend voor onze eigen fractie, kan ik alleen maar zeggen dat het heel duidelijk is wat daarover in ons verkiezingsprogramma stond, namelijk: geen windenergie in natuurgebieden. In deze motie worden eigenlijk twee punten door elkaar gehaald: aan de ene kant het uitsluiten van wind en herijking van de RES, aan de andere kant locaties waar mogelijk windmolens zouden moeten komen, of waarnaar nu een onderzoek gedaan wordt. Als raad zijn wij akkoord gegaan met een onderzoek naar de technische mogelijkheden voor windenergie op Avelingen. Dat bevindt zich in de afrondende fase en daarvan kunnen we, zoals de wethouder aangaf, op korte termijn de resultaten verwachten, zodat we die op korte termijn in dit huis kunnen bespreken.

Graag wil ik vervolgens van de heer Schefferlie weten of hij het amendement 'Coalitieakkoord en raadsagenda' nader kan concretiseren en of hij daarover verder ideeën met ons wil delen.

Dat was het. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter, dank u wel. Aan mij de eer om na middernacht nog een soort raadsel te ontwarren. Mevrouw Molengraaf zei ook al dat ze haar hersens zat te pijnigen over hoe dit raadsvoorstel nu moet worden opgesteld. Een van de rode draden is gelukkig – of eigenlijk óngelukkig, door de urgentie van vandaag de dag – dat er een samenwerkingsbereidheid is. Mensen mogen niet anders dan dat van ons verwachten. Vanuit die geest, die natuurlijk al eerder is uitgesproken door de coalitie, zij het dat het door ons niet altijd gepraktiseerd is gezien, maar goed, we gaan uit van het beste vanaf nu, is ook het raadsvoorstel gemaakt. Alleen is daarmee iets niet helemaal goed gegaan. We hebben nog altijd te maken met een scheiding der machten, waarin, als het goed is, de raad de kaders bepaalt, zeg maar: eigenlijk het beleid vaststelt, en het college voor de uitvoering zorgt, en natuurlijk allerlei voorbereidingen treft om ons goed in staat te stellen die kaders te stellen. In het oorspronkelijke raadsvoorstel is dat echter helemaal verstrengeld geraakt. Voorgesteld werd eigenlijk dat de raad aan de slag ging met het maken van een collegeprogramma. Van een oppositie kan nooit worden verwacht dat ze zo diep gaat in de samenwerking. Je zou het zelf ook niet moeten willen, want ook voor coalitiepartijen geldt natuurlijk dat je wel dualistisch wilt werken. We moeten gewoon kunnen controleren of het college het werk goed doet dat wij als raad hebben vastgesteld. Daarop is het amendement eigenlijk gericht, dat zegt: laat het college nou het collegewerk doen. Het college werkt een collegeprogramma uit en dat programma wordt gemaakt aan de hand van de door de raad vastgestelde kaders. Als oppositiepartij hadden we liever gehad dat het coalitieakkoord daar wat concreter in was, maar er ligt in ieder geval een akkoord en dat is al een deel waarmee het college aan de slag kan gaan om zo'n collegeprogramma op te bouwen. Tegelijkertijd hebt u zelf gezien dat er een hele hoop onderwerpen zijn waarvoor de kaders nog scherp gesteld moeten worden. Nou, dat gaan we doen. Het is dan echter aan de raad te bepalen in welke volgorde dat gebeurt, wat wanneer op de agenda wordt gezet. Dat zouden we eigenlijk samen kunnen bepalen. Ook daarin worden we weliswaar gevoed door het college, maar het idee is eigenlijk dat de raad de agenda bepaalt aan de hand waarvan de kaders worden vastgesteld. Dat betekent dat we op een gegeven moment een langeretermijnagenda krijgen met die thema's. Daarbij kan worden teruggevallen op de drie kolommen die in het oorspronkelijke raadsvoorstel zijn neergezet. Dan zie je een heel stuk beleid dat al is vastgesteld, een aantal onderwerpen die wat moeten worden verscherpt en onderwerpen waarvoor we eigenlijk heel nieuw beleid willen. Het helpt ook dat het collegeprogramma dynamisch mag zijn. Telkens wanneer nieuw beleid door de raad is vastgesteld, zou je het collegeprogramma, dat eigenlijk gewoon een uitvoeringsprogramma is, kunnen opfrissen en doorzetten. Kortom, laat nou iedereen doen waarvoor hij bedoeld is: wij mogen het beleid vaststellen in de raad en het college mag het uitvoeren. Daarop is het amendement gericht. Ik was blij met de omarming ervan door het college en ik hoop dat dat ook voor de raad zal gelden, anders wordt het voor ons wel heel moeilijk om met het raadsvoorstel

mee te gaan. Alleen: het impliceert wel wat. In het oorspronkelijke raadsvoorstel zat natuurlijk die hele agenda en die maakt er dan geen deel meer van uit. Het jammere daarvan is dat ons amendement om vooral die windmolens en die starterswoningen snel goed met elkaar te bespreken niet meer als amendement kan worden ingediend. Daarvoor is echter een oplossing gevonden. In plaats daarvan worden twee moties aangeboden die precies dezelfde strekking hebben:

**Motie M7: Prioriteit windturbines**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt voor bij het opstellen van een raadsagenda prioriteit te geven aan het vaststellen van kaders op het gebied van windturbines.

**Motie M8: Prioriteit starterswoningen**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt voor bij het opstellen van een raadsagenda prioriteit te geven aan het vaststellen van kaders op het gebied van starterswoningen.

Ik hoop dat deze moties kunnen worden gesteund. Daarmee spreekt u dan uit dat wij als raad die onderwerpen zo snel mogelijk beet gaan pakken. Het betekent ook, als wij verantwoordelijkheid willen nemen en initiatief voor onze eigen agenda, dat we, natuurlijk geholpen door de griffie en de agendacommissie, een vorm moeten vinden waarin we dat doen. Het college zal daarop dan natuurlijk aansluiten met het telkens voorbereiden van stukken. Zo stel ik het me voor. Ik hoop dat het duidelijk is en ik zou zeggen: vraag maar raak, want ik ben nog lang niet moe!

**De voorzitter:** De heer Klein.

**De heer Klein:** Bedankt, meneer Schefferlie, voor de toelichting; dat ten eerste. Er is één puntje dat misschien nog langzaam bij mij in moet zakken. U stelt voor de voorgestelde lijst, die eigenlijk voortvloeit uit het coalitieakkoord, volledig te laten vervallen en met een heel nieuwe lijst, eigenlijk vanaf nul, weer verder te gaan. Maar daarin zitten natuurlijk ook een aantal onderwerpen die we juist willen bespreken ten aanzien van herijking en dat soort zaken.

**De heer Schefferlie:** Dat bedoelde ik ook niet. Ik heb alleen willen zeggen dat door het amendement de lijst geen deel meer uitmaakt van het besluit. In het oorspronkelijke voorstel van het college was het verstrengd en als wij het college oproepen zelf het voortouw te nemen en verantwoordelijkheid te nemen om het collegeprogramma te maken, kunnen wij als raad natuurlijk niet voor het college deze lijst vaststellen. Wat wel kan, is dat we deze lijst straks gaan gebruiken voor het vaststellen van een eigen raadsagenda. Het was ook een prima lijst, zij het dat wij hebben verzocht daarin twee aanvullingen naar voren te brengen. Ik vind het dus een prima lijst, maar die kan niet vandaag worden vastgesteld, want als wij het college oproepen z'n werk te doen, moeten we ook het college laten volgen wanneer het wat doet. Als het goed is, sluit het aan op onze agenda, want je kunt eerst kaders stellen, anders kun je het ook niet uitvoeren in een collegeprogramma. We kunnen de lijst dus wel blijven gebruiken, alleen stellen we hem vandaag niet vast.

**De heer Klein:** Dat begrijp ik even niet, want theoretisch gezien kunnen we dan de eerstvolgende keer dat we het hierover hebben die lijst opnieuw op tafel leggen en hem alsnog vaststellen. Dus ik snap de wens niet om die hele lijst niet op dit moment vast te stellen, en dan heb ik het niet eens over de vraag of andere zaken er wel of niet bij moeten, of dat je een bepaald punt misschien liever wilt herijken in plaats van daarmee door te gaan op bestaand beleid. De verschuiving binnen het onderwerp snap ik nog wel, maar ik snap niet zozeer waarom de lijst niet zou kunnen worden vastgesteld.

**De heer Schefferlie:** Van de griffie heb ik begrepen dat de lijst in het aanvankelijke voorstel een opdracht zou zijn aan het college. Omdat wij nu zeggen dat het college zelf z'n programma moet maken en dat wij de raadsagenda vaststellen, zou je eigenlijk nu nog een element moeten toevoegen wat niet in het amendement staat, namelijk: laten we deze lijst ook hanteren als leidraad voor onze eigen raadsagenda.

**De heer Klein:** Oké, maar dat is een kwestie van een paar woorden toevoegen.

**De heer Schefferlie:** Een kwestie van schorsen en aanpassen, ja. Misschien kunnen we ook als stemverklaring bij dit punt afspreken dat in principe die lijst de leidraad blijft. Van de griffie heb ik echter begrepen dat het door het amendement geen deel meer uitmaakt van het raadsvoorstel. Alleen, de essentie van het raadsvoorstel is wel heel belangrijk, namelijk dat we niet het werk van het college en de raad door elkaar gaan gooien.

**De heer Klein:** Duidelijk, dank je wel.

**De heer Houtepen:** Misschien een wat technische vraag. Ik begrijp dat u, indien uw eerste amendement het haalt, de volgende twee in wilt trekken en in plaats daarvan twee moties wilt indienen. Maar kan ik dan concluderen dat, als het amendement het níét haalt, de andere twee amendementen overeind blijven en de moties níét worden ingediend?

**De heer Schefferlie:** Zo ver had ik nog niet nagedacht, maar dat komt omdat ik echt een fantastisch vertrouwen heb in onze nieuwe samenwerking!

**De heer Houtepen:** Dan komt het helemaal goed!

**De heer Tekir:** Voorzitter, ik wil het niet technischer maken dan het al is, maar moet het amendement van de PvdA dan ook niet worden omgezet naar een motie?

**De heer Oostrum:** Ja, dat lijkt me inderdaad handig. We maken er een motie van.

#### **Motie M9: Prioriteit thema 'Sociaal Domein**

De raad van de gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 8 september 2022;  
stelt voor bij het opstellen van een raadsagenda prioriteit te geven aan het vaststellen van kaders over het thema 'Sociaal Domein'.

**De heer Klein:** Dan hoeven er ook geen punten toegevoegd te worden aan een lijst die er theoretisch niet meer is, maar spreken we bij dit akkoord af dat we elkaar eerlijk aankijken en zeggen: het komt op die lijst, ook al zit het niet in het akkoord.

**De heer Schefferlie:** Daarnet hadden we het erover dat je zo'n lijst eigenlijk opnieuw moet maken...

**De heer Klein:** Maar dan staan die onderwerpen erop en hoeft het ook geen motie te worden.

**De heer Schefferlie:** De onderwerpen die wij hebben toegevoegd stonden er nog niet op, vandaar dat we ze bij amendement hadden ingediend. Ook de PvdA stelt eigenlijk een onderwerp voor om te prioriteren.

**De heer Klein:** Die lijst stellen we niet vast, dus hoeft er ook geen motie te komen, maar goed.

**De heer Schefferlie:** Volgens mij is net voorgesteld om in ieder geval in de geest van die lijst straks door te gaan als raad.

**De voorzitter:** In de toelichting bij het oorspronkelijke voorstel staat na het dictum wel dat het inclusief de lijst is. Maar goed, een lijstje is een lijstje en kan te allen tijde worden geamendeerd, toegevoegd of verwijderd. De raad gaat over zijn eigen agenda. Ik zou er dus niet zo'n punt van maken.

**De heer Schefferlie:** In het fractievoorzittersoverleg kunnen we eens even kijken hoe we daarmee precies kunnen omgaan. We hebben het voorstel heel laat gehad, iedereen probeert er het beste van te maken en ik denk dat we op deze manier goed in onze rol komen. Eigenlijk gaat het om eigenaarschap.

Wat betreft het samenwerken, opperde wethouder Molengraaf dat we misschien zelfs moeten investeren in teamvorming. Deep democracy, weet je: dat is de wijsheid van de minderheid gebruiken. Daar ben ik plotseling heel erg in geïnteresseerd. Wie weet, is dat een goede suggestie om eens op te pakken.

Tevreden was ik over de toezegging om samen werk te maken van dat wat lokaal kan gebeuren op het gebied van het aanpakken van energiearmoede. We zijn natuurlijk geen landelijke overheid en kunnen geen inkomenspolitiek bedrijven, maar we kunnen wel kijken naar de ruimte die we wel hebben. Bij corona was dat ook het geval: wij gingen niet over de grote maatregelen, maar er is altijd wel een klein stukje lokale invloed en dan moet je die ook echt pakken. Waar ik dat bij armoedebestrijding heel goed had, ben ik wat terughoudender in het enthousiasme over de manier waarop op de motie 'Help verenigingen de winter door' werd gereageerd. Wachten op Prinsjesdag is allemaal goed, maar daar ligt onze invloed niet. Je pakt mee wat daar gebeurt, maar dat ontslaat ons niet van de plicht om heel scherp te kijken, nu al, vandaag, morgen, wat we lokaal kunnen doen en hoe we de verenigingen kunnen geruststellen dat we wat we lokaal kunnen doen ook echt zullen doen. Volgens mij kunnen we dat doen door de motie van het CDA te omarmen, vooral als uiting naar die verenigingen van: we staan klaar om u te helpen, voor zover we dat kunnen doen, en dat wordt op de kortst mogelijke termijn duidelijk.

Voorzitter. Omwille van de tijd volsta ik met de mededeling dat we de rest van de moties zullen steunen, met uitzondering van die van D66 over het ene wat het dan weer niet uitsluit en zo. We vonden dat onduidelijk en ook niet nodig, als we met elkaar afspreken dat we wind binnenkort op de agenda zetten.

Hier laat ik het bij, voorzitter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik kijk even naar de tijd. Het is al negen vóór half één en ik neem aan dat velen van u morgen gewoon weer aan de arbeid moeten. Het lijkt me daarom zaak om het niet al te lang meer te laten duren. Ik heb intussen wat appcontact gehad met het college. Vanuit het college zal wethouder Polatli nog spreken en daarna gaan we over tot de stemming. Wethouder Polatli.

**Wethouder Polatli:** Dank u wel, voorzitter. Tijdens de schorsing heb ik begrepen dat ik wellicht het idee had gewekt de toezegging te hebben gedaan dat we iedere vereniging zouden gaan helpen. We zullen echter heel goed moeten nagaan wat we kunnen doen, daarom heb ik ook 20 september genoemd, om te zien wat voor steunpakket er vanuit het Rijk komt met Prinsjesdag. Ik heb dus geen toezegging willen doen, maar u kunt ervan verzekerd zijn dat we ons zullen inspannen op dat gebied.

Inmiddels ben ik er ook achtergekomen dat ik een vraag van de heer Oostrum over de buurthuizen niet heb beantwoord, en dat vind ik niet netjes.

**De heer Oostrum:** Ik ben benieuwd naar het antwoord!

**De voorzitter:** Weet u de vraag dan nog?

**De heer Oostrum:** Ja, ik weet het wel: wat kunnen we doen om in de buurthuizen jeugd en jongeren op te vangen, als onderdeel van het integraal sociaal beleid.

**Wethouder Polatli:** Dat vinden wij ook heel erg belangrijk. In de tijden die we tegemoet gaan wordt dat nog belangrijker. We zijn aan het nadenken over huiskamers van de wijken. Ik praat er graag over met u, als er goede ideeën zijn, ook over het Dordtse model met de heer Koçak. Ik sta er allemaal voor open.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Daarmee hebben we de tweede termijn gehad...

**De heer Van der Geest:** Voorzitter-

**De voorzitter:** De heer Van der Geest.

**De heer Van der Geest:** Ik ben wat verrast door wat de wethouder nu zegt. Mevrouw Hamann vroeg terecht om aandacht voor de verenigingen in de sporthallen en in het zwembad. Volgens mij was helder toegezegd dat de verenigingen niet de dupe mogen worden en daarin gecompenseerd zullen worden. Hierover ontstaat nu wat verwarring en ik adviseer het college daarom de band nog eens terug te luisteren.

**De voorzitter:** Op zich zou dat kunnen, maar tegelijkertijd zitten we nog in de vergadering en de wethouder komt even terug op uitspraken die hij eerder heeft gedaan. Ik vind dat we elkaar wel de ruimte moeten geven, zeker omdat het wethoudersteam net is gestart, om even een correctie toe te passen als er op een gegeven moment mogelijk een slip of the tongue is geweest.

**De heer Van der Meijden:** Voorzitter-

**De voorzitter:** De heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Nog een korte vraag aan de wethouder. Houdt hij het advies staande om het CDA te verzoeken haar motie aan te houden, of heeft hij naar aanleiding van de toelichting van de heer Van der Geest het inzicht gekregen dat Prinsjesdag inbegrepen is in de termijn die hij voor ogen heeft?

**Wethouder Polatli:** Ik zou nog steeds willen vragen de motie aan te houden.

**De voorzitter:** Waarvan akte. Hiermee hebben we deze termijn gehad en kunnen we overgaan naar de stemming.

**De heer Van Santen:** Voorzitter. Ik begrijp dat er nieuwe moties zijn, die heb ik nog niet gezien, vandaar dat een schorsing van een minuut of tien op prijs zal worden gesteld.

**De voorzitter:** Akkoord. De vergadering is geschorst (00.26 uur).

### **Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (00.44 uur). Aan de orde zijn de stemmingen. Ik zal vooraf mededelen wat in stemming wordt gebracht, vervolgens kijk ik even rond of iemand een stemverklaring wenst af te leggen en als dat eventueel gebeurd is, kan overgegaan worden tot de stemming.

Volgens het reglement van orde wordt eerst gestemd over amendementen, daarna over moties en vervolgens over het raadsvoorstel. In iBabs ziet u een aantal amendementen en ook een aantal moties waarvan sommige hetzelfde zijn. Ik zal uitleggen hoe dat komt. Als het eerste amendement wordt aangenomen, vervallen de drie andere amendementen en worden het moties. Wordt het eerst amendement niet aangenomen, dan houden we de amendementen in stand. Technisch gezien is het niet mogelijk om er tijdens de vergadering nog snel eventuele moties bij te zetten. Ik hoop dat het allemaal nog een beetje duidelijk is! U moet mij gewoon volgen, dan komt het goed! Het komt er eigenlijk op neer dat we alle mogelijkheden gewoon in iBabs hebben gezet en afhankelijk van hoe het gaat, zullen we de ene route volgen, of de andere. Ik ga u exact vertellen welk amendement, welke motie of welk voorstel in stemming wordt gebracht, zodat u in principe niet zou behoeven te twijfelen over wat u gaat stemmen.

Allereerst stel ik aan de orde amendement 04, 'Coalitieakkoord en raadsagenda'.

Het amendement wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

**De voorzitter:** Deze uitslag impliceert dat de overige amendementen zijn ingetrokken en dat daarvoor moties in de plaats zijn gekomen.

Aan de orde is motie M1, 'Ondersteun de middeninkomens'.

De motie wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

**De voorzitter:** Aan de orde is motie M2, 'Herijking is geen uitsluiting'.

**De heer Van Houwelingen:** Voorzitter. De SP is niet tegen groene energie en maakt graag de overstap naar duurzame en schone energie, maar wel veilig en gezond. Om het

voor iedereen duidelijk te maken, daar werd ook om gevraagd, en dat is ook de reden waarom wij bij de verkiezingen op het spandoek stonden: vanwege de grote zorgen over overlast, de gezondheid, de aanslag op natuurveiligheid, en daarbij horen ook de arbeidsomstandigheden. Die zorgen zijn wat betreft Avelingen bij ons nog niet verdwenen. Sterker nog: naar onze mening is het op dit moment zelfs onhaalbaar, misschien niet volgens de oude normen, maar wel wanneer we het spiegelen aan de kennisdocumenten van het RIVM en TNO. Ik denk zelfs dat we als raad de mogelijkheid om lokale normen te maken...

**De voorzitter:** Een stemverklaring is kort!

**De heer Van Houwelingen:** ... moeten kunnen grijpen. Daar heb ik wel ideeën over en die zou ik later ook graag met de wethouder willen afstemmen. De motie vraagt om windenergie niet uit te sluiten. Dat staat ook in het akkoord: herijken, opnieuw oordelen. Er wordt niets uitgesloten. Daarom is de motie overbodig en zullen we tegenstemmen.

De motie wordt in stemming gebracht en met 18 tegen 7 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de fracties van ChristenUnie/SGP, Democraten Gorinchem, Gorcum Actief, SP, Stadsbelang en VVD.

Voor hebben gestemd de fracties van CDA, D66 en PvdA.

**De voorzitter:** Aan de orde is motie M3, 'Bouwen aan Gorinchem'.

De motie wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

**De voorzitter:** Aan de orde is motie M4, 'Onderzoek gebruik bestaande woningvoorraad'.

De motie wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

**De voorzitter:** Motie M5 is ingetrokken. Aan de orde is motie M6, 'Help verenigingen de winter door'.

**De heer Tekir:** Een korte stemverklaring, omdat ik deze motie in mijn tweede reactie onbedoeld ben vergeten. D66 vindt dit een van de meest terechte moties van deze avond, gelet op de zorgen die bij de verenigingen leven. Dat blijkt alleen al uit de mail die we vandaag hebben ontvangen van de sportverenigingen. Om die reden zullen we deze motie van harte ondersteunen

**De heer Krol:** Wij vinden de motie zeer sympathiek. Waar echter wordt opgeroepen een eenmalige compensatie te bieden aan verenigingen, willen wij graag het advies van de wethouder volgen om eerst af te wachten wat het Rijksbeleid zal doen. Daarom zullen wij tegenstemmen.

**Mevrouw Stevens:** Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van ChristenUnie/SGP.

**De heer Klein:** Ook ik wil me daarbij aansluiten. Graag wil ik nogmaals verduidelijken dat wij niet tegenstemmen omdat we tegen het initiatief zijn, maar omdat we gewoon de

juiste beslissingen willen maken en daarvan heeft de wethouder aangegeven dat hij een compleet beeld wil hebben alvorens stappen te ondernemen.

De motie wordt in stemming gebracht en met 14 tegen 11 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de fracties van ChristenUnie/SGP, Gorcum Actief, SP, Stadsbelang en VVD.

Voor hebben gestemd de fracties van CDA, D66, Democraten Gorinchem en PvdA.

**De voorzitter:** Aan de orde is motie M7, 'Prioriteit starterswoningen'.

**De heer Van Santen:** U brengt me even in de war, want volgens mij gaat deze motie over windturbines.

**De voorzitter:** Inderdaad. Even over: het onderwerp is 'Prioriteit windturbines'.

**De heer Van Santen:** Wij vonden de titel wat verwarrend, want er staat 'prioriteit windturbines', maar wij vinden het vooral belangrijk om de prioriteit op de kaders rond windturbines snel te vernieuwen in het belang van Gorinchem, vandaar dat wij voorstemmen.

**De heer Schefferlie:** Terecht. Zo is de motie ook bedoeld.

De motie wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

**De voorzitter:** Aan de orde is motie M8, 'Prioriteit starterswoningen'.

De motie wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

**De voorzitter:** Aan de orde is motie M9, 'Prioriteit thema 'Sociaal domein'.

**De heer Tekir:** Voorzitter. Ik moet zeggen: na lang beraad een stemverklaring over een motie waarbij we dat niet hadden verwacht. We hebben nog eens in het coalitieakkoord gekeken en onder het kopje 'Samenleving' zien we daar toch nadrukkelijk terugkomen dat het sociaal domein wordt genoemd en ook uitgewerkt. Op basis van die inhoudelijke lijn kunnen we de motie niet steunen, hoe sympathiek we hem ook vinden en het onderwerp de nodige aandacht gunnen.

De motie wordt in stemming gebracht en met 16 tegen 9 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de fracties van ChristenUnie/SGP, D66, Gorcum Actief, SP, Stadsbelang en VVD.

Voor hebben gestemd de fracties van CDA, Democraten Gorinchem en PvdA.

**De voorzitter:** Het eerste amendement is door de raad aangenomen. Het is een vervanging van het raadsvoorstel, dus ik denk dat ik dat niet meer in stemming hoeft te brengen. Ik stel vast dat u het daarmee eens bent. Het raadsvoorstel, de moties en het amendement worden natuurlijk verwerkt; daar gaat het college mee verder.

## **7. Motie vreemd aan de orde van de dag.**

**De voorzitter:** Dames en heren. De motie vreemd aan de orde van de dag betreft het onderwerp ‘Gratis menstruatieproducten’. Inmiddels hebben mij echter een aantal verzoeken bereikt om deze motie door te schuiven naar de volgende raadsvergadering, gezien het vergevorderde uur. Ik stel vast dat u daarmee instemt.

## **8. Sluiting.**

**De voorzitter** sluit te 01.00 uur de vergadering.

## Sprekersindex:

Alba Heijdenrijk, mw. W.T.J., 5

Boer, M. de, 37, 38, 39, 40, 41, 42

Burgemeester, 44, 45

Dansen, mw. E.L., 2, 3, 43

Geest, J.P. van der, 4, 14, 35, 36, 50, 53, 59, 60

Hamann, mw. E.W.H., 3, 7, 25, 35, 40, 54

Houtepen, M.C., 57, 58

Houwelingen, A.C. van, 34, 61

Klein, J., 20, 46, 47, 48, 49, 50, 56, 57, 58, 62

Koçak, E.A., 3, 4, 31, 33, 45, 54

Krol, A., 31, 32, 45, 62

Mager, mw. A., 36, 37

Meijden, T.I. van der, 32, 40, 41, 45, 51, 60

Molengraaf, mw. M.J., 29, 31, 32, 33

Oostrum, J.C., 10, 37, 42, 43, 44, 52, 58, 59

Pagter, M. de, 24, 41, 49, 55

Polatli, F., 33, 34, 35, 36, 59, 60

Santen, N. van, 21, 23, 31, 50, 51, 52, 60, 62

Schefferlie, P.C.J., 16, 23, 33, 36, 39, 40, 55, 57, 58, 62

Stevens, mw. D., 7, 27, 32, 53, 54, 62

Tekir, I., 6, 8, 30, 31, 33, 34, 38, 39, 46, 48, 49, 51, 54, 58, 62